

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1924 szeptember 7.

245. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. . Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A béke himnusza

A kinok meghajszoltja, a víziók megszállottja, az illúziók kifosztott koldusa: Európa szenvedő népe most Genf felé fordul és várja a földöntúli csodákat. Már elhangzott az ige, amelyik a vigasztalás magvait hinti szét a lelkek ugarán. Hét év vérözöne, jaja, lerongyoltsága, erkölcsi züllesztése, büne és munkátlanságának átka kellett ahhoz, hogy az ige megszülethessen s meddig kell még várni az idők teljességére, amíg az ige testté lesz? Életünk országútján bódultan roskadozunk tovább s a szférák muzsikáját véljük hallani minden kürtjelben, amelyik a virradat közeledését hirdeti.

A békevág csöndes, fájó, érzékenyítő, bánatot zsongító, szordinós *violon d'amour* volt kevés idővel ezelőtt még s most az európai koncert vette harsogó dalainára az eddig csak magunknak dudolt *leitmotiv*-ot. Megszólal a hars trombita és a béke dallamát riasztja be az emberiség lelkiismeretébe. Megszólalnak a hegedők s visongják, dalolják, vibrálják a béke himnusát. Ráütnek az üstdobra s a béke mélyen zengő parancsa kiált ki a megelkesült hangszerekből. S a béke szinfóniája magasztosan, hittel szárnyal fel a jövő égbenyuló utjai felé.

Minden nemzetközi konferencia bucsujáráhellyé avatta a falakat, melyekben a világ új napkeleti tudósai összejöttek. Az emberiség elhurcolta szenvedéseinek és nem teljesülő hitének martiriumát mindenhová, ahol összegyűltek „az apáinktól örökölt hazugságok hirdetői”: a politikusok, a polgári hadvezérek, akik gyógyító eszközökkel öltek, megnyugtató szavakkal lázítottak, a megbocsátás ígéjével gyűlölködtek s a világbéke vágyával petróleumforrásokon osztozkodtak. Az emberiség mindenhová elhurcolta szenvedéseit s mindenhol szegényebben tért haza, mint ahogy elindult. Mert legalább annak az illúziójának hamuban sült pogácsáját vitte el az utra, hogy akik békét prédikálnak, azok akarnak is békét s mindenhol a keserű tapasztalattal térhetnek vissza, hogy nincs lázítóbb katonai vezényszó, nincs uszítóbb szava a gyűlöletnek, nincs gyújtogatóbb csóvája a romboló tébolynak, mint ez a szó: béke. Ami gyilkosság, rombolás, idegeknek, vagyonnak, nyugalomnak, biztonságának megtépdesője volt, az mind a béke jegyében született meg s a béke jegyében végezte öldöklő munkáját.

Ki tud, ki mer már felelni a borzongató kérdésre: a jelenségek objektív szemlélete, vagy a lázalmas idegek délibáblátomása vigasztal-e most azzal az illúzióval, hogy a gyilkos béke kakofóniája után végre valóban az életető béke himnusza szárnyal fel a genfi koncerten? „Lássuk végre virágozni a béke fáját”, hirdeti a kontinens legsúlyosabb cselekedetű politikusa. Ahol eddig békefákat akartak ültetni, bitófa nőtt és szuronyerdő támadt. Hasztalan öntözzük vérről és könnyel a sarjadó csemetét, hasztalan hordoztuk szikkadt tövéhez munkánk izzadságát s iparkodásaink verejtékét, a szelid állat is megvadul, ha véres hussal etetik s a vérről öntözött fa is csak hadiszerszámok készítésére lett alkalmas.

Tekintélyt kell szerezni a törvénynek és tiszteletet az erkölcsnek — hirdeti az az államférfi, aki kimagasló tekintélyével ma szinte egyedül szabja meg az európai

politika irányát és szellemét. A világ békéje mellé meg kell teremteni a lélek békéjét is és a törvény lebontott tekintélye s az erkölcs megfertőzött tisztelete zavarták meg leginkább az európai ember testi és lelki békességét. Harc a háboru ellen, harc az erőszak uralma ellen, harc az erkölcsstelenség ellen, az erkölcsstelen jövedelem, erkölcsstelen elnyomás, erkölcsstelen kizsákmányolás ellen, — az új Európa új keresztes háboruja nem írhat fel mást fehér lobogójára.

A genfi zenekar a világnak és az embernek békéjét daloja s mint megannyi napraforgó, a béke himnusának hangjai felé fordulnak a meggyötörtségükben kék holtra vált szívek. Lelkesedéstől kigyuladt szemmel tekintenek a világ országútjának meghurcolt vándorai Genf felé s a csillagos egetől kérdezik: hazugságok lidérce, vagy a béke oltárának örökégye-e a fény, ami ott felgyuladt.

A Radics-párt

az Orjuna megrendszabályozását követeli

A kormány új rendeletet ad ki a kettősbirtokosok ügyében

Beogradból jelentik: Péter trónörökös születésnapját szombaton az egész országban éppugy, mint Beogradban diszes formában ünnepelték meg, ami a belpolitikai életbe is némi szünetet hozott, tekintettel arra, hogy a kormány tagjai is az ünnepeken voltak elfoglalva. A kormány tagjai és a Beogradban tartózkodó politikusok délelőtt részt vettek a beogradi székesegyházban tartott istentiszteleten, amelyet József bíró püspök celebrált. A beogradi főbb utvonalakon a helyőrség diszkordont vont, amelynek sorai közt hajtattak az előkelőségek a székesegyházba. A kormány részéről *Dividovics* Ljuba miniszterelnök, *Petrovics* Nasztáz, *Hadzsics* tábornok, *Korošec*, *Spahó*, *Pecsiacs* és *Markovics* miniszterek, *Cemovics* belügyi államtitkár, *Groll* Milán külügyi államtitkár, továbbá a diplomáciai kar, a vezérkar, a tábornokok és az állami és városi hatóságok és hivatalok vezetői jelentek meg az ünnepi misén.

A mise után a megjelent előkelőségek az udvarba hajtattak, ahol nevüket beírták a fogadó könyvbe.

Megrendszabályozzák az Orjunát

Macsek dr. és *Predavec*, a Radics-párt alelnökei kétnapi tárgyalás után szombaton visszautaztak Zagrebba. *Predavec* eluta-

zása előtt hosszasan nyilatkozott beogradi tárgyalásairól. A Radics-párt alelnöke többek között kijelentette, hogy a kormányval folytatott tanácskozásai során szóba került az Orjuna ügye is.

— Az Orjuna — mondotta *Predavec* — napról-napra újból garázdálkodik és terrorisztikus magatartásával akarja zavarni a polgárok gyülekezési szabadságát. Ebben a tekintetben a kormány még nem hozott végleges határozatot.

A nyilatkozat szerint a kormány erélyes rendszabályokra készült az Orjuna ellen és nincs kizárva, hogy az egyesületet feloszlatják. Közölte *Predavec* azt is, hogy a szombati tanácskozásokon döntöttek a magyar határ mentén lakó kettősbirtokosok ügyében is és a belügyminiszterium egy-két napon belül már ki is fogja adni az erre vonatkozó újabb rendeletet. A kérdést nagyjából úgy rendezték, hogy a kettős birtokosoknak lehetővé tegyék a szabad határátlépést földjeikre mind a két oldalon. A magyar hatóságok ezt a kérdést már oly módon rendezték, hogy csekély illetékek lefizetése ellenében szabadon beengedik a jugoszláv állampolgárokat magyar területre.

Beszélt ezenkívül *Predavec* a horvátországi közoktatás kérdése-

ről is. A Radics-pártnak — mondotta — régi panaszja, hogy *Pribicevics* a szerb iskolatörvény rendelkezéseit kiterjesztette a horvát középiskolák első és második osztályára és most ennek az orvoslását követelték.

A horvát katonák délszerbiai szolgálatait illetően *Predavec* kijelentette, hogy ez a kérdés egyformán érdekli az összes pártokat. A probléma valóban fennáll, azonban a Radics-párt ebben a tekintetben semmiféle követelést nem állított fel ultimátum formájában. Ezt az ügyet, éppugy mint a többi nehéz problémát, megegyezés formájában fogják rendezni.

A főbirói kinevezések

A belügyminiszterium szombaton publikálta a szerbiai, délszerbiai és boszniai járásokban kinevezett új főszolgabírák névsorát, ahol csaknem valamennyi főszolgabírói hivatal élére új ember került. A vajdasági főszolgabírák ügyében még nem készültek el az ukázok, csak egyes kinevezések történtek, amelyekről már hírt adtunk. A többi kinevezések előreláthatóan a jegyzői kinevezésekkel egyidőben a jövő héten fognak megtörténni. Hír szerint az egész Vajdaság főbirói és jegyzői hivatalaiban nagy változások lesznek.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács szombaton este ülést tartott, amelyen főleg közlekedésügyi kérdéseket tárgyaltak. *Susnik* közlekedésügyi miniszter referátuma alapján az ülés foglalkozott többek közt a külföldi cégekkel vasuti anyagszállításra kötött szerződések ügyével. Végleges határozatot a minisztertanács nem hozott. A vasárnapi kabinetülésen valószínűleg szóba kerül a közlekedésügyi miniszterium és a hazai vaggongyárak között kitört konfliktus is.

Az optálók ügyében elkészült a jugoszláv-osztrák konvenció

Az optálók ügyében pénteken létrejött jugoszláv-osztrák egyezményt a két delegáció szombaton délelőtt véglegesen megszerkesztette. A konvenció aláírása hétfőn fog megtörténni, de csak akkor lép életbe, ha a két ország parlamentje az egyezményt ratifikálta.

A radikális párt főbizottságának ülése

Nagy érdeklődés előzi meg politikai körökben a radikális párt főbizottságának hétfői ülését. A párt képviselőtagjai közül már sokan megérkeztek Beogradba. *Jovanovics* Ljuba megérkezését szombaton éjjelre várják.

Repülőgépen

Bécsből — Budapestre

Jegyzetek a levegőben

Reggelenként félkilenckor a bécsi Grand Hotel mellett, a Légiforgalmi Társaság irodája előtt autóbusszerű kocsik áll meg, amelynek rendelkezését a rajta lévő felírás árulja el: *Compagnie Franco-Roumaine de Navigation Aérienne*.

A kocsik körül a néhány utazni készülő ur mellett kíváncsi tömeg látható, amely észrevehető irigységgel bámulja azt a néhány boldog utast, aki ha felült a levegőt hasító járműre, másfélóra alatt a Kaiserstadtból Budapestre juthat.

Beszállunk az autóbába. Előbb a főpostára hajt a sofőr, ahol a budapesti postászsákokat veszi át a »Flugpost«-levelekkel, majd a Hotel Métropole-hoz, ahol két pilóta és a társaság igazgatója száll be. Az igazgató elmondja, hogy a társaság fennállása óta körülbelül 20.000 utast szállított, repülőgépei több mint 2.500.000 kilométert futottak be a legkisebb baleset nélkül. Hangosan beszél, talán azért, hogy a többi ur is hallja, akik most fognak keresztültenni a »légkeresztségen« és akik éppen a repülőgépszerencsétlenségek esélyéről cserélik ki nézeteiket.

Az utlevél és vámvizsgálat pár perc alatt megtörténik, van még időnk egy pohár bátorító konyakot meginni, de már is be kell szállnunk. Sok az utas, sok a posta és így két repülőgép indul. Egy francia kapitány, aki a budapesti követség attaséja, meg én az elsőbe szállunk be. Az egyik monteur egy kis borral való reményében vattával kedveskedik nekünk és ajánlja, hogy jól dugjuk be vele a füllünket. Megcsavarják a propellert, a zaj fűlsiketítővé válik (most már megértjük a vatta rendeltetését), nekigurul a gép, néhány másodpercig szalad, majd hirtelen felemelkedik és alig vesszük észre, máris oly magasságban szállunk, hogy a hangárok kis piskótáknak látszanak. A pilóta kedvünkért kört csinál a repülőtéren felett, hogy lássuk a magasból a másik biplán startját, majd irányt vesz és a Duna mellett keletnek röpül... Megállapítom, hogy Bécsnek kitünően áll a zöld Wienerwald-koszoru, majd — kényelmesen elterpeszkedve a font nádkarszékben — olvasni kezdem az újsá-

gomat... Macdonald Genfben a leszerelés érdekében nagy beszédet mondott és egyidejűleg új típusú harci repülőgépeket rendelt... Milyen bájos innen fentről Pozsony, kár hogy annyira délre kerültünk tőle és nem láthatjuk kis-közélebről... Herriot az igazi béke érdekében tartott nagy beszédet a Népszövetség ülésén. Egy lépéssel közelebb jutottunk az »igazi békéhez«... Ha jól látom a komáromi hidon még mindig drótkadályok vannak (vajjon hány »lépést« kell még tenni, hogy legalább ezek eltűnjenek?)... Monstrepor 120 anya ellen, akik nem akartak anyák lenni... Az esztergomi dóm innen úgy hat, mint ékes, szép bonbonniére! Néhány perc és máris feltűnnek

a budai hegyek, nagy magasságban repülünk át fölöttük és hirtelen feltűnik újból a Duna, a Margitsziget, a merész hidak, ennek a gyönyörű városnak egész panorámája olyan fajta szépségben, amelyben csak ilyen magasságból lehet élvezni. Már át is repültük a várost, alattunk a mátyásföldi hangárok. A pilóta elállítja a motort, a gép kissé előrebukik és most, hogy lefelé szállunk vesszük csak észre, milyen sebességgel haladunk. Minél lejjebb szállunk, annál nagyobb gyorsasággal látszanak a kukorica- és burgonyaföldek alattunk ellenkező irányban rohanni. Egyszerre elkezd dőcögni a repülőgép, földet értünk.

Milkó Ákos

A bolygó magyar elemi iskolák

A szuboticei magyar osztályok végnélküli vándorútja

A kormány intézkedésére annak idején két magyarnyelvű elemi iskolát hagytak meg Szubotícán: az egyiket a Főposta melletti Központi iskolaépületben, a másikat pedig az ugynevezett *mlakai* iskola épületében, amely már kívül esik a város belterületén és amelybe időközben szláv osztályokat is elhelyeztek. Annak ellenére, hogy a magyar anyanyelvű kis diákok száma alig apadt, mind a két önálló magyar iskola elveszett és az idej tanévben a magyar anyanyelvű gyermekek kénytelenek meghuzódni egy külvárosi iskolában, ahol délelőtt szlávnyelvű tanítás folyik és a magyar anyanyelvű gyermekekre csak a délutáni órákban kerülhet sor. A két önálló magyar iskola megszűnésének következő a története:

Az első hurcolkodás

Amikor Szubotícán felállították a jogi fakultást, a főiskola céljaira a tanítónő-képző Vilsonova-uccai kétemeletes épületét vették el, mire a képzőt a Központi-iskola egyemeletes épületében helyezték el. Ekkor kezdődött az egyik magyar iskola vándorlása. Horváczi Péter iskolaigazgató utasítást kapott a tanfelügyelőségtől, hogy az iskolaépületből ideiglenesen a már külvárosi ugynevezett Galamb-iskolába vigye

át a magyar osztályokat, ahol ideiglenesen az emeleti helyiségekben zsúfolták össze a magyar anyanyelvű tanulókat. Délelőtt a szláv tanulók részére tartottak előadásokat. Az iskolaépület szűk tantermeivel nem volt alkalmas arra, hogy ott a nagyszámú levő magyar gyermekeket zavartalanul oktathassák és ezért Horváczi iskolaigazgató több ízben kísérletet tett a magyar osztályok elhelyezésére. Erre a múlt év márciusában alkalom is nyílt, mert az Aleksandrova-uccai volt felsőleányiskolában elhelyezett katonai kerületi parancsnokság székhelyét Becsejre tették át és így az épület második emelete megüresedett, amelyet azután az iskolaszék a tanfelügyelőséggel egyetértően kiutalt a magyar anyanyelvű elemi iskola részére.

Raktár kell a vámhivatalnak

Két hónapig tanították a magyar gyermekeket a Felsőleányiskola második emeletén, azután a magyar osztályoknak ismét tovább kellett vándorolniuk.

A szuboticei vámhivatal vezetője ugyanis jelentést tett a pénzügyminisztériumnak, hogy a vámhivatalnak nincs alkalmas raktárhelyisége és emiatt a vámhivatal nem tudja rendesen folytatni mun-

káját. A pénzügyminisztérium válaszképpen egy inspektort küldött Szubotícára, aki a raktárügyben tárgyalásokat folytatott a szuboticei Kereskedők Egyesületével. Az inspektor a tárgyalások folyamán kijelentette, hogy ha a Kereskedők Egyesülete nem szerez alkalmas raktárhelyiséget a vámhivatalnak, akkor a szuboticei I. osztályu vámhivatalt II. osztályúvá degradálja. A Kereskedők Egyesülete erre mozgalmat indított egy alkalmas helyiség megszerzése érdekében és többek közt beadvánnyal fordult az iskolaszékhez is, hogy a leányiskola épületében adjon helyet a vámhivatali raktár számára.

Az iskolaszék *Malagurszki* Albe polgármester einöklétével ülést tartott és úgy határozott, hogy a kereskedők érdekében kilakoltatja a magyar osztályokat az épület II. emeletéről és az így megürült helyiségeket a vámhivatal rendelkezésére bocsátja. A kilakoltatott magyar iskolát ismét visszahelyezték — ideiglenesen — a Galamb-iskolába, azzal, hogy szeptember elsejéig alkalmas helyiséget szereznek számára.

A tanfelügyelő hátrahagyott butorai

A leányiskola épületének első emeletén van a tanügyi inspektorátus, amelynek egy lezárt részében állanak *Tyószics* Milán volt szuboticei inspektor butorai. Tyószicsot ezelőtt két évvel helyezték el Zagrebba, el is költözött, azonban butorai azóta itt állanak és lefoglalják az I. emelet legnagyobb részét.

Az iskolaszék, amikor kilakoltatási határozatát meghozta, megígérte Horváczi iskolaigazgatónak, hogy az I. emeleten levő tanügyi inspektorátus részére kiüritik a *Trenkova-uccai* óvodaépületet, az ott elhelyezett női kézimunkaiskolát a Felsőleányiskola harmadik emeletére helyezik, Tyószics butorait elszállíttatják és az így megürült első emeleti helyiségekben helyezik el most szeptemberben a magyar osztályokat.

Tyószics kilakoltatási ügyét az iskolaszék áttette a városi főügyész hivatalhoz, ahol azonban mindegyik semmi intézkedés nem történt

A demokrácia virágai

Irtá: Stella Adorján

A vonat megállott a virágokkal díszített állomás előtt. A pályaudvar nyitott teraszáról felcsendült a zene. Fuvós, rezes banda kétségbeesett környékállással kopott bécsi indulót játszott. A cintányéros feltűnően állt érvényesülni akart és elnyomta a vezetőszólamokat. Borzalmas csinadratta volt. A tömeg hömpölygött a szalónkocsi felé, ahonnan ünnepélyes arccal szállott le a méltóságos ur, a kerület szeretett képviselője.

— É-é-é-je! — rikoltották minden oldalról. Percekig hangzott az artikuláltan kiáltás. A zenekar tust huzott. Aztán egyszerre csend lett és előlépett az ipartestületi elnök:

— Méltóságos képviselő ur! Amidőn Hazugfalva társadalma, mint egy ember, dobbanó szívének minden melegével köszönti Méltóságod, kérjük, hogy beszámolóját kegyeskedjék megtartani...

A képviselő szórakozottan gombolta ki-be szürke antilopkeztüjét. Halálisan unatkozott. Nyolc órákor felkelni, órák-hosszat dőcögni a vicinálison, ebben a hitvány faluban tölteni az egész verőfényes vasárnapot...

— ...mert Méltóságod szeretettel ragaszkodik a mi községünkhöz és mint a nép édesapja jelenik meg baráti körünkben...

És legalább ne volnának olyan unalmasak ezek a parasztok! Milyen jó is volna otthon, villásreggeli a zöldben...

— ...és eljöttünk a község társa-

dalma nevében, hogy hódolatunkat kifejezzük. Ezek a fehérruhás szüzek elhozták az ősz virágait és a hazugfalvi nők hódolatát...

Igen, hát ezek csinosak, de a test kultuszát kissé elhanyagolják. Meg kellene reformálni a nép higiénikus életét. Ha kineveznek népjóléti miniszternek, érdekes javaslatot terjesztek elő...

— ...és repeső szívvel kiáltjuk: éljen a mi szeretett képviselőnk, a nemzet büszkesége. Éljen!

Az emberek ordítottak, mint a lakodalomban. Meztlábás kis parasztyermekek élvezték alkotmányos jogaikat és nagyképen kiáltották: — Éljen, éljen! — A fehérruhás szüzek átnyújtották a virágcsokrokat.

— Köszönöm nektek, — mondta a hon atyja és megigazította a monokliját, — köszönöm nektek, hazugfalvi lányok, ezeket a gyönyörű virágokat, de én a kerület egyszerű, dolgos képviselője nem vagyok rá méltó...

Itt megállott. Megvárta az ellentmondásokat.

— ...de elviszem ezeket a virágokat a fővárosba és elhelyezem a demokrácia apostolainak sírján: Ime vezéreim, itt hozom a hazugfalvi szüzek ajándékát.

A tömegben mély meghatottság morajlott végig. Egy száznáncu vén anyóka hangosan szipogta:

— Istenem, micsoda ember. Nem felejtkezik meg az öregekről, az isten nyugtassa őket...

Megindult a menet a piacra. Elől a bandériumos legények, árvalányhajjal

a kalapjuk mellett, ficáncoló, jóllakott parasztlévéreken.

— Milyen lelkesek a föld egyszerű fia, — mondta az államtitkár ur, aki a képviselő kíséretéhez tartozott.

— Te Pesta, — szolt hátra az egyik bandériumos legény — a felső Cigány Gyurka mér' nem jött ki banderistának?

— Aszondja, hogy drága a patkó, nem érdemes, inkább pihenjen a lu...

A felvirágozott fogatok a bandérium után haladtak. Lépésben, hogy a nyitott ablakokból megérkezzen az óváció. Az első kocsiiban a képviselő ur ült, balján az ipartestületi elnök.

— Méltóságos uram, — mondta a képviselőnek — ki kellene már eszközölni az ipari kölcsönt a kormánytól. Az iparosnép már igen-igen nagyon követeli. Megbukunk a jövő választáson, ha nem nyerjük most meg az iparosnépet. Nekem is kéne egy nagyobb kölcsön, méltóságos uram... hü cse-lédje vagyok a magas kormányznak és a méltóságos urnak...

A képviselő mindent megígért. Magában szidta a mellette ülő nagy darab embert, aki mindenből hasznot húzott. Lassacskán megérkeztek a piacra. Az ipartestületi elnök vezényelte a lelkesedést, mint egy karmester. Felvezették a vendégeket a zöld gallyakkal cifrázott emelvényre és megkezdődtek a végnélküli beszédek. A követ beszámolt áldásos működéséről. Csillagot a monoklija az élénk tavaszi nap-sugarban. Széles gesztusokkal fejezte be a szavait:

— Küzdeni fogok ezután is a népért,

a jogokért, a szabadságért és a kenyérért.

A zugó helyeslés után a társaság megindult a »Kis pipá«-ba, bankettre. A képviselő ur titkárja még a fülébe sugta a gazdájának:

— Méltóságos uram, a banketten melegen foglalkozzál minden választóval.

A képviselő kelletlenül legyintett. Sűrű embergyűrű között haladt a széles uccán. A titkár próbálta megközeleltetni, de nem sikerült. Egy busafej, szurtos napszámosember lefoglalta magának és nagyhívvel magyarázta:

— Mer' tuggya, méltóságos ur, a Bogyi Ferkót nem igen szeretik a faluba, merhogy másfalubéli lányt vott el feleségül...

Az ebédnél a vendégeket elosztották a helyi nagyságok között. A képviselő szomoruan nézte, hogyan hadakoznak a szomszédai a késsel-villával. Ötpercenként új felköszöntő csapott le rá és mindegyikre válaszolni kellett. Ebéd után az ipartestületi elnök figyelmeztette:

— Tessék körülsetálni az emberek között.

Ezt is megtette. A plébános vasuti szabadjegyét sürgette.

— Szívesen járok közbe, főúsztelendő ur, — hangzott a válasz — hiszen a klérus a mi erősségünk...

A zsidó szeszgyáros a fináncokra panaszkodott.

— Elintézem, Berger ur. A mi liberális irányzatunk a zsidók jogos sérelmét mindig orvosolja...

Vályogvető cigányok rágyújtottak egy csárdásra. A cincogásra az ifjak

a volt inspektor butorainak elszállítása iránt.

Üres épület mellett zsúfolt tantermek

Néhány nap mulva megkezdődnek az iskolai tanítások és a szubotocai magyar iskolásgyermekek továbbra is arra vannak kárhóztatva, hogy szűk, a délelőtti használattól fülledt tanterekben tanuljanak sötét estig a külvárosi Galamb-iskolában.

Az az épület, amelyből kilakoltatták, még ma is jóformán üresen áll. A tanügyi inspektorátus ugyanis elköltözött és Tyószics lezárt szobáit kivéve üresen áll az első emelet. Még érdekesebb az, hogy üresen áll még mindig a második emelet is, mert, amint kitűnik, a vámhivatalnak csak addig volt sürgős a raktárhelyiség, amíg egy egész emeletet ki nem ürítettek a részére.

Két letartóztatás

Veér Imre szökése miatt

„Egyszerű utazás” vagy — fogolyszöktetés?

Budapestről jelentik: *Veér Imre* szökése után a rendőrség kommunikált ki, amely szerint az elmenekült köztársasági-párti vezér szabályos utlevéllel utazott el Budapestről és »egyszerű utazását« nem lehet szökésnek tekinteni, mert *Veér*nek joga volt külföldön gyógykezeltetni magát.

A rendőrség kommunikációja csak a külföldi közvélemény számára készült; most azután letartóztatták *Váradi Arisztid* rendőrfogalmazót, aki *Veér* számára az utlevélet kiállítását, továbbá *Molnár* Endre gyógyszerész-tanulmányozót, aki az utlevél-ügyben *Veér* részéről eljár, fogolyszöktetés miatt. Rajtuk kívül beidézték a rendőrségre *Veér* bátyját, *Walter* tüzérszázadost, *Sándor* Fülöp vállalatit vezérigazgatót, valamint a *Kazinczy*-egyesület egész vezetőségét.

A magyar hatóságokat különösen az a feltevés aggasztja, hogy *Veér* Párisba utazik, hogy az *Emberi Jogok Ligájának* szeptember 27-iki ülésén feltárja kálváriáját.

felugráltak az asztaltól és az egyik banderista, aki ebédet is kapott, táncba hívott egy fehérruhás szüzet.

— Méltóságos uram, — mondta a titkár — okvetlen tessék felkérni a ipartestületi elnök feleségét.

Felkérte. Darabos, kövér ténsasszony volt az elnök, a második forgás után csermelyként ömlött róla az izzadság. A képviselő közel volt az ájuláshoz. Végre a titkárja megszánta és elkérte az asszonyt. A képviselő megfenyegette az ujjával a fiatalembert:

— Ezek a fiatalemberek csak elcsalják a szép asszonyokat az ilyen öreg embertől.

Magában azt gondolta, hogy felemeli a fizetését ennek a fiúnak.

Végre az államfőnök jelentette, hogy a vonat tíz perc múlva indul. A képviselő kezetszorított mindenkivel. Kesztyű nélkül.

A szalónkocsiba felrakták a hazugfalvi szüzek töméntelen virágcsokrát, hogy a képviselő elvigye a demokrácia apostolainak sirjára. Még néhány elnyújtott éljen és zsebkendőlengetés és a vonat eltűnt a bucsuzatók szemei elől.

A kocsiban előkerült a kártya. Egy felöltöből asztalt próbáltak csinálni.

— Fittől a sok vacak virágtól nem lehetett elhelyezkedni, — mondta az államtitkár.

— Dobb ki, fiam! — rendelkezett a képviselő a titkárnak.

Az ambiciózus fiatalember nyálábra fogta a hazugfalvi szüzek ajándékát és kihajigálta az ablakon. Szerteröpködtek az ősz szélben a demokrácia színes virágai.

Németországnak kérnie kell a Népszövetségbe való felvételét

A lefegyverzés vitáját folytatták a genfi konferencián

Genfből jelentik: A Népszövetség szombati ülését délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Motta* elnök. Az első szónok *Bikanev* indiai maharadzsza, aki a döntőbírósról és a fegyverkezés korlátozásáról beszélt. Utána *Garray*, a Panama köztársaság delegátusa mondott beszédet. Közölte, hogy Panamában annyira csökkentették a fegyverkezést, amennyire a biztonság megengedi. *Polittsz* görög delegátus beszédében a fran-

cia állásponthez csatlakozott.

Párisból jelentik: Az „Echo de Paris” legutóbbi számában *Perdinax* cikket írt, amely szerint Németországot hamarosan felveszik a Népszövetségbe, a felvételt azonban a német kormánynak kell kérnie. Franciaország, Belgium és a kisantant azt kívánják, hogy Németország a leszerelés kérdésének a tárgyalásánál még az esetben se vehessen részt, ha már tagja lesz a Népszövetségnek.

Vámvédelmet kér a jugoszláv cukoripar

A vajdasági cukorgyárak az export-cukor fogyasztási adója ellen

Jugoszlávia ez évi cukorrépatermése minden várakozást kielégítően bőséges. A minapi beogradi exportörkongresszuson elhangzott adatok szerint a multévi termésnek a kétszeresére, mintegy nyolcvan ezer vagon cukorrépára van kilátás. A szakkörök számítása szerint ebből a mennyiségből csaknem egymillió métermáza cukrot állíthatnak elő a hazai cukorgyárak.

A bő cukorrépatermés gondoljai már érezhetőek. Egyik oldalon a termelők várják a repabeváltás szabályozását, a másik részen a cukorgyárak már most igyekeznek a cukor értékesítése és exportja számára kedvező lehetőségeket teremteni.

A cukorgyárak aktuális problémái között az idén is fontos helyet foglal el az a néhány év óta divó sérelmes gyakorlat, hogy az állam a gyárakban termelt cukor fogyasztási adóját egy összegben előre behajtja, ami a most várható óriási cukorkontingens mellett leküzdhetetlen nehézségek elé állítja a gyárakat. Ezért a cukorgyárak részéről akció indult meg, hogy a kivitelre kerülő cukormennyiséget előre mentesítsék a fogyasztási adó alól.

Ebben az értelemben dr. *Lalosevics* Joco, a sombri kerület nemzetgyűlési képviselője beadvánnyal fordult dr. *Spaho* pénzügyminiszterhez. A beadvány kifejti, hogy az ezévi cukorrépatermés a belföldi piac cukorellátása mellett lehetővé teszi még három-négyezer vagon cukor külföldre való kivitelét is. Az 1921. évi ideiglenes törvény alap-

ján történő adó kivétel, ha az exportra szánt cukor után is előre ki kell fizetni a fogyasztási adót, 150—200 millió dinárral terhelné meg a gyárakat, amelyek csak hosszadalmas eljárás útján kaphatnák később vissza a pénzüket ama cukormennyiség után, amelyről beigazolnák, hogy valóban külföldre szállították. Ez az eljárás a legjobb esetben is harmincöt-negyven millió fölösleges kamatvesztést okozna a gyáraknak és így megnehezítve a kivitel, ugyszólván versenyképtelenné tenné a cukoripart.

A beadvány ezért azt a megoldási módot ajánlja, hogy a pénzügyminiszter rendelje el a fogyasztási adószabályzat 102. szakasza értelmében, hogy a Vajdaságban alkalmazzák az 1899. évi törvényeknek azt a rendelkezését, amely az exportcukrot kivonja a megadóztatás alól.

Ezenkívül *Lalosevics* képviselő *Sumenkovics* kereskedelemügyi miniszterhez interpellációt intézett a hazai cukoriparban a külföldi konkurenciával szemben való védelme ügyében is. A képviselő a következő kérdéseket intézi a miniszterhez:

Hajlandó-e a miniszter odahatni, hogy új, aranyátsiós vámtarifát vagy más, hasonló védővamos intézkedést léptessenek életbe a cukorbehozatal ellen?

Végül az interpelláció a kereskedelemügyi minisztert is felhívja, hogy az export-cukor előzetes fogyasztási adójának eltörlése érdekében tegyen lépéseket.

Davidovics miniszterelnök

a vidovdani alkotmány megváltoztatásáról

Az SHS királyság és Magyarország viszonya — A kormány a Magyar Párt ügyében bevárja az államtanács döntését

A budapesti Az Est munkatársa beszélgetést folytatott *Davidovics* Ljuba miniszterelnökkel, aki a jugoszláv kormányzat Magyarországgal szembeni politikájáról a következőképp nyilatkozott:

— A jugoszláv kormány a legteljesebb mértékben ragaszkodik a békehez és a nemzetek közt való együttműködéshez. Eppen ezért

mindent el fog követni, hogy a két szomszédos ország közt az összeköttetést szívélyessé tegye azzal a föltétellel azonban, hogy magyar részről a békeszerződés határozatait lojálisan megtartják.

Óvakodni fog a jugoszláv kormány attól, hogy Magyarország belső ügyeibe beleavatkozzék és megsértse nemzeti méltóságát. De hasonlóképpen ügyelni fog arra is, hogy a régi állapot, amelyet a nemzetközi békeszerződések és a szövetségesek határozatai megszüntettek, ne állhasson újra helyre Jugoszlávia rovására. A jugoszláv kormány rokonszenvvel kíséri a magyar kor-

mány törekvését, hogy az ország közgazdasági és pénzügyeit, melyek a háború következtében felborultak, helyreállítsa és azt kívánja, hogy ezt a törekvését siker koronázza.

A lap munkatársa megkérdezte, hogy a kormány mikor helyezte hatályon kívül a Magyar Párt feloszlásáról szóló rendeletet, mire *Davidovics* kijelentette, hogy

ha az ügy nem volna az államtanács előtt, ahova maga a Magyar Párt vitte, akkor már intézkedett volna.

Mivel azonban a feloszlás ügye sub iudice áll, kénytelen a kormány várni, hogy ne prejudikáljon az államtanács határozatának.

Davidovics miniszterelnök végül nyilatkozott a kormány belpolitikájáról.

— A centralista közigazgatás — mondotta — csak olyan államokban lehetséges, amelyek évszázadok óta össze vannak forrva és amelyeknek tökéletes közigazgatási szervezetük van. Ez a közigazgatás különben sem telet meg az igazi demokrácia

elveinek, amelyek azt kívánják, hogy a nép maga gyakoroljon befolyást ügyeinek vezetésére. Nálunk lehetetlen a közigazgatási centralizmus, mert ez az állami adminisztrációt megakasztja. Eppen azért én és pártom decentralizálni óhajtok a közigazgatást.

Ha a vidovdani alkotmány akadályt gördítene az ország demokrata organizációja elé, akkor igyekezni fogunk ezt az akadályt elhárítani,

mert semmi sem tart örökké, legkevésbé az alkotmányok, amelyek emberek és az idő munkájának eredményei. Egyébként a vidovdani alkotmánynak bármely megváltoztatása csak törvényes uton történhetik, az alkotmányban előirt eljárás szerint.

A kínai kormányt

meg akarják menteni a nagyhatalmak

Véres harcok Sanghai mellett

Párisból jelentik: A nagyhatalmak Pekingben diplomáciai képviselőik útján közös lépést tettek a kormány megmentése céljából. Kijelentették, hogy hadihajóikkal készek a *Jang-csekiang* torkolatát neutralizálni és gondoskodni arról, hogy a polgárháborúban külföldi alátvalók sérelmet ne szenvedjenek. Az együttes diplomáciai lépésben Franciaország, az Egyesült Államok, Nagybritannia és Japán vett részt.

Li-Si-Juan csapatai Sanghaitól 15 kilométerre harcolnak s az egész fronton elkeseredett ütközet fejlődött ki. Sanghaiban tisztán hallatszik az ágyudörgés, a benszülött lakosságot rémület fogta el, minden üzleti forgalom megakadt és a kínaiak az európai negyedebe menekültek, amelyet a külföldi hajókról partra szállított tengerészcsapatok védelmeznek. Sok száz sebesültet szállítottak a kórházakba, köztük polgárok is vannak. Az ellenséges repülőgépek bombákat hajigálnak.

Kommunistákat

tartóztattak le a bácskai községekben

Becsikereken is nyomoznak kommunista agitátorok után

Csurogról jelentik: Néhány nappal ezelőtt *Travnica* Luka csurogi csendőrmester az egyik vendéglőben egy gyanusnak látszó embert igazolásra szólított fel. Az igazoltatott ember dr. *Dimitrijevic* Mihajlo kragujeváci illetőségű ügyvédnek mondta magát, azonban személyazonosságát semmi okmánnal nem tudta bizonyítani. A csendőrség *Dimitrijevic*set letartóztatta és megindította ellene a nyomozást, amelynek során azt állapította meg, hogy kommunista agitátor, aki hosszabb ideig tartózkodott Óbecsén és Bács-Gradistén és ott is tagokat toborzott a kommunista párt-szervezetbe. Ugyanekkor *Zsabaljon* letartóztatták *Milosev* Arzén kommunista agitátort, akinél elfogatása alkalmával kommunista plakátokat és röpiratokat találtak.

Ezzel kapcsolatban *Csurogon* is letartóztattak tizenöt munkást, akik aláírták a jugoszláviai független munkáspártba való belépési nyilatkozatot. A letartóztatottaknál történt házkutatás alkalmával több kommunista könyvet lefoglaltak. A munkásokat pénteken a novisadi ügyészség fogházába szállították.

A megindított nyomozás megállapította, hogy a feloszlott független munkáspárt szervezetei Beogradban és Becsikereken tovább működnek és innen küldik ki a vidékre az agitátorokat. Az agitáció megakadályozására a hatóságok minden intézkedést megtettek.

A trónörökös születésnapja

Szombaton az egész ország ünnepelt

Péter trónörökös első születésnapját meleg szeretettel ünnepelte meg az egész ország népe. A születésnapon mindenütt istentiszteletet tartottak az összes felekezetek templomaiban és a lakosság osztatlan egységgel vett részt az ünnepségeken. A katonaságnak és a hivataloknak is ünnepe volt szeptember 6-ika, amikor az istentisztelet órái alatt a munka is megállt és az üzleteket is bezárták.

Szobotica igen agy disszel, fényes egyházi és katonai ünnepségek keretében ünnepelték meg Péter trónörökös születésnapját. Valamennyi középületen zászlók lengtek. Az üzletek az ünnep alkalmából reggel 9 órától déli 12 óráig zárva voltak. A görög-keleti templomban reggel 9 órakor tartották meg az ünnepi hálaadó istentiszteletet, amelyen megjelentek a helyőrség tisztjei, tábori diszben, *Damjanovics* hadosztályparancsnok vezetésével, a városi tanács tagjai és a városi hivatalok vezetői teljes számban jelentek meg *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán és *Malagurszki* Albert polgármester vezetésével, továbbá az összes állami hivatalok vezetői, a tisztviselői küldöttségek élén, a felekezetek lelkészei, egyesületek- és társulatok képviselői, a Nőegyletek és óriási számú ünneplő közönség. A görög-keleti templomban tartott istentisztelet után a római katolikus Szent-Teréz templomban tartották meg délelőtt 10 órakor az ünnepi hálaadó istentiszteletet, amelyen ugyancsak teljes számban vettek részt a helyőrségi tisztikar, valamint a városi és állami hivatalok vezetői. Ugyancsak délelőtt tartották meg a többi hitfelekezetek templomaiban is az ünnepi istentiszteletet. Délelőtt 11 órakor a katonaság diszfelvonulást tartott a városház előtti téren *Damjanovics* tábornok hadosztály-parancsnok előtt. A fényes katonai látványosságnak óriási nézőközönsége volt. Este a Tiszti-Othon hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendezett a Bárány-szálló termében, amelyen nagy és előkelő közönség vett részt.

Noviszadról jelentik: Szombaton fényes egyházi és katonai pompával ünnepelték meg Noviszadon a trónörökös születésnapját. Délelőtt a görög-keleti és a többi felekezetek templomában ünnepi istentiszteletet tartottak. Délelőtt katonai diszfelvonulás volt és este bankett.

Szigoru intézkedések az iskolakerülők ellen

Két osztállyal több nyílik meg az idén a szubotica elemi iskolákban, mint a múlt tanévben

A szubotica elemi iskolákban — mint már jelentettük — csütörtökön fejeződtek be a beiratások. Annak ellenére, hogy a háborús években született gyermekek beírása van még idén is soron s bár a háborús években az átlagosnál lényegesen kisebb volt a születési arányszám, mégis az idén annyival több tanuló irattak be a szubotica és tanyai elemi iskolákba, hogy két osztállyal több nyílik meg, mint tavaly.

Ennek a szaporulatnak főképpen az a magyarázata — mint velünk a tanfelügyelőség közli — hogy a tanügyi hatóságok az idén a legerélyesebb intézkedéseket fogantatosították az iskolakerülők ellen. A tanfelügyelőség ugyanis megállapította, hogy az utóbbi években feltűnően nagyszámú tanköteles gyermeket nem irattak be az elemi iskolákba, hanem otthon tartották őket munkára. Ezért már a nyár folyamán ösztönözték a tanfelügyelőség a rendőrséget bejelentőhivatal adatai alapján valamennyi tankötelet és az így

beszerzett adatok alapján ellenőrzik most, hogy minden tankötelet beiratnak-e. A tanfelügyelőség erre külön is felhívta a szülők figyelmét és azok ellen, akik mégsem iratják be gyermekeiket, a törvény teljes szigorával fognak eljárni.

Pénteken tartották meg a tanfelügyelőségen az igazgatói ülést, a melyen már végleg beosztották a jövő évre a tanerőket. A százhatvan-

négyszubotica tanerő szükségessé tette a tanfelügyelőség két részre osztását, a szerb iskolák tanfelügyelője *Vuics* Radomir, a magyar elemi iskoláké pedig a régi tanfelügyelő: *Mikics* Aleksandar. A tanítás valamennyi szubotica és tanyai elemi iskolában már szeptember 9-én megkezdődik, szeptember 21-től 28-ig azonban szüreti szünet lesz az iskolákban.

Nyugdíjazták a szubotica vasutigazgatóság vezetőit

Manojlovics Milán lesz az új vasutigazgató

A kormányváltás folytán előrelátható volt, hogy rövid időn belül nagyobb változások lesznek a szubotica vasutigazgatóság vezetésében is. *Bánics* Jován vasutigazgató — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — magas korára való tekintettel már régebben megakart válni állásától és távozását a rezsimváltás is aktuálissá tette. Kivüle távozik *Mátics* Milán igazgató-helyettes is, aki hivatalában is politikát üzött és inkább politikai szempontok, mint egyéb érdemei juttatták mostani állásába. A kormány körében tudták azt is, hogy *Mátics* helyettes-igazgatónak tulajdonítható, hogy *Davidovics* Ljuba szubotica négyülésének megzavarásában az itteni vasutasszervezőt járt elől. *Mátics* nevéhez fűződik a magyar vasutasok ellen elrendelt rendszabályok, ő tiltotta meg a nemzetiségi nyelvek használatát a vasutasoknál a felekkel szemben, — a szolgálati érdekre való hivatkozással és a közérdekre való tekintet nélkül. *Mátics* tiltotta ki annak idején a *Bácsmegyei Naplót* a vasutigazgatóság épületéből és *Mátics* igazgató-helyettes rendelte el legutóbb, hogy a vasuti sorsjegyek vásárlására erőszakkal kény-

szerítsék a vasuti tisztviselőket, munkásokat és az utazó közönséget. Mint most értesülünk a *Bánics* Jován igazgató és *Mátics* helyettes-igazgató nyugdíjazásáról szóló ukáz aláírása már megtörtént és az ukázok már a legközelebbi napokban megérkeznek Szubotica-ra. A magas kora miatt távozó *Bánics* igazgató nyugdíjba vonulása őszinte sajnálkozást keltt egy a vasutasok, mint az igazgatósággal összeköttetésben álló közönség körében, mert az igazgató másfél évi szubotica munkájában alatt mindenkinek becsülését és szeretetét szerezte meg.

Értesüléseink szerint a vasutigazgatóság élére *Manojlovics* Milán volt helyettes-igazgató kerül, akit a régi kormány politikai okokból a múlt év végén nyugdíjazott, hogy helyet csináljon *Mátics*nak. A kinevezést, — amely a jövő hét elején már meg fog történni, nagy megnyugvással fogadják egy a vasutasok, mint a közönség, mert a nagy-képzettségű új igazgató korábbi működése alatt is politikamentesen, teljes szakértelemmel és hozzáértéssel vezette a legnehezebb időkben a vasutigazgatóság ügyeit. Igazgató-helyettesnek *Sztojkovics* mérnököt nevezik ki.

Szerb-magyar színház engedélyezését kérte egy szubotica vállalkozó

A kormány hajlandónak mutatkozik az engedély megadására

A magyar színház engedélyezése ügyében megindult újabb akcióról a *Bácsmegyei Napló* már megemlékezett. Megirtuk, hogy egy szubotica vállalkozó, aki már a régi rezsim alatt is kísérletet tett a színházi koncesszió megszerzésére, most újból eljár Beogradban a magyar színház engedélyezése érdekében. A szubotica vállalkozó intervenciójára azt a választ kapta illetékes helyen, hogy a kormánynak elvben nincs ugyan semmi kifogása a magyar színház engedélyezése ellen, azonban korainak tartja az engedély megadását, mert egyrészt attól tart, hogy a magyar színház kárára lenne a vajdasági szerb színészetnek, másrészt nem akarja magát kitenni az ellenzéki oldalról várható súlyos támadásoknak. Egy vegyes színtársulat szervezésére irányuló kérelem teljesítésének azonban — mondották — sokkal több esélye volna.

A szubotica vállalkozó ezek után a napokban benyújtotta egy demokrata képviselő útján kérvényét a közoktatásügyi minisztériumhoz szerb-magyar színház engedélyezésére. A kérvényben rámutat a vállalkozó arra, hogy a többi utódállamban már évek óta működik a magyar színház és kifejté, hogy a nehéz helyzetű küzdő vajdasági szerb színészetet is csak ilyen vegyes előadások rendezése által lehet megerősíteni. Igéretet tesz a vállalkozó arra, hogy a színtársulat nagyrészt jugoszláv állampolgárokból állítja össze, de rámutat arra, hogy művészi szempontból elkerülhetetlen magyarországi művészek szerződésére.

A kérvényt értesítésünk szerint kedvezően fogadták kormánykörökben, minthogy azt több demokrata és bunyevác képviselő is támogatja. A kormányban is megvan a hajlandóság arra, hogy a szerb-magyar színházat engedélyezze. A vállalkozó ezért már minden előkészületet megtesz arra, hogy az esetleges engedély ne érje készületlenül, hanem a színtársulat megszervezése gyorsan megtörténhessen. Értesítésünk szerint a vállalkozó teljes drámai, opera- és operett-együttest akar szervezni és egyidejűleg a Vajdaság több városában tartana előadásokat. A felszerelésre, díszlet- és ruhatárra vonatkozólag pedig a vállalkozó már tárgyalásokat kezdett *Partasi* Lajos volt nagyváradi színigazgatóval, akinek felszerelését akarja megvenni. Miután pedig a jelenlegi szubotica színházterem nem alkalmas rendszeres, komoly színelőadások megtartására, ezért a kérvényező saját költségén hajlandó a szubotica színházat újjáépíteni.

Miután a magyar színház engedélyezése így végre mégis aktuálisává válik, a magunk részéről csak emlékeztetni akarunk arra, hogy a *Bácsmegyei Napló* már évekket ezelőtt felvetette a Vajdasági Magyar színház a magyarság kulturális kiadásának szükségességét. A magyar színház a magyarság kulturális ügye, amit nem lehet tisztán üzleti érdekek alárendelni. A magyar színház koncessziójának odaítélésénél a rátermettségnek, a hivatottságnak, a teljes művészi garanciának kell az irányadónak lenni.

A primadonna aktja

Pornografikus fényképek három pofonnal körítve

Budapestről jelentik: A rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta *László* Jenő fényképész-segédet, aki a városligeti Feld-színház bejárata előtt pornografikus fényképeket árult huszonöt-százezer koronáért, aszerint, hogy félakt, vagy egész akt szerepelt a képen. A pornografikus levelezőlapok nagy keresletnek örvendtek, mert a Feld-színház tizennyolcéves primadonnáját, *Siklósi* Jancsit ábrázolták, aki rendkívül népszerű ligeti körökben. A pörüljárt fotografus-segédet a detektívek tettenérték, amikor egy követér pékmesterre a következő megjegyzéssel szólt rá egy akt-felvételre:

— Az illető művésznőt bent méltóztatik látni a színházban.

A detektívek egy rendőrtisztviselővel együtt fölkeresték az illető művésznőt a színházban és közölték vele, hogy előállítják a rendőrségre. *Siklósi* Jancsi, aki nyomban idgrohamot kapott, azzal védekezett, hogy ő nem adott engedélyt fényképek terjesztésére. Előadása szerint a fényképész próbafelvételket készített róla egy filmgyár részére és ő nem tehet arról, hogy visszaéltek az aktjával. Minthogy azonban kiderült, hogy a művésznő maga is árusította az akt-levélezőlapokat, ellene is megindult az eljárás.

A történet *Siklósi* kisasszony lakásán folytatódott, ahol másnap megjelent *V. Zsadyi* Oszkar állítólagos hírlapíró, aki háromszázezer koronát kért a primadonnától az eset elhallgatásáért. A színésznő azzal a kifogással, hogy nincs nála pénz, másnap délelőtre rendelte magához az álhírlapírót, akit ott egy athléta-ismérlőse fogadott három jól megérdemelt pofonnal. *Siklósi* Jancsi azonkívül zsarolás címén bűnvádi följelentést is tett az álhírlapíró ellen.

A pacséri templom centennáriuma

Szombaton kezdődtek meg az ünnepségek

Pacsérről jelentik: A pacséri római katolikus templom centennáriumi ünnepélye szombaton délután ünnepélyes keretek közt kezdődött meg. Messze vidékekről zarándokoltak a két napos ünnepségre bucsusok templomi fátylak alatt. Az évszázados fordulón felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül egyforma örömmel vesz részt Pacsér egész lakossága. Már a kora reggeli órákban nagy néptömegek vándoroltak a híres telecskai dombok mentén Pacsér felé, ahol felvirágozott házak, ünneplős uccák fogadták őket. Az ünneplő sokaság nagy ovációval fogadta *Budanovics* apostoli adminisztrátort, aki a jubileumi ünnepségekre való tekintettel vasárnapra tűzte ki a bérnyomás időpontját, hogy ezzel is fokozza a nagy nap jelentőségét.

Délután négy órakor több mint háromszáz főnyi tömeg özenlőtte el a kis pacséri pályaudvart, ahol a hatóságok, a tantsület és a különböző felekezetek képviselői fogadták a vonatból kiszálló apostoli adminisztrátort. Harmincegy felvirágozott kocsis és lovasbandérium követte az adminisztrátort fogadót. A bevonulás alatt az összes templomban kongtak a harangok és az ut mentén két mozsáragyút sűtöttek el. *Budanovics* Lajos adminisztrátor, aki dr. *Hampel* Ede római katolikus lelkészrel érkezett meg, a pályaudvarról a plébániára hajtatott, ahol *Bárány* Gyula pacséri pap fogadta, majd a hitközség tagjai és a különböző felekezetek lelkészei tisztelegtek az adminisztrátor előtt. A jubileumi és bérnyomás ünnepség vasárnap veszi kezdetét.

A német kormány sürgeti Erzberger gyilkosának kiadatását

Schultze személyazonossága Försterrel kétségtelen

Budapestről jelentik: Gróf Welczek János német követ Berlinből visszaérkezett Budapestre. A követ a német kormánytól az Erzberger-gyilkosok ügyében instrukciókat kapott és ezeknek megfelelően fog most eljárni a magyar kormány-nál. A német hatóságok azon az állásponton vannak, hogy a letartóztatott állítólagos Förster Henriknek Schultze Henrikkel való személyazonossága minden kétséget kizáró módon meg van állapítva és ezért követelik, hogy minden további agnoszkálási eljárás mellőzésével folytassák le a kiadási eljárást.

Noha a német hatóságok arra az álláspontra helyezkednek, hogy

Bloss német detektiv tanuvallomása elegendő Förster-Schultze személyazonosságának kétségtelen megállapítására, a detektívek mégis magukkal vitték a letartóztatott bajor fiatalember Budapesten fölvetett fényképét, hogy azt Schultze több ismerősének Németországban megmutassák és ezeknek az újabb személyazonossági tanuknak jegyzőkönyvbe foglalt vallomását is megküldjék a magyar hatóságoknak. Ezek a jegyzőkönyvek már Budapestre is érkeztek.

Gróf Welczek János szombaton délelben fölkereste Daruváry Géza külügyminisztert, hogy megsürgesse a régóta húzódo eljárás leolvasását.

Spanyolország válságos napjai

A spanyol csapatok kiűrik Marokkót

Párisból jelentik: Mint a *Liberté* jelenti, Spanyolország, úgy látszik, a Marokkóban való győzelem minden reményét elvesztette. Félt, hogy a vereség beismerése súlyos politikai következményekkel járna. A király és Primo de Rivera a marokkói eseményekre való tekintettel elhalasztotta a bilbaói utját.

Londonból jelentik: A *Daily Express* Madridból azt jelenti, hogy a marokkói hadsereg számára újabb erősítések érkeztek Cetába és Tetuanba. A spanyol csapatok rendkívül nagy szállítási nehézségekkel küzdenek és nagyon szenvednek az orvoshiány miatt.

A spanyol sajtó jelentése szerint

a felkelők megtámadtak egy spanyol osztagot, amelynek parancsnokát és több mint száz emberét megölték. A közvéleményt a forgalomban levő hírek nagyon nyugtalanítják. A direktorium nem tartja meg azokat az ünnepeket, amelyeket szeptember 13-án a hatalom átvételének évfordulója alkalmából tervezett.

A *Daily Telegraph* madridi jelentése szerint Marokkóban a helyzet mindinkább kiélesedik. A direktorium komolyan foglalkozik Marokkó kiűritésének gondolatával. Primo de Rivera hír szerint a spanyol csapatok becsületes visszavonulása mellett van.

A budapesti párbaj-kabaré

Nagy Pál tábornok provokálta Haller grófot — Prónay és Gömbös lovagias ügye — A Világ szerkesztőjének párbaja Gömbössel

Budapestről jelentik: Ahhoz a száznegyven elintézetlen lovagias ügyhöz, amelyet Nagy Pál altábornagy ismeretes titkos parancsa idézett elő, most járul a száznegyvenegyedik: Nagy Pál báró altábornagy provokálta Rádi József ezredes és Bogen Albert őrnagy utján Haller János grófot.

A párbajlavinát előidéző titkos parancs tudvalevőleg megtiltotta a tisztikar tagjainak, hogy Prónay Pállal, Rácz Vilmostal és Collas Tibor báróval érintkezzenek. Amióta ez a parancs nyilvánosságra került, mindenki, akinek aktív, vagy tartalékos katonatiszttel lovagias ügye támad és nem akar párbajozni, Rácz Vilmost kéri fel segédjének. Legutóbb Haller János gróf nevezte meg Rácz Vilmost megbízottjául egy lovagias ügyében, amelynek elintézését ellenfele segédei a titkos parancs értelmében felfüggesztették. Haller gróf erre nyílt levelet intézett a honvédelmi miniszterhez, amelyben lovagias elégtételt követelt a titkos parancs kibocsátójától; Nagy Pál báró ezért provokálta a grófot.

Előrelátható, hogy ez az ügy sem fog simán — vivóteremben — elintéződni, mert Haller gróf egyik segédül dr. Klár Zoltánt nevezte meg, aki ugyan nem szerepel a titkos parancsban, de aki a titkos parancs miatt egy nyilatkozatában élesen megtámadta Nagy Pál báró altábornagyot, a tárgyalások során Klár lovagias elégtételadásra alkalmatlannak nyilvánítja majd Nagy Pált, mert az altábornagy a nyilatkozatban foglalt sértésekért nem kért tőle lovagias elégtételt, hanem

becsületsértési pört indított a bíróságon.

Hétfőn lesz a Prónay-Gömbös párbaj

Noha a titkos parancs Prónay Pált »vogelfrei«-nek nyilvánítja, a katonai becsületügyi éppen most döntött úgy, hogy Gömbös Gyulának párbajt kell vívni Prónayval. Ez a lovagias ügy két és fél év óta folyik. A nyugatmagyarországi fölkelés alkalmával Gömbös és Prónay között nézeteltérések támadtak. Prónay, aki féltékenykedett Gömbösre, egyszerűen kitoloncoltatta a fájvédővezért Nyugatmagyarországról, mire Gömbös leleplezte Prónayt, hogy kikidáltatta magát lajtai bánd és nagy bélyegzeteleket csinált. Prónay lovagias elégtételt kért Gömböstől, akinek segédei a becsületügyi választmány elé terjesztették az ügyet.

A becsületügyi választmány most hozta meg döntését és lovagias eljárásra alkalmasnak találta Prónayt, aki hétfőn verekszik meg Gömbös Gyulával.

Gömbös megsebesítette Felekyt

Gömbös Gyula egyébként szombaton délelőtt tíz órakor kardpárbajt vívott Feleky Géza, a Világ felelős szerkesztőjével. Feleky segédei dr. Rácz Vilmos és dr. Klár Zoltán, Gömbösé pedig dr. Zsilinszky Endre és dr. Eckhardt Tibor voltak. Vezető segéd dr. Rácz Vilmos volt. A párbajt félnehéz kardokkal, bandázs alkalmazásával vívták.

A felek háromszor csaptak össze és a harmadik összecsapásnál Feleky Géza a jobb alkariján laposvágást

kapott. A vezetőségét öt perc szünetet rendelt el, amely alatt megvizsgálták Feleky szív működését. Az orvosok veszedelmesen felfokozott szív működést állapítottak meg és miután a felek újból felállottak, a vezetőségét hangsúlyozta, hogy erre való tekintettel, akár történik sebesülés a továbbiakban, akár nem, a párbajt okvetlen beszüntetik. A negyedik összecsapás, amely ugyanolyan heves volt, mint a három első, azzal végződött, hogy Feleky a bal vállán könnyebb vágást kapott, amely után megállapították a harc képtelenségét. A felek nem békültek ki.

HIREK

— Ineroj püspök Molon. Molról jelentik: A moli görög-keleti egyház kettős jubileumi ünnepség keretében szenteli fel szeptember 10-én az ujonan restaurált görög-keleti templomot. Az egyik jubileumot a templom százéves fennállása, a másikat pedig a község érdemes görög-keleti papjának Jozsimovics Dusának harmincéves működése alkalmából ülik meg a moli görög-keleti hívek. A nagyszabású ünnepélyre a moliak meghívták a görög-keleti egyház több vezető főpapját, köztük Irenej noviszadi püspököt, aki a templomfelszentelést maga fogja végezni fényes segédlettel. A templomfelszentelés után a jubiláns Jozsimovics Dusán lelkésznek, akinek úgy kulturális, mint egyházi téren sokat köszönhetnek a moliak, ünnepélyes külsőségek között átnyújtják a király kitüntetését. A szokolisták ebből az alkalomból a délután folyamán szokolünnepelet rendeznek, amelyen résztvesznek a környékbeli községek szokolistái is.

— A londoni Balkán-Komitó kiküldöttje Jugoszláviában. Beogradból jelentik: A londoni Balkán-Komitó megbízásából a napokban Jugoszláviába érkezik Edhard Boyle angol politikus. Boyle, akinek londoni házában Radics István több konferenciát tartott, Szalonikin keresztül érkezik és be fogja járni Délszerbiát, Montenegrót, Boszniát, végül Horvátországba megy, ahol Radicsot is meglátogatja.

— Kinevezés. Beogradból jelentik: Vesovic Dragisát, a szuboticei vasuti rendőrség komisszáriusát, királyi ukázzal a szerbiai Koszmaji járás főnökévé nevezték ki.

— Szolgabirói áthelyezések. Noviszadról jelentik: A belügyminiszter a következő vajdasági szolgabirokat helyezett át: Léh Ferencet Noviszadról Kovacicára, Aradzski Lázárt Palánkáról Noviszadra, Zubkovic Jenőt Kovacicáról Topolára, Prodanovic Nikolát Topoláról Palánkára.

— Kitiintetett tanító. Molról jelentik: A napokban bensőséges ünnepség keretében nyújtották át Ludaics Száva moli igazgató-tanítónak a Szent Száva-rend ötödik osztályát. A közszeretben álló igazgató-tanítónak Popovic közoktatásügyi inspektor rövid beszéd kíséretében maga tüzte fel a király által adományozott érdemrendet.

— Zaglul basa nem akar Macdonalddal találkozni. A Petit Parisien írja, hogy Zaglul basa szeptember 16-án elutazik a francia fővárosból s egyenesen Alexandriába megy, ámbár Ramsay Macdonald meghívta Londonba. Az egyiptomi miniszterelnök fel van habo-rodva az angol kormány magatartása miatt a szudáni kérdésben és ezért kerüli a találkozást Ramsay Macdonalddal.

— Felmentették a bukaresti kommunistákat. Bukarestből jelentik: A kommunisták elleni pör befejeződött. A bíróság Jon Padet, Petre Ignatovot, Ilie Nicorescut és Emanuel Grünbergert felmentette a vád alól. A kommunistákat az annak idején egybehívott bus-teni gyűlés miatt fogták pörbe.

— Az olasz trónörökös délamerikai utja. Rómából jelentik: Umberto trónörökös, aki tudvalevőleg immár hetek óta utazgat Dél-Amerikában, sorra járja az összes államokat, de Braziliába nem fog elmenni, minthogy ott még mindig érezhető a san-paolói forradalom utórezgése és ezért nem találja alkalmasnak az időt a látogatásra. A trónörökös, ki a San-Giorgio hadihajón utazik, ismét Buenos-Ayresbe érkezett, ahonnan egy napi időzés után folytatta útját Montevidéoba. Egy rio de janeirói távirat szerint a trónörökös a brazilai kormány kérésére mondott le ottani látogatásáról.

— A rendőrségről. Blázsics György rendőrkapitány, a szuboticei városi titkosrendőrség főnöke szabadságáról visszatért és szombaton délelőtt újból átvette hivatalát.

— Uj egészségügyi intézmények a Vajdaságban. Noviszadról jelentik: A noviszadi egészségügyi felügyelőség fontos egészségügyi intézményt állított fel a Vajdaság városaiban. A napokban nyílt meg Versecen és Rumán az állami venerikus ambulancia. Legközelebb hasonló intézményt létesítenek Kikindán is. Novibecsen és Kikindán tüdőbeteg, dispanzért állítanak fel, Szomborban október közepén modern szemklinika nyílik és Venacon gyermekmenhely, amely kétszáz gyermeknek ad hajlékot és ételmet.

— Kisasszony-napi vásár. A Kisasszony-napi őszi vásárt vasárnap és hétfőn tartják meg Szubotican. Már szombaton nagy számmal érkeztek vásárosok Szubotícára.

— Jegyzői kinevezések. Noviszadról jelentik: A belügyminiszter a következő jegyzőket nevezte ki a Bácskában: Bácska-Petrovára Lamos Jánost, Kiszácsra Orbán Vladimirt, Novi-Futakra Bozsni Svetozárt, Begecsre Ilic Miloradot, Novi-Sóvéra Kargotic Lajost, Temerinbe a nyugdíjazott Tapavica Emil helyére Pavlovics Szávát. Az újonnan kinevezett jegyzők már elfoglalták hivatalukat.

— Közös konferencia a csonka egyházmegye ügyében. A római szent-szék intervenciójára rövidesen utódállamközi konferencia ül össze, amely rendezni fogja a csonka egyházmegye kérdését. A konferencián a pápai kiküldött fog elnökölni. A tanácskozások a konferenciáról már folynak, de a konferencia határidejét még nem állapították meg.

— Locatellit antifascista tüntetés fogadta Newyorkban. Newyorkból jelentik: Locatelli olasz világrepülő pénteken Newyorkba érkezett. Megérkezése fascista-ellenes tüntetésekre adott alkalmat. Midőn Locatelli és kísérője elhagyta a pályaudvart, a várakozó embertömegben, amely főképpen olaszokból állt, ellenséges kifakadások hangzottak el Mussolini és a fascizmus ellen. A rendőrségnek kellett közbelépnie, hogy az olasz repülő bántalmazását megakadályozza.

— Pásztorórától a rendőrségre. Milodánovic Mátyás szuboticei iparos pénteken megismerkedett Nagy Erzsébet szuboticei leánnyal, akit meglátogatott lakásán. A látogatás után Milodánovic észrevette, hogy ötezer dinárt tartalmazó pénztárcája eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen, mire a detektívek előállították a rendőrségre Nagy Erzsébetet, aki kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a pénzt ellopta.

— Tűz. Petrovoszeléről jelentik: Csütörtökön délután kigyuladt Deli Gábor háza. A nádtetes ház oly gyorsan leégett, hogy a kivonult tűzoltóságnak már nem akadt dolga. Megállapították, hogy a tüzet a kéményből kipattant szikra okozta.

— A sentai ipariskola új igazgatója. Sentáról jelentik: Milenovic Cse-domir volt sentai ipariskolai igazgató helyére a tantestület szombaton Jovanovic Milánt választotta meg a sentai ipariskola új igazgatójává.

LEGUJABB

•••

Megegyezés jött létre a lefegyverzés kérdésében Világkonferencia összehívását javasolták a francia és angol delegátusok

Genfből jelentik: A délutáni ülés folyamán Motta elnök megnyitotta a vitát és bejelentette, hogy az angol és francia delegátusok közösen megfogalmazott javaslatot terjesztették elő a lefegyverzés és a biztonság kérdésében.

A javaslat szerint a közgyűlés tudomásul veszi a képviselt kormányok nyilatkozatait és abból a célból, hogy összeegyeztesse a nyilatkozatokból kitűnő ellentéteket elhatározza, hogy a harmadik bi-

zottságot megbizsa a biztonsági és a lefegyverzési kérdésekre vonatkozó okmányok megvizsgálásával, amelyek áttanulmányozása után, a lefegyverzés és a biztonsági kérdés végleges rendezésére világkongresszust hívnak össze.

A közös határozati javaslatot, — miután több szakértő hozzájárult — a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Macdonald és Herriot szombaton este elutaztak Genfből.

— **Parfóm a petroleumfinomítóban.** Munkácsról jelentik: A kereskedelmi miniszter ruszinszói körútjának programján a munkácsi Karpathia-petroleumfinomító-gyár meglátogatása is szerepelt. A gyár erre az alkalomra külön lehozatta három igazgatóját Prágából, azonkívül a petroleum-tartályokba, hogy ne legyenek büdösek, beöntötték egy hordó parfümöt. Amint azonban történni szokott: a miniszter sietett, a program összezsugorodott és a petroleumfinomító meglátogatására nem került sor. A három prágai direktor most töri a fejét, hogyan lehetne kivenni a petroleumból a parfümszagot?

— **Időjárás.** (Popovics György, közoktatásügyi inspektor jóslata.) Állandóan szép idő jár harmattal, helyenként köddel.

— **Öngyilkos takarékpénztári igazgató.** Kiskunhalasról jelentik: Schweitzer József, a kiskunmajsai takarékpénztár igazgatója öngyilkossági szándékból megmérgezte magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Országos borászati szakkonferencia.** Beogradból jelentik: A földmivelésügyi miniszter szeptember 15. és 16-ik napjára bortermeleési szakkonferenciát hívott össze. A konferenciát az osztálysorsjáték helyiségében fogják megtartani és azon tüzetes megbeszélés tárgyává teszik a bor-krízis okait és megoldásának módjait. A konferenciára eddig száz résztvevő jelentkezett az ország különböző vidékeiről.

— **Hadseregfelügyelő lesz a volt lengyel államfő.** Varsóból jelentik: A lapok arról adnak hírt, hogy Pilsudski József, volt államfő, hadseregfelügyelői minőségben visszatér az aktív katonai szolgálatba.

— **Visszaállítják a keleti expressz régi utvonatát.** Párisból jelentik: A francia, az osztrák és a svájci kormányok képviselői Párisban értekezletre ültek össze, hogy megbeszéljék a keleti expressz rendszer forgalmának visszaállítását. Az expressz régebben Dél-Németországon át, Strassburg—Stuttgart utirányban haladt és csak akkor irányították Svájcra keresztül, amikor a Ruhr-vidéket megszállták.

— **A szentai gimnázium valamennyi magyar osztálya megnyílik.** Szentáról jelentik: A szentai gimnáziumba eddig 850 tanuló iratkozott be, ezek közül 390 magyar. A beiratottak száma biztosítja valamennyi magyar osztály megnyitását, ezzel szemben azonban kérdésessé vált a szerb tagozat VII. és VIII. osztályának megnyitása, miután a hetedikbe csak tizenkét, a nyolcadikba pedig tizenhét tanuló jelentkezett. A magyar tagozat első osztályába száztizenegy, a másodikba pedig hatvan tanuló iratkozott be, úgy, hogy mindkét osztályt párhuzamosítják. Szeptember 9-én és 10-én lesznek a szentai gimnáziumban a javító érettségi vizsgák, 12-én tartják meg a Veni Sanctét és 14-én kezdődik a tanítás. A nagy tanárihiány következtében a szentai gimnázium igazgatójának előterjesztésére valószínűleg reaktiválni fogják a nyugdíjazott tanárokat.

— **Hőhullám Amerikában.** Newyorkból jelentik: Amerika fölött újabb hőhullám jelentkezett. A lakosság Newyorkban rendkívül sokat szenved az elviselhetetlen hőség miatt. Az éjszakákat sok ezren a szabad ég alatt töltik.

— **Habsburg József fia házasodik.** Budapestről jelentik: Habsburg József fia Ferenc főherceg október 4-én tartja esküvőjét Anna szász hercegnővel. Az esküvőt Szászországban tartják meg.

— **Artisztikus gyermekfényképek** Reményinél.

— **Dr. Wolf Gyula** ezton értesíti pácienseit, hogy haza érkezett.

SPORT

•••

Miért mondott le Milodánovics alelnök?

A lemondott alelnök nyilatkozata

Milodánovics Márton, a szubotocai alszövetség alelnöke, aki mint megirtuk, lemondott állásáról, a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

— A Bácsmegyei Napló foglalkozott a lemondásommal és ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy én indítványoztam, hogy a serlegmérkőzést játsszák le a Bácska-pályán, de a 20 százalékos pályabért adják az SzMTC-nek. Ez a beállítás téves, mert az SzMTC részéről sem én, sem más nem tett ilyen indítványt. Az ülésen elhangzott ugyan hasonló indítvány, de nem az SzMTC részéről, hanem az igazgatótanács egy másik tagjától, mire azonban én a leghatározottabban tiltakoztam ilyenemű indítvány ellen. A lemondásom története egyébként a következő: Még mielőtt az alszövetség válogatott csapata Beograd ellen játszott volna, egyik igazgatótanácsi ülésen már ehhez hasonló vita volt — amikor is hivalkoztam az igazgatótanács egy régebbi határozatára, mely úgy szólt, hogy a legközelebbi alszövetségi válogatott mérkőzést még az akkori Sand-pályán játsszák le. Sajnos azonban, hogy az alszövetség igazgatótanácsa ezt a határozatot nem vette figyelembe és úgy döntött, hogy a Beograd ellen való válogatott mérkőzést a Bácska-pályán kell lejátszani, azzal a meghagyással, hogy a legközelebbi alszövetségi mérkőzést az SzMTC-pályán rendezik meg. Ugyanakkor én mint alelnök azt az indítványt terjesztettem az igazgatótanács tagjai elé, hogy a Bácska bocsássa az alszövetség rendelkezésére a pályát 10 százalékos pályabért és ugyanilyen feltételek mellett hajlandó az SzMTC a pályát bármikor az alszövetség rendelkezésére bocsátani, miáltal az alszövetség tetemes összeget takarítana meg. De úgy látszik az alszövetség igazgatótanács tagjaiban nem volt meg a takarékosági szándék, hanem inkább a 20 százalékos pályabér megfizetése mellett szavazott. Az elmúlt ülésen szóba került, hogy Szubotica abba a szerencsés helyzetbe jutott, hogy Split-tel való mérkőzését itthon játszhatja le és ezzel kapcsolatosan kellett volna teljesíteni az igaz-

gatótanácsnak azt a határozatát, hogy a legközelebbi mérkőzés az SzMTC-pályán kerül lejátszásra, de az igazgatótanács előbbi határozatával ellentétesen kétszeri szavazással úgy döntött, hogy a Splittel való mérkőzés ismét a Bácska-pályán kerül eldöntésre. Erre azt a közvetítő indítványt tettem, hogy az alszövetségi mérkőzéseket igazságosan kell a többi pályatulajdonos klubok között szétosztani — még pedig olyképpen, hogy 1 mérkőzés a Bácskának, 1 az SzMTC-nek és 1 mérkőzés a ZsAK-nak jusson. Ezt az indítványt elvetették, mire rögtön beadtam a lemondásomat. Szubotica, 1924 szeptember 6. Milodánovics Márton.

— **Ferrum—Pincérek 7:1 (5:0).** Biró Sztipics (Bácska). A pincérek nemrég megalakult futballcsapata szombaton a Bácska-pályán bemutató mérkőzést játszott a Ferrum SC-vel. A mérkőzést a jobban összeszokott vasasok nyerték, bár a mezőnyben semmivel sem nyújtottak többet a szimpatikus pincérlegénységénél. A Ferrum SC-ben a halvesor és a csatársor jobboldala, a Pincérek-nél pedig Burkovszki hátvéd és Osgyan tünnek ki. A Bácska teljesen ingyen adta át a pályát a két kezdő egyesületnek. A mérkőzés győztese Róna Árpád által felajánlott ezüstérmeket kapta.

— **Vasárnapi program.** A vasárnapi futballprogram rendkívül érdekesnek ígérkezik. Két bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra, mindkettő a vasutasok pályáján. Délelőtt 10 órai kezdettel a ZsAK játszik az SzMTC-vel, előreláthatólag heves és izgalmas mérkőzést, amelynek kimenetele teljesen nyílt. A délután folyamán a Bácska a Sanddal mérkőzik. A két csapat a legerősebb összeállításban veszi fel a küzdelmet.

— **A Sloga Szentán.** A Szloga most vasárnap Szentán a Szentai AG csapatával mérkőzik.

— **Megjavították a 100 yardos világrekordot.** Mint Newyorkból jelentik, Leconney, híres egyetemi sprinter, Philadelphában egy száz yardos versenyen 9.4 mp-el új világrekordot állított fel. Leconneyt Párisban az egyéni versenyekben nem indították, csak a 4×100 méteres stafétának volt a tagja.

TŐZSDE

•••

Zürich, szept. 6. Zárlat: Beograd 6.95, Newyork 532, London 23.6550, Páris 27.90, Milánó 23.1875, Prága 15.90, Budapest 0.0069, Bécs 0.0075, Bukarest 2.7250.

Beograd, szeptember 6. Az ünnep miatt a tőzsde zárva volt.

Novisad, szeptember 6. A tőzsde ünnep miatt zárva volt.

— **Chikagói gabonatőzsde,** szept. 6. Buza szeptemberre 122, Buza decemberre 128, Buza májusra 134, Tengeri szeptemberre 117, Tengeri decemberre 112, Tengeri májusra 113, Zab szeptemberre 47, Zab decemberre 51, Rozs szeptemberre 95, Rozs decemberre 100.

— **Newyorki gabonatőzsde,** szept. 6. Buza őszi vörös 139, Buza őszi kemény 138, Tengeri 132, Liszt sp. w. cl. 575—625. Az irányzat lanyha.

— **Budapest, szept. 6. Árutőzsde.** A terménytőzsdén élénk kereslet volt buza iránt. Eladók 415.000 koronával kínálják tiszavidéki búzákat. A malmok 410000 koronás ajánlatot tettek búzára. Az irányzat szilárd.

— **Budapest, szept. 6. Értéktőzsde:** Az értékpapírpiacon ismét üzletlenség. Az áremorzsolódás megállt. Tájékoztató árfolyamok (ezer koronában): Magyar Hitel 518—522, Osztrák Hitel 174, Kereskedelmi bank 1115, Első Magyar biztosító 7500, Athenaeum 100—102, Globus 23, Franklin 70, Közuti 52, Magnezit 1675, Köszén 2800, Beocsini 925, Fegyver 1125, Ganz Danubius 2600, Ganz villamos 1260, Lipták 9, Rima 142, Magyar cukor 2280, Részvénytör 255, Östermelő 208.

— **A kisiparosok házépítő-akciója.** A szubotocai kisiparosok házépítő-egyesülete szeptember 8-ikán, hétfőn délután két órakor az Ipartestület helyiségében értekezletet tart, amelyre az érdekelteket a házépítő-akció előkészítő bizottsága ez uton meghívja.

— **Sztaribecsel lóverseny.** Vasárnap délután két órakor kezdődik a sztari-becsei lóverseny, amelyre az ottani Gazdakör és a Szerb Földmivelő Szövetség rendez. A nagyszabásúnak ígérkező versenyre ötvenegy nevezés történt és a benevezett lovak száma ötvenkilenc. A Lebach, Vojnich, Vermes, Gerber, Romich, Sztipics és Kornbach és más istállók legjobb lovai indulnak a versenyen. A jegyek elővételben elkelték és az érdeklődők nagy számára való tekintettel új tribünöket kellett felállítani. Vidékiek számára autók és fogatok állnak rendelkezésre.

— **Ittas állapotban öngyilkosságot kísérelt meg.** Kranka István szubotocai géplakatos szombaton délelőtt ittas állapotban ment haza Presernora-ucca 90. szám alatti lakására, ahol bezárkózott szobájába és öngyilkossági szándékból fölakasztotta magát. Hozzá tartozói észrevették, betörték a szobaajtót és még idejében levágták a kötélről.

— **Eljegyzés.** Iritz Ella (N.-Szt.-Miklós) és Wottitzky József (V.-Kikinda) jegyesek.

Weitzendorfer Lilike (Temesvár) és Ge-rezsdorfer Lipót (Nagybecskerek) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Halmi Gizella (Szentá) Mészáros Mihály forgalmi tisztviselő, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weiszberger Sándor eljegyezte Fischer Ibyt, Pačir. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Egy kutya lelőtte a gazdáját.** Budapestről jelentik: Különös szerencsétlenség történt Horvát József alsóbüki gazdálkodóval. A mezőn vadászat közben megállt falatozni s puskáját mellére támasztotta. Kutya nekiugrott a puskának s a feledékenységből felhuzott kakast elcsappantotta. Az egész töltés Horvát József mellébe furódott. Sebe életveszélyes.

— **Motorbiciklivel behajtott a katonaságba.** Kinon incidens zavarta meg a szombat délelőtti katonai felvonulást. Baán Antal szubotocai soffór motoroskerékpárral két ízben behajtott a fel-sorakozott katonaságba. Komolyabb baleset nem történt. Az ügyetlen sofőrt a rendőrség előállította és megindította ellene az eljárást. Baán kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a kerékpár nem is az övé, hanem az egyik garázsból hozta ki, ahol az ő gépkocsija szokott állni. A gépet a rendőrség visszaadta tulajdonosának.

— **Házasság.** Max Wieder, Major (Bosnia) és Leona Mayer, Novisad, a mai napon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Szinielőadás a szentai tűzoltók javára.** Szentáról jelentik, hogy az ottani tűzoltók javára vasárnap este mutatják be Offenbach „Eljegyzés lámpafényénél” című operáját és Rebmann Károly „Királyidillek” című operettjét. Az előadás iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánul meg, hogy azt hétfőn is megismétlik.

— **Műkedvelő előadások.** Vasárnap szeptember 7-ikén este a Kulai Iparos Dalárda a kulai Kaszinó-szállóházban táncdal egybekötött műkedvelő-előadást rendez. — A szubotocai Zsidó Ifjúsági Egyesület vasárnap este 8 órakor a Lloydban meetinget tart, amelyen a vidéki zsidó kulturegyesületek is részt vesznek. A meeting után táncmulatság lesz. — Bácspetrovoszelón az Iparos Ifjúság vasárnap az ipartestület helyiségében kabaré- és táncestélyt rendez. A sikeresnek ígérkező előadások iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Az Önkéntes Tűzoltó Egylet szüreti ünnepe.** A szubotocai Önkéntes Tűzoltó Egylet szeptember 7-én délután nagyszabású szüreti ünnepélyt és este táncmulatságot rendez a Preradovics-uccai helyiségében.

Nyugodt otthonra vágyó független fiatal asszony magános urnát mint gazdaszony állást keres szept. 15-iki belépéssel. Megkereséseket „Fiatal megbízható” jelzővel a kiadóhivatal továbbítja. 6709

Gyermektelen kocsis, kinek felesége takarításért lakást kap felvételt, Sijačić fatelepen Palički put. 6722

Két butora ztalossegédei keres állandó munkára azonnali belépésre Horvát Andras Srbobran. 6697

Gyakorlott rőföske kereskedő segéd állást keres. Beszel szerbül, magyarul, németül. Cim a kiadóban. 6712

Jó megjelenésű intelligens kisasszony vagy fiatalasszony kisko gáó és elárulónak felvételt szolid cukrászdamba, szerb és német nyelv tudása szükséges, kik már ilyen üzletekben voltak előnyben részesülnek. Fizetés 500 dinár ellátással. — Cziriák cukrászda Pančevo. 6643

Munkásanyagok felvételnek. Celluloidgyár, Pašičeva ulica 8. 6737

Úgves varró lányok és tanulóleányok kerestetnek női divatszalonba. Garay Ella, Aleksandrova ul. 9. Halbrohr-ház. 6738

Erzieherin, muskalisch, mit franz. etwas serb. sucht sofort Posten. Adresse Zeitung. 6624

Intelligens ur leány társalkodónak, házi kisasszonyoknak, anyahelyettesnek ajánkozik. Hasonló minőségben már volt alkalmazva. Bizonyítványai kitűnők. Akik nemcsak társaságban finomak és jómodorúak, de akik alkalmazottakkal szemben is kedvesek és megtalálják a hangot, embereknek tartván azokat is, kérem, irjanak a kiadóhivatalba. 6732

16 házból való érettségizett zsidó fiu gyógyszerészgyakornoknak ajánkozik. Cim a kiadóban. 6747

16 házból való fiatal leány házvezetőnek vagy gyermekek mellé vidékre elmenni. Cimeket a kiadóba kér. 6734

Önállóan dolgozó cukrászegéd állást keres azonnali belépésre. Fleischer Ferenc, Bodics-cukrászda, Petrogradska ulica 2.

Információkat bármily ügyben, iapri. kereskedelmi és családi ügyekben a legmegbízhatóbban beszerzi a már 18 év óta fennálló Malusev tudakozódó-iroda, Subotica.

APRÓHIRDETÉSEK

VÉTEL-ELADÁS

Szatócsüzetberendezés teljes felszereléssel eladó. Malusev-iroda.

Családi ház és hálószoba butorok eladók. Duliceva ul. 4. Margit-malom mellett. 6742

Dunai homok vagonételekben kapható ab Bogojevo. Özv. Baumgarten Aladárné, Bogojevo. 6661

Sarokház, Starakanizsa legforgalmasabb helyén, üzlethelyiséggel eladó. — Bármilyen üzletnek vagy pékségnek alkalmas. Keresztényi János cipész, St.-Kaniža. 6743

Ház a Bleszák-telepen, Szegedi uton, eladó és azonnal átvehető. 6733

Egy kana szőlő a Segedi vinogradban eladó. Cim: Arančić Vécó, Segedinski vinograd 71.

Sentán, Bunkó dűlőben, 1 1/2 lánca föld eladó. Bergel Jakab. 6626

Boroshordók, vastartályok, zongora olcsóért eladók. Bővebbet Földes ruházzat. 6707

Hidmérleg, Használt, jókarban levő és mintegy 20—25 mázsa teherbírási hidmérleget keresek megvételre. Goldstein Benő fakeskedő, Senta. 6705

Eladó azonnal 6 HP Nicholson láncaos magánjáró cséplőgarnitúra. Bagi Lukács Martonos. 6366

Egy 16 HP szivógázmotor teljes felszereléssel 21.250 dinárért eladó. Cim: Dér István Čantavir 446. házzal. 3325

Eladó 30 HP Máv Astra szivógázmotor 54 colos cséplővel, esetleg külön is. Mészáros József, Vranjevo, Bánát. 6561

Egy új Palisander ebédlő és egy új komplet fehér kőris háló, sezlon és matracokkal eladó Szenes vas-kereskedőnél Subotica 6642

Gépműhely berendezés eladó részletenként is Herfert Senta. 6718

Eladó vendéglő, Sentán a Juhász-féle endéglő, mely rőfös üzletnek is alkalmas, berendezéssel, vagy anélkül, melyben Demokrata klubhelyiség van, lakással és egy Schunda-féle cimbalom eladó. 6625

Eladó vagy bérbeadó 34-65 lánca prima topolai föld szép szállással. Értéstit ad Tóth fakeskedelmi rt. B.-Topola. 6645

Teljesen új AEG 30 HP villamos motor ford. szám 1450. Amp. 105. Volt 150. valamint 3 pár malommal teljes felszereléssel eladó. Bővebbet Neduesin Szava Vel.-Kikinda. 6615

Eladó kisebb családi ház azonnal beköltözhető és nagyobb mennyiségű üres boros és egyfenekű hordók Cim Hermetz Andras Halasi vinograd br. 257/2. 6626

Vásárosok figyelmébe! Eladó 2 drb új németgyártmányu vattacukrotgyártógép. Alexander Hasser. Petra Zrinjskog 53. Novisad. 6757

Kovácsszerszám keveset használt jutányos áron eladó. Kohut Ferenc Bajmok 6594

5 HP szivógázmotor, két-üve morzsolóval és körfűrészszel, hasznítható állapotban jutányosan eladó. Cindel Istvánnál Bajmokon 6598

Zongora rövid keresztthuros kitűnő gártnány allg használt állapotban eladó. Cim a kiadóban. 6638

Új ház eladó és azonnal beköltözhető. Bővebbet Jovan Sijačić fatelepen Subotica, Palički put. 6534

Eladó hordók és pince berendezés, Pašičeva ul. 11. Edénypiac. 6715

Husz lángra berendezett házi acete in karbid aparát teljesen új, jutányos áron eladó Cservenkán. Hotel Pannonia. 6696

Olcsó kádardongák. Két vagon tölgyfa donga, elköltözés miatt olcsón eladó. Latinović Petár Novi-bečeje. 6710

Szántóföld 22 lánca jöltermő Staribečeje határában olcsón eladó. Érdeklődők forduljanak Honkó Ödön nyug. urad. kasznárhoz Mol. 6708

Gyászkocsi, jókarban lévő eladó. Koszorus Pálnál Mol Bácska. 6700

Egy 33 lóerős forgó áramu 220 voltos villamos motor olcsón eladó. Hamburger je gyár Subotica. 6701

Sarokház vegyeskereskedéssel, háromszobás lakással, mellékhelyiségekkel, forgalmas helyen, nagy telekkel, mely más vállalatra is alkalmas, eladó. Cim a kiadóban. 6726

Kőrlefa, amerikai fehér, több ezer darab ültetésre. 5—6 éves, eladó. Iikovits, Starakanizsa. 6521

Pékemence, bolgár sültésre berendezve, teljes pékberendezéssel, lakással, jószágtartással, három évi bérlettel átadó és azonnal átvehető. Bővebbet Malusev tudakozódó-iroda Subotica. 6723

Jókarban levő esztergapad, szalagfűrész, motoros morzsoló eladó. Vadóc Károly. B.-Topola. 6730

Vendéglők bérbe, elszámolásra vagy eladók kerestetnek úgy vidéken mint Suboticán. Malusev-iroda. 6777

Hengermalom, 6 hengerrel és 2 pár kövel eladó Bácska tiszamenti községben. Bővebbet Malusev-iroda, Subotica.

Vidéki hölgyek és urak ékszerajvitásukat és kö-foglalást megvárhatják — Blahánál Subotica, Edény-piac. 6176

Borbélysegédek díjmentesen vidékre is elhelyez. Podrász urak pártfogását kéri Ficsor illatszertár, St. Kanjiža. 6616

Steiner cukrászdában 40-50 literig Alfa separatorral lefőzött tej kapható 6720

2 szoba-konyha lakást keresek lelepes ellenében. Cim a kiadóban. 6628

Bükka, I-ső rendű a leg-olcsóbb napi áron kapható ijačić fatelepen Palički put. Telefon 839. 6619

Üzlethelyiség forgalmas helyen azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 6704

Egy kitűnő varrónő házkaba ajánkozik. Mara Konstantinović, Jošičeva ul. 8. 6721

Meszalönyél, 28 mm. vastag csiszolt, csomómentes, falapát, seprőnyél, nagyban és kicsinyben Schiller Mihály Novakanizsa. 6719

Helyiség a város kellős közepén, modern, világos. bármilyen célra alkalmas, átadó. Cim a kiadóban. 6763

Kétágyas butorozott szoba két fiatal ember részére kiadó. Cim a kiadóban. 6771

Üzlet kétszobás lakással beltér mellett átadó. Manikür-üzlet beltéren kiadó. Palicson éves lakás kiadó. Butorozott szobák kaphatók. Lángné, Arma ul. 11. 6773

Egyszobás lakásomat elcserelném. Cim a kiadóban. 6728

Butorozott szoba kiadó. Scotus Viator ulica 36. 6735

Vizsgálók! Lokomobilkezelők kézikönyve, 263 kérdés és felelettel, 29 ábrával, szerb nyelven, 30 dinár. Az összes gőzgépkézelők kézikönyve, 470 kérdés és felelettel, 63 ábrával, magyar nyelven, 40 dinár. Készítik osztótársaság, szelepes gőzgépek vezérművének pontos és könnyű beállításához. Szabotnik Ferenc, Staribečeje. 6717

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsme-gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

NYILTTÉR.

Külföldi tanulmányutunkról megérkeztünk. Készítünk mértékután hozott anyagból női és gyermek kosztümöket, télikabátokat, utcai, estélyi ruhákat és kalapokat elsősorú kivitelben a legjutányosabb áron. Eredeti angol-francia modellek, legválasztékosabb divatlapok, legelső férfi és női szabász munkaerők. Női- és gyermekkonfekció munkát anyagátadása mellett a legújabb divat szerint feltűnő olcsó árban minden mennyiségben lekeresztünk 6544

„J E L E N A”
angol-francia női és gyermek felsőruha és kalap divatterem, Subotica, Aleksandrova ulica 11 Korso (udvarban).

Hirdetmény.

Alulírott pénzintézet folyó évi szeptember hó 9-én délután 4 órakor saját raktárhelyiségeiben Subotica, Zrinjski trg 5 szám alatt Dr. Stipan Matijević királyi közjegyző közbenjöttével nyilvános árverésen elad: 228 tucat női és férfi harisnyát, 350 doboz gombolyag-cérnát, 50 vég gummiszalagot, 50 gross cipőfüzőt és 50 darab Središnja privredna i zadružna banka d. d. Zagreb részvényt, annak 1924 évi kuponjaival.

Az árverési feltételek alulírott intézetnél és nevezett királyi közjegyzőnél megtudhatók.

Subotica, 1924 szeptember hó 6-án.

Središnja Privredna i Zadružna Banka D. D.
Filijala Subotica.
6754

TÁVIRAT.

Az őszi divatlapok megérkeztek. A készlet 1—2 napon belül elfogy.

VIG ZSIG. SÁNDOR
könyvkereskedés
Subotica, Főter
Telefon 57.

NYILTTÉR.

MOZISOK! FIGYELEM! MOZISOK!
Kacagó estét biztosít közönségének, ha leköti az
„ÁMOR BOHÓSÁGAI”
című 6 felvonásos vígjátékot. Külföldön pályadíjjal kitüntetett film.
„SLAVIJA FILM”, SUBOTICA
Wilsonova ulica 13.

GARAY ELLA
MODERN NŐI DIVATTEREM
ALEXANDROVA UL. 9. HALBROHR-FÉLE HÁZ

Készülnek angol, francia kabátok, kosztümök, ruhák, elsősorú kivitelben, garancia mellett.
MEGLEPŐEN OLCSÓ ÁRAKI 6739

Mozisok! Mozisok!
A saison legsikerültebb ujdonságai:
Sulyos gyamu alatt A mélység szélén
Venus Ego szerelem
Ejféli és hajnal között A kék hegyek rózsája
és számos elsősorú most érkezett új műsor a
„SLAVIJA FILM”-NÉL, SUBOTICA
Wilsonova ulica 13.

Értesítés.

Van szerencsénk a tisztelt fogyasztó közönség szives tudomására hozni, hogy **Aleksandrovóban, a villamos végállomásnál,** fakeskedést nyitottunk, ahol raktáron tartunk egészséges minőségben mindenféle fenyő-fűrészelt- és faragott épüleltfát, deszkát, lécet, szép széldeszkat és gömbölyű fenyőrudat, továbbá I-a rendű száraz bükhasáb- és aprított-fát, kályha-, üzemi- és kovács-szenet, Bohn-féle tetőcserepet, meszet és beocsini cementet. **Asztalosoknak** garantált **Fichte-deszkát** és I-a rendű keményfa fűrészárut, I-a vörösfenyő-pallót, borovi-pallót és stafilt.

Versenyárak, szolid kiszolgálás, amiről bárki meggyőződhet!
Szives pártfogást kérünk
teljes tisztelettel
Varga és Racsmány.
Telefon: 827—828.

KÜLÖNFÉLE

Zongorát, pianót, öthónapos részletfizetési feltételek mellett kaphat mindenki. Rendkívül nagy választék új angol és bécsi szerkezetű, valamint átjatszott zongorákban. Kain hangszernagykereskedő Subotica, városi székház.

Elvesztett egy vasuti arköpés igazolvány, Klein Blanka névre szóló. Zrinjski-trgtól a kórházig vezető uton. Megtaláló jutalom ellenében a kiadóhivatalban átadhatja. 6753

HÁZASSÁG

Férjhezadnám egyetlen 19 éves leányomat jellemes uriemberhez, lehetőleg fogorvoshoz. Leányom hozományja 600.000 dinár. Esetleg átadnám fogműtermemet. Bővebbet Faragó irodája Budapest, Népszínház utca 16. 6602

Nősülne 29 éves gyáros. Bővebbet Faragó Budapest Népszínház utca 16. 6612

Házasságot legjobb körökbe diszkrétén elintéző Közvetítő-iroda Subotica. I. Agina ulica 11. 5643

Nősülne 27 éves nagykereskedő. Bővebbet Faragó Budapest, Népszínház utca 16. szám. 6609

Férjhezadnám földbirtokos leányát. Vagyon: 600 hold. Bővebbet Faragó Budapest: Népszínház u. 16. 6607

Férjhezadnám gőzmalomtulajdonos leányát. Bővebbet Faragó Budapest Népszínház utca 16. 6603

Nősülne 31 éves földbirtokos. Bővebbet Faragó Budapest Népszínház u. 16. 6610

Házasságközvetítési ügyben méltóztatnék bizalommal Faragó Jenő irodájához fordulni, Budapest, Népszínház utca 16. 6611

Nősülni óhajt 32 éves, izrgyári irodavezető. Mai viszonyoknak megfelelő hozomány megkívánatik. Benősülésnek előny. Vallás, nemzetiség mellékes. Részletes ajánlatokat (csak teljes címmel) a kiadóhivatalba „Jövő” jelígre 6695

Nagykereskedő feleségül venné földbirtokos háziasszonyt. Vallás mellékes. NNősülne ügyvéd, gyógyszerész, nagyiparos, orvos, hivatalnok, mérnök, bankigazgató. Megbízott Közvetítő-iroda, Agina ul. 11. 6774

Bankvezérigazgató férjhez adná leányát. Megbízva: Faragó Jenő Budapest, Népszínház-u. 16. 6606

Szlovenszkói dúsgazdag család férjhez adná leányát. Megbízva: Faragó Budapest, Népszínház-u. 16. 6605

Nősülne különböző kora, vagyonu, vallásu, társadalmi állásu uriember. Férjhez menendők vagy hozzátartozóik részére házasságközvetítési ügyben díjtalan felvilágosítással szolgál Faragó irodája Budapest, Népszínház-u. 16. 6601

Nősülne 32 éves főorvos. Bővebbet Faragó Jenő Budapest, Népszínház-u. 16. 6604

Férjhez menne különböző kora, vagyonu, vallásu urhölgy. Feltétlen komoly, minden információt kibíró uriember részére házasságközvetítési ügyben díjtalan felvilágosítással szolgál Faragó Jenő irodája Budapest, Népszínház-u. 16. 6613

Férjhez mennék vendéglőshöz, kereskedőhöz vagy jobb iparoshoz. »Hű élet-társ» jelígre a kiadóba.

Három intelligens uri leány ismeretséget kötne feltétlen komoly, disztinált uri emberekkel. Levelet »Ligia, Ria, Lukrécia» jelígre a kiadóba.

FOGLALKOZÁS

Intelligens urinők állandó alkalmazást ivernek Czigler Káics és Társa butorgyárosok művészeti kiutaltatánál Subotica. 6649

Fiatal fogtechnikus állást keres. Cím: Bódy Géza, Temerin. 6563

Szakképzett kertész állást keres bármikori belépésre. Cím a kiadóban. 6325

Kisérleje meg!

TÖRÖK ŐRÖLT KÁVÉ
Különleges szerb törölt kávé
mindennemű pörkölt kávé pörkölt arahid kalácara mindennemű babkávát: Rio, Santos, Laguara, Quatema a, Portorico, Kostarica, Maragogy, Java, Kuba, Gyöngy megrendelhető!

VARDAR KÁVÉIPARNÁL SUŠAK
Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Politurozni tudó munkások felvételnek Czigler Káics és Társa butorgyárában Subotica, jelentkezés a Barátok temploma mellett. 6648

Tüziember ruganyos munkára felvétetik. Erdei Bálint Subotica. 6306

LIKÖR-ESSENCIÁK
nagy választékban kaphatók
PINTÉR FERENC gyógyszerárban
A nagytempioni mellett 8934

Izraelita, középkori, intelligens, megbízható nő elmenne egy idősebb urhoz vagy urnőhöz, esetleg egy idősebb házaspárhoz háztartás vezetésére vagy valami bizalmi állásba. Ajánlatok »Hűség» jelígre a kiadóba kéretnek. 6663

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkercsők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőküzdesekhez válaszölvegy mellékleendő.

KÉS-, OLLÓ-, BOROTVA-ÉLESÍTÉS FÉMTÁRGYAK NIKKELEZÉSE
TENNER optikus és orvosi műszerész
SUBOTICA, Kr. Aleksandra ulica 11. 5529

Ki venne magához egy jó családból való jóltekü nő, kit inkább családtagnak tekintenek, a háztartás minden ágában jártas. Csak jóltekü irjanak. Idősebb párhoz, magános urnőhöz vagy urhoz esetleg gazdálkodóhoz. — Levelek »Jóltekü» jelígre a kiadóba kéretnek. 6631

Fémcsiszolóinók felvételnek Medjanski és Társa Subotica. 6597

Ügyes kiszolgáló leányt felvesz Krécsi könyvkereskedése 6640

Munkásnők könnyű és állandó munkára fölvételnek jó fizetéssel. Nyitrali i Drug piaci táska- és komótcipő-üzemük részére, V. Gajeva ul. 63. volt Bethlen-u. 6778

Keresünk vizsgázott gép-ápolót, aki nagy kondensációs gépeknél több évi gyakorlattal rendelkezik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal: Baranjski paromlin d. d. Darda címre küldendők. 6591

Dajka 6 hónapos gyermekmelé kerestetik. Beck Jenő Pašičeva ul. 8., gőzfürdő mellett. 6598

Mérlegképes könyvelő, önálló munkaerő, felső keresk. isk. érettségivel, több évi gyakorlattal a bank és gabona szakmában, levelezésben is jártas, szerb, magyar és német nyelvismerettel okt. I-re vagy 15-re állást keres, vidéken is. Szives megkeresést a kiadó továbbít. 6686

Rövidáru angróüzletben megbízható kereskedőseged felvétetik. Ugyanott felvételnél megbízható kifizető. Előnyben részesülnek azok, kik a helybeli kereskedőket és az utcákat ismerik. Cím a kiadóban. 6758

Fiatal kéményseprőseged azonnal beléphet Horgoson, 509. szám. 6619

Kerestetik házmesternek egyszerű gyermektelen házaspár. Sudarevičeva ul. 23. 6772

Középkori. zsidóvallásu. Ki szerb, német, magyar és román nyelven beszél, rövid, fűszer, pálinka, gabona és gazdálkodáshoz is ért, bármelyik szakmában mint raktárnok vagy utazó állást keres. Cím a kiadóban. 6760

Eladó új SAROKHÁZ
Osijeken 6751

2 lakással és szép üzlethelyiséggel, amely vendéglőnek, mésszorosnak kiválóan alkalmas. A vevő azonnal beköltözhet. Ajánlatok »HAUS No 130» jelíge alatt az

Interreklam d. d. Osijek I., Kapucinska ul. 8. küldendők.

Boltiszolgának idősebb ember vagy fiatal fiu fölvételük Mencil i Rittay kapuzletében. 6510

Könyvelő aki a szerb nyelvben teljesen jártas azonnali alkalmazást talál, iparvállalatnál. Cím a kiadóhivatalban. 6599

Gépész szivógázmotorhoz azonnalra felvétetik Berger Jakob villanymalmában Subotica. Személyesen megjelennék e önyben részesülnek. 6629

Kifutó, 15 éven fe ül felvétetik. Kr mer Antal és Társa 6632

HAMBURG és SISIĆ BÖRÖNDÖS, SOMBOR

Mintakollekciókat rendelésre szállít engrosban.

Házmesteri állásra ajánlkozik fiatal és gyermektelen házaspár. Malusevičeva ul. 6777

Műhelyvezető-géplakatos kerestetik azonnalra, aki motorok és mezőgazdasági gépek javítását érti. Ipariskolát végzett előnyben részesül. Ajánlatok fizetési feltételek megjelölésével Czeislépgyár Sombor intézőndők. Ugyanott rodakisasszony felvétetik. 6652

Fogtechnikus, aki a kausuk- és arany munkát önállóan, tökéletesen végzi, alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 6650

Gyakorlott női- és férfisegeket magas fizetéssel felveszek. Jelentkezés délut. 12—1/2 óra között „Jelena” nőidváltalon — Subotica, Aleksandrova ul. 11. (udvarban) 6571

Rövidáruszakmában jártas

Segédek

kik tartós állásra reflektálnak, küldjék ajánlataikat mielőbbi belépés céljából

Vilim Klein i Drug céghez, Sombor. 6781

Zongoratanitónő önként ad, kezdőknek és haladóknak a legmagasabb kiképzésig. Ajánlatokat »Zongoratanítás» jelígre a kiadóba kérek. 6690

Gyógyszerész-laboráns keres alkalmazást. Beléphet rőtön. Cimeket a kiadóba »Gyógyszerész-laboráns» jelíge alatt. 6742

13 éves leányomat uri családnak, esetleg gyermekek mellé is odaadnám. Ajánlatokat a kiadóba »Jó bánásmód» jelígre. 6755

Házi varrónő ajánlkozik. Ajánlatokat »50 d.« alatt a kiadóhivatal továbbít.

STENICIN

a legbiztosabb hatásu
POLOSKAIRTÓ
Kezelése egyszerű. Kapható
Landauer Drogeria Subotica

Keresek 40—50 év körüli magános nőt házvezetőnőnek. Cím a kiadóban.

Borbélysegeket keresek azonnali belépésre. Teljes ellátás és 200 dinár fizetéssel. Cím: Soradov Rada, Nova-Kanjiža. 6762

Cukrászseged, önálló munkás, állást keres. Cím: Czirják cukrászda, Pančevo. 6706

Intelligens, fiatal, független uriaszony, kitűnő gazdasasszony, magánosnál, esetleg anyahelyettesnek, azonnali állást foglalna. Varráshoz is ért s a házi teendőkhöz teljesen jártas. Vidékre is szívesen menne. Özv. Balázsne, I. Bogovičeva ul. 24. 6731

Egészséges fiatalasszony szoptatósadának ajánlkozik, elmenne vidékre is. IV. Gunduličeva ul. 34. 6761

Földmives-iskolát végzett és gazdaságban gyakorlott, 32 éves, nős ember mielőbbi belépésre állást keres. Cím a kiadóban.

FORDSON TRAKTOROK

azonnali szállításra kaphatók, ekével és szijjtárcsával, vagy anélkül. Óránkénti üzemköltség cca. 40 dinár, petroleumfogyasztás 4 kg. Kezelése egyszerű, naponta felszánt 8 óra alatt 5—6 holdat 9 collos mélységgel. **A 8. számú cséplőgépet játszva hajtja és húzza.** Kedvező fizetési feltételek. **KLEIN GÉZA, auterizált Fordügynökség SUBOTICA**

AJÁNDÉKOT MINDEN ALKALOMRA BALOG LINA MŰKERESKEDÉSÉBEN SUBOTICA

VESZ LEGELŐNYÖSEBBEN
Olasz márványszobrok, berlini és wieni bronzok, meissenai porcelánok, zsolnai majolikák, Moser és velencei üvegáruk, kínai és japán különlegességek, gyöngyház, fa és bronz ékszerkaszetták, elefántcsont láncok és miniatűrök, valódi p: rzaszőnyegek, eredeti olajfestmények. Naponta friss vágott virág.

Pneumatik személyautókra, tömör gummik teherautókra és bérkocsikra, kerékpár és motorkerékpár gummik valamint egyéb gummiáruk.

Continental

Fólerakat: **BEGRAD**, Kralja Petra ulica 32. szám.
Lerakatok a Vojvodinában: **Subotica: S. AD. ENGL.** 5842
Novi-Sad Veliki-Bečkerek: Braća Komlós. — Sombor: Lajos Gombos.

Orska Mária a homokon

Venezia-Lido, augusztus

Az utolsó augusztusi napsugarakban sütkérezik. Holnap elutazik innen.

Szája ki van festve s a festék oldalt valamit elkenődött. Ez sem áll rosszul neki. A külső figyelmetlenség valami tragikus sietségből származik s belső figyelemre vall.

Arckifejezése kesernyés, mintha kínin lenne nyelvén. Szeme ragyogó, lázas,

mintha épp az imént esett volna át egy ideggörcsön.

A párbeszéd így folyik le a homokon: — Jaj, így sem láttak még. Kócosan, homokosan, vizesen.

— Láttuk már dultabban, tépettebben is a szinpadon. Akkor, amikor Klárát játszott. Wedekind hősnőjét s börtönben ült, a kereszt alatt, mint fegyencnő. Fáradt?

— Egész éjjel táncoltam, hajnalig.

— Így pihen?

— Sokat dolgoztam most is. Vera Mirceva szerepét tanulom, melyet először Bécsben alakítok. Október másodiktól Budapesten két hétig vendégszerepelek.

— Mit játszik?

— Verneuil darabját, melyet egyenesen nekem írt s nem kerülhetett színre Párisban, a politikai viszonyok miatt. »La cousine de Varsovie«. Aztán Kallenecker: »A nővér«. Wedekind: »Schloss Wetterstein«. És Strindberg: »A mámor«. Strindberg, Strindberg.

— Őt szereti legjobban?

— Ugyszólván én hoztam a német szinpadra. 1914-ben eljátszottam a »Mámor«-t s attól fogva a Königrätzer Strasse-i berlini színház hat évig estéről-estére csak őt adta. Nincs oly nőalakja, kit ne alakítottam volna. Mind egyik darabja több mint százszor ment. A »Pajtások« kétszázszor.

— Hányszor lép föl egy évben?

— Legalább háromszázszor. Csak hatvan napig pihenek.

— Mi ennek az évnek a programja?

— Bécs, Budapest, aztán Berlin. Berlinben rengeteget kell dolgozni. Áhitat fog el, ha erre gondolok. A név ott semmit sem ér. Minden föllépés élet-halálküzdelem: »lenni vagy nem lenni«. Imbolyogva megyek ki mindig a szinpadra, mint kezdő: most kezdődik újra az egész. Ott nincs barátkozás. Sajtó és közönség boldog házasságban él az irodalommal. Budapesttől meg vagyok babonázva. Két városa van a világnak: Budapest és Krisztiánia.

— Miért?

— Nem tudom. Budapest és Krisztiánia. Berlinből Oroszországba, hol először játszom az anyanyelvemen. Oroszországban születtem. Nikolajevben, a Fekete-tenger mellett.

— Hány éves volt, mikor először föllépett?

— Tizenhét. Most harminc. És csak negyven kiló. Egy grammal sem több. De voltam több, mint hatvan is.

— Fontosnak érzi ezt?

— Nagyon. Nem eszem. Egész nap nem eszem semmit. Nem szabad. Budapestben, tudom, azt beszélik, hogy a morfium. Nem igaz. Isten tudja, mikor láttam utoljára oltót. Egyszerűen nem

eszem, érte meg, semmit. Irtózatossággal soványítom magam. Egy öszibarack, egy korty ásványvíz. Ez a reggelim, ebédem, vacsorám.

A pincér hatalmas ezüsttálakon gyümölcsöket hoz neki s egy üveg ásvány-

víz. Elnyújtózkodik puha selyemfürdőruhájában, mint egy ázsiai, fekete vadmacska. Szenvedni, ujjongani. Ah, művészet. Mindennél erősebb, hatalmasabb és gyilkosabb morfium.

K. D.

Házastársak

Írta: Baedeker

Bacsóék tizennégy évi boldog házasság után elváltak, s az esetük bizonyos feltűnést keltett.

Arról beszélgettünk mi is s próbáltuk a meglepő esemény okát kitalálni.

— A legegyszerűbb dolog a világon — mondta határozottan Repkényi Laci, aki e percben toppant be s mingyárt tudta, hogy miről van szó. — Amíg jól ment a dolguk, szerették egymást és boldogok voltak; amióta erősen megcsappant a jövedelmük, egymásra untak s nem tudtak tovább együttmaradni.

Valaki így szólt:

— Csakugyan, Bacsóék erősen »visszamentek«, de hát ok volt ez arra, hogy a házasságukat fölbontsák?

Repkényi barátunk szeret okoskodni s az ügyet a következőképpen magyarázta:

*

A házastársak, üzleti kompanisták, testvérek, sőt az ur és cselédje közti viszony is vagyoni leromlás esetében rendesen megromlik. A népeknek közmondásokban megnyilvánuló bölcsesége ilyenkor azt mondja: a szegénység nem tud megférti egymással. A népeknek közmondásokban ekszcelláló bölcsessége nem mond teljesen igazat, mert nem a szegénység, hanem a változott sors, vagy ha jobban tesszük, a sorsváltozás az, ami verekszik. A konfliktus a kérdéses felek — a Bacsó-pár — között kitört volna akkor is, ha például nagyon meggazdagszanak. Ritka házasság, amely a nagyobb sorsfordulatot kiállja.

De hagyjuk Bacsókat, akiket mindnyájan ismerünk s ne avatkozzunk mélyen az intim ügyeikbe, hanem vegyünk elő egy egészen normális emberpárt, aminő sok van, mert csakis az ilyen szolgálhat a típus reprezentánsául. Mondjuk: egy kiskereskedőt és a becses nejét, akik mingyárt a házasságkötésük után (nászutazás és mézeshetek nélkül, mert ezek uri dolgok és nem valók kezdő embereknek), megkezdik munkás életüket. Akár szeretik egymást, akár nem — az ilyen munkás és igénytelen népnél ez egyáltalában nem fontos kérdés —, példásan élnek egymás mellett, s este, amikor kasszát csináltak s valami csinos összegecskével megint módosabbaknak találják magukat, kedvvel költik el szerény vacsorájukat s az éjszakájuk esetleg boldogabb, mint sok nagyon szerelmes házasság vagy másféle páré. S amíg ez a napról-napra való csekély, de biztos arányokban növekedő gyarapodás (kereskedelmi nyelven: prosperálás) tart, addig a házasság felhőtlenül boldog, férfi és nő soha hangos szót nem váltanak, az időközben világra jövő gyermekek érkezését szívesen látják... minden jól van és minden jól megy.

Semmi kétség, hogy ha e jó emberek szémszedságában hasonlójaita üzlet nyílik meg nagyobb befektetéssel, jobb árukkal, tetszetősebb kártyákkal, figyelmesebb kiszolgálással s talán olcsóbb árakkal is, hogy akkor ez a kis bolt »visszamegy«, kasszacsinálásnál megnyílnak az ábrázatok, mert a haszon csekély s alig elég a legfontosabb szükségletekre. Fehér ur és neje (de valószínű, hogy Weisz ur és neje) már nem olyan jóízűen va-

csoráznak, kedvetlenekké s egymással szemben is türelmetlenekké, kritikussá lesznek, az asszony az urát már nem találja elég értelmesnek, ez meg a feleségét elég szorgalmasnak, s egyik se a másikat kellően élelmesnek. S én bizony a gólyának se tanácsolnám, hogy ilyen időszakban jelenjen meg az ő máskülönbben kedves terhével náluk, — nem fogadják őt szívesen. Ez holtbizonyos. A szomszédok pedig, akik hallják az azelőtt oly csendes ház lármaját, akik látják a nemrég még mosolygó arcok borus kedvetlenségét, valószínűleg azt fogják mondani: a szegénység veszekszik. És igazuk lesz.

De nekem is igazam van, ha azt állítom, hogy ennek a házasságnak akkor is az lenne a sorsa, ha az el-lenkező sorsfordulat következik be. Ha például Fehér ur vagy Weiszné asszony néhány milliónyi örökséghez jut jó valutában, ami néha szegény emberrel is megtörténik. Figyeljétek meg őket akkor! Fehérék vagy Weiszék, akik kora reggeltől késő estig példás egyetértéssel, sőt együttérzéssel dolgoztak az üzletért s a család boldogulásáért, s akiknek kedélye állandóan egyforma derült-ségnek örvendett, mert a napi vagy az évi nyereségük csekély volt ugyan, de biztos alapja annak, hogy végre mégis olyan számbavehető vagyontára tesznek szert, amely öreg napjaikra nyugdíjszerű kényelmes megélhetést biztosít nekik, — a jó emberek a harmóniás hangulatból kizökkennek s nyugtalanokká válnak.

Gazdagok lettek, s most a változott viszonyok közt az az élet-probléma merül föl, hogy mitevők legyenek? Folytassák-e az üzletet, s ha igen, miképpen terjeszkedjenek vele? Semmiesetre se maradhatnak meg a régi és szűk keretekben, amelyeket ki kell tágitani és új üzletágakkal bővíteni. További kérdés: ott folytassák-e a tevékenységüket, ahol eddig, vagy béreljenek nagyobb és fényesebb helyiséget a város valamely előkelő pontján? Vagy tegyék át főhadiszállásukat a székesfővárosba? Fölmerülhet valamelyik részről az az eszme is, hogy minek vesződjének ezentúl mindenféle ripsz-rapsz portéka vételével és eladásával, ami leköti az idejüket korra reggeltől késő estig, mikor most a pénzüknön bátran vehetnek bérbe egy agrárreformmentes szép kis birtokot vagy beletársulhatnak egy nagy gyárüzembe, ahol kevesebb elfoglaltsággal is lehet sokat »keresni«? Sőt, ha az örökséget dollárokból likvidálják, s ha gyermekük nincs sok, akkor minek dolgozni általában? Akkor elmehetnek szórakozni a börtérre, ahol minden nap egy negyedórát Ganz-Danubius-t vesznek s egy fél óráig Kereskedelmi Bankot »adnak«, s ennek a mulatságnak a révén nemcsak fényesen megélnék, de a társadalmi életben is szerepelnek. S egyik vagy másik házasság előtt megjelenik a mondaine élet hivatkozó csábja, amelyt eddig csak hírből ismertek s a lehetőség, hogy a lányát külföldi intézetbe küldi kiképzésre, a fia mellé pedig egyetemi magántanárt szerződtet nevelőnek. ebédeket ad, jó-tékony- és közművelődési-egyesületeket támogat, gyűlésekre jár s végül olyan parádés temetése van, hogy passzió nézni... Nem sokkal

okosabb — gondolja az egyik vagy a másik — az üzletet eladni s aztán kényelmesen százesztendőskorukig előkelően élni?

Aztán, bármely irányban határoztak, következnek a részletkérdések. A változott helyzet folytán más lakásról kell gondoskodni. Vegyenek-e házat vagy béreljenek nagyobb lakást? Az első esetben családi házat kerttel vagy bérpalotát? S az utóbbiban milyen lakást? Kerteset vagy emeletit? Hány szobát butorozzanak és hogyan? A gyermekeik minő nevelést kapjanak, s adják-e ki őket a házból? Ha ott-hon tartják őket, nevelőt s esetleg nevelőnőt szerződtessenek-e melléjük vagy órákat adassanak nekik? Taníttassák-e zenére őket? S ha igen, minő hangszerre? Arra-e, amihez tehetségük van, vagy olyanra, ami éppen divat? S ugyanez a kérdés döntendő el az idegen nyelveknél. Aztán: vigyenek-e házat vagy éljenek-e tovább is csak maguknak és a családjuknak? Menjenek-e nyaralni, és hova? Vagy vegyenek egy »szép kis nagynyaralót« a közelben s töltsék abban a meleg hónapokat? Vagy utazzanak inkább, hiszen még jóformán semmit se láttak a világból, amely állítólag olyan nagy és egyes részleteiben olyan, aminőknek a moziban látják? Amennyiben tovább is folytatják az üzletet, mit csináljanak a fölös pénzüikkel? Kosztba adják, ami most »uri divat« és fényesen kamatozik? Vagy ingatlanba fektessék, ami kevesebbet hoz, de mégis csak biztosabb?

Megannyi kérdés, amelyeket meg kell oldani, s amelyekon, főleg házastársaknak, olyan könnyű hajbakapni.

S ezek a jó emberek is aligha fogják őket békességesen elintézni. Nekik, akiknek eddig egyáltalában nem voltak problémáik, most mindegyik külön fejtörést okoz. S ekkor derül ki, hogy a derék házaspárnak, amelynek eddigél csak egy feje volt — azaz egyforma gondolkozása —, most egyszerre kettő lett. S az ilyen egyszerű emberpárnak ez sok. Mert ez a két fej fel van ruházva azzal a tehetséggel, hogy mindegyik tud eszméket termelni, de azzal a talentummal már nincs megáldva, hogy megértse a másokéit... Kiderül az is, hogy Weiszéknek az izlése se egészen egyforma. Régi egyszerűségükben, megszokott szerény életvitelükben ez nem volt észrevehető, izlésbeli kérdések akkor nem is igen merültek föl, — de most előállnak ezek a problémák, és szinte parancsolólag követelik a megoldásukat. S tessék: Weisz ur és a kedves neje, akik azelőtt úgy értettek egyet mindenben, mint két jól dresszirozott mameluk, most úgy állnak szemben, mint két egymással dühösen szembenálló pártnak egy-egy fanatikus hive. Akár a szobák festéséről, akár bu-torszövetnek a választásáról vagy szőnyegvásárlásról van szó, az azelőtt békés házaspár összekülönbözik, s a két ember nem győz csodálkozni, hogy eddig is is hogy tudott egymással olyan jól megférni?... A gazdasági fölfogásuk is megegyezett, amíg ugyanazoknak az árucikkeknak az eladásáról és kicsi háztartásuknak a viteléről volt szó, de most nagyobb kérdések merülnek föl, s a házastársak kénytelenek vitatkozni, sőt őszinte sajnálatunkra s a szomszédok nagy gaudiumára összeveszni... Eddig idejük se volt önmagukat vagy az élettársukat alaposan megfigyelni, s most lassankint rájönnek, hogy tulajdonképpen nem is illenek össze, s nem értik — de bámulják a türelmüket —, mint élhettek annyit ideig egymás mellett? Az egyik a falut szereti, a másik a várost. Egyikük továbbra is szerényen óhajtana

élni, a másik meg házat szeretne vinni s úgy költeni — mert hála Istennek, van miből —, hogy a szomszédok »pukkadjanak«. Az egyik otthon kívánná tartani a gyerekeket, hogy állandóan gyönyörködhesse a fejlődésükben, a másik »intézet«-be küldené őket, mert ez »nóbel«, s más is teszi, akinek van hozzá elég pénze. És így tovább...

S ha a szomszédok kinyitják a fülüket, s ezt mindenesetre megteszik (mert azoknak a füle mindig nyitva van), akkor ugyanazt fogják tapasztalni a meggazdagodott Fehérvagy Weisz-párnánál, amit a letört Feketéknél vagy Schwarzéknál, hogy t. i. a jó ember és a jó asszony veszekszik...

Ugy-e bár, nincs egészen igaz a népek közmondásokban ragyogó

bölcsességének? Nincs, mert itt nem a szegénység áll hadilábon egymással, nem is a gazdagság fog fejevált a vagyon másik képviselője ellen, hanem az egész életre és életvitelre kiható sorsdöntő változás, amely — akár szegénnyé, akár gazdaggá tesz —, egyes embert is kizökkent a gazdasági és erkölcsi egyensúlyából, s házastársakat természetesen még könnyebben lódit ki onnan. S legjobban azért sajnálom Baosókat, hogy azért kell válniok, mert szegényekké lettek, s nem mert meggazdagodtak. Még a házassági elválás is könnyebben viselhető el, ha azért történik, mert a feleket fölveti a pénz, mint ha azért válik szomorú kénytelenséggé, mert nincs módjuk hozzá, hogy mind a ketten jóllakhasanak...

A magyarság politikája az utódállamokban

Irtá: dr. Nagy Vince magyar nemzetgyűlési képviselő, volt belügyminiszter

Ha a három utódállamba szakadt magyarság politikai érvényesülését és irányzatok tekintetében való orientációját vizsgáljuk, a következőket állapíthatjuk meg.

Legelőször és viszonylagosan leghatásosabban a csehszlovákiai magyarság érvényesíthette erejét a jugoszláviai és romániai magyarsághoz képest. Mig Jugoszláviában és Romániában az elmúlt években a sovinizmus és a reakció párosultak a kormányzattal, addig az új csehszlovák köztársaság modernebb szellemű vezetői megkísérelték a náluk is szenvedélyesen lobogó nacionalizmus sovénységének államfentartó kormányzati elvként való megtartását és ennek reakció helyett haladó szellemmel, bizonyos fokú demokráciával való összeegyeztetését.

Nehéz kísérlet. A szándékolt eredmény kétséges is. Mert a túlzó nacionalizmus maga is reakciót jelent, majdnem fábiól vaskariká, tehát annak a haladó szellemmel való párosítása.

Igy történt, hogy Csehszlovákiában a kisebbségek, mint a magyarság is, hamar hozzájutottak a politikai szabadság egyes elemeihez, választói joghoz, képviselői joghoz és bent a parlamentben, valamint a községi és törvényhatósági életben az anyanyelvük használatához.

Ezzel szemben Romániában és Jugoszláviában a reakciós kormányzatok lehetetlenné tették még a legminimálisabb népkisebbségi jogok érvényesítését is.

Már pedig lélektani törvény, hogy a bajban levők, az elnyomottak, inkább megbékülnek egymással, mert nagyon is rászorulnak egymás segítségére, míg ellenben még egy relatív szabadság, egy relatív jólét is alkalmat ad arra, hogy az együttélők között az elvi, szokásbeli, jellembeli, vallási, osztályi — és sokféle egyéb különbségek is felüssék a fejüket.

Ez eredményezte azt, hogy Jugoszláviában és Romániában a legelső vajudási időszak után egyébe olvadt a magyarság és a köztük meglévő világnézeti különbségek ellenére mindkét államban csak egyetlen u. n. »Magyar Párt« alakult, amely igyekezett a mindenkor adott helyzet szerint az egész ottani magyarság érdekeit megvédeni.

Csehszlovákiában ellenben adva lévén a politikai megmozdulás lehetősége, természetesen bekövetkezett a differenciálódás magán a magyarságon belül is.

Ez idáig érthető, logikus és szinte elmaradhatatlan volt.

Most következett azonban valami, ami sem logikus, sem szükségszerű nem volt, éppen azért el is maradhatott volna.

Hogyan indult meg ugyanis a szlovákiai magyarság szervezkedése és politikai pártkeretekben való elhelyezkedése?

Nem a Csehszlovákián belül fennálló helyzetet, nem az ottani magyarság közvetlen nézőpontjait, politikai és gaz-

dasági érdekeit vagy osztálytagozódásánál fogva szinte determinált világnézeti elveit vették a szervezkedés alapjául, hanem amint az anya köldökzsinórjáról még le nem szakadt magzat egy ideig az édes anya vérkeringésének részese, úgy a csehszlovákiai magyarság is a magyarországi politikai vérkeringés szerint lélekezett és gondolkodott, az ottani mentalitásba élte bele magát és az ottani eszméket és annak terminológiáját tette magáévá. Nem vette észre, nem akarta észrevenni, hogy időközben, az anyaország a trianoni béke aláírásával maga vágta el a köldökzsinórt.

Igy alakult meg Szlovákiában magyarországi mintára a kisgazdapárt és keresztény szocialista párt. (Miközben a szlovákiai magyar munkásság a régi mérsékelt szociáldemokraták és a Bécsből irányított kommunisták versengésének tárgya és áldozata lett.)

Nem akarnak e sorok szemrehányást tartalmazni a szlovenszkói két polgári párt vezetői ellen, hiszen ha nem szabtak is önálló irányt a sors által vezetésük alá juttatott magyarság életének, ebben elsősorban a magyarországi tudatos vagy öntudatlan irányítás a hibás, másrésztől még így is azzal, amit tettek, a szlovenszkói magyarság szervezetekbe tömörítésével és ezek után a magyar érdekekért folytatott nemes harcukkal, minden elfogulatlan magyar embernek, az egész magyar nemzetnek háláját kiérdemelték.

Azt azonban be kell látniuk, — úgy látszik a kisgazdapárt vezére már be is látta —, hogy lehetetlen egy más államban élő magyarságot a Magyarországon meglévő pártkeretek szerint beskatulyázni. Lehetetlen, hogy az utódállamok magyarságának ezer új és speciális problémával megküzdendő politikája e problémák mellőzésével egyszerűen visszfénye legyen a magyarországi politikai rétegződésnek és a gyakran változó efemer pártalakulatoknak.

Ha őszintén végiggondoljuk az ilyen függvényszerű képződését és mindenkor a magyarországi viszonyok szerint való utánaformálódását az utódállamokban a magyarság politikájának, borzasztó abszurdumok állanak elő.

Vegyük csak: mi következne ennek az elvnek következetes alkalmazása mellett, ha például Magyarországon különvált pártot alakítanának az ötven holdon aluli és az ötven holdon felüli kisgazdák? Majd ezek ismét elkülönülnek aszerint, hogy hivat-e az általános választói jognak, vagy nem. Ez maga már négy variánsát adná magának a kisgazdapártnak. És ugyanígy bekövetkezik a keresztényszocialista irányzatnak ágakra szakadása, amint-hogy Magyarországon be is következett. Eddig három külön pártja van Magyarországon a keresztény intranzigenciának, nem is szólva a negyedéről. Bethlen egységes pártjáról, amely szintén kereszténynek nevezi magát.

Ennyi felé és még egynéhány magyar párt irányzata szerint még többfelé kellene tehát szakadoznia egy-egy utódállam magyarságának.

Vagy gondoljuk el, *hogyan néztük volna a régi Magyarországon, ha például a négy-öt országgyűlési képviselővel reprezentált romániaság »Román kisgazdapárt«, »Román keresztényszocialista-párt« és »Román szociáldemokrata párt« elnevezések alatt forgócsolta volna szét erejét? Magyarországon a nemzeti kisebbségek már évtizedek előtt öntudatos faji politikát csindítak. Példát adtak egy változott helyzetben velük szemben kisebbségbe került magyarságnak az öntudatos kisebbségi ellenzéki politikára.*

Nem. Higye el az utódállamok magyarsága — ha ugyan a saját bőrén tapasztaltak után ez még magyarázatra szorul —: *nem olyan rózsás egyik utódállamban sem a magyarság helyzete, hogy egy más ország belpolitikai szélsőjei szerint való politikázás és e szerint való részekre bomlás luxusát megengedhetné magának.*

Erdély és Jugoszlávia magyarsága nem is tette ezt. És aki e két állam magyarságának helyzetét és gondolkodását ismeri, — legyen szabad magamat ezek közé soroznom —, tudhatja, milyen groteszkül hatna Erdélyben még csak a felemlése is ilyen pártnak: »Romániai magyar kisgazdapárt« és »Romániai magyar keresztényszocialista-párt«? Épp így fonákul hangzanék a Bácskában és Bánátban a »Jugoszláviai magyar kisgazdapárt« vagy a »Jugoszláviai magyar keresztényszocialista-párt« elnevezés.

A jugoszláviai magyarság hamar belátta a maga kicsiségét és elnyomott helyzetét és ilyen széttagozódást nem engedett meg magának. Az ott is ujabban felkavart és bomlasztani képes felekezeti kérdést kell csak kívül hagyni az ajtókon és akkor a Davidovics-kormány demokratikus kormányzása meg kell, hogy hozza a poraiból megélemedő »Magyar Párt« tevékenységének és eredményes munkásságának új fázisát.

Az erdélyi magyarság vezetőségében pedig megvolt az a történelmi öröklöttség, az önállósági és kormányzati érzék, hogy túlnézett a magyarországi kurzusállapotokon, nem igazodott azokhoz, hanem — mint a saját sorsára kидobott éretteszű ifjú távol a szülői háztól, idegen országban, — nem azt nézte: vajjon hogyan él, mit csinál, mivel foglalkozik, mivel tartja fenn magát és életét: messze élő szülője, hogy ő is gondolkodás nélkül azt utánozza, hanem megindult a saját feje után és az új állam változott viszonyai, életlehetőségei szerint igyekezett bizonytalan sorsát megjavítani, megszilárdítani.

Ennek a felismerésnek az ideje jött el most már a szlovenszkói magyarságra is. Meglévő pártjaiknak egy őszinte nagy magukbaszállásra van szükségük. Nem bontásra, nem a szépen felépített szervezeteik ledöntésére kell gondolni. Minden meglévő konstrukció felhasználható és felhasználandó.

Arról van szó, hogy revideálni kell elvi alapjaikat és új közös alapot keresni, amelyre az egész csehszlovákiai magyarság nemzeti, gazdasági és kulturális érdekeinek hatalmas védőbástyáját fel lehessen építeni.

És én azt hiszem, nem is olyan nehéz ezt a közös elvi alapot megtalálni. Ha nemcsak a jelszavak fontosak a pártok vezetői előtt, hanem az azok mögött sokszor elvesző lényeg, akkor úgy a »kisgazdák«, mint a »keresztényszocialisták« meg kell látniok saját pártprogramjaikban azt a teherbíró pillért, amelyen mindkét párt nyugszik s amelyet sem Magyarországon, sem máshol a föld kerekén nem kezdett ki az idő, amely ugy Magyarországon, mint a három utódállamban — sajnos — még meg nem valósult álom, nemes politikai ideál, küzdésre érdemes cél és amelynek megvalósulása mindenütt egy jobb, igazságosabb rendet, az utódállamokban ezzel együtt természetesen az ottani magyarság

érdekeinek minél teljesebb érvényesülését jelentené.

Ez pedig: *a demokrácia.*

Aki meggyőződésből keresztényszocialista vagy aki valóban magyar kisgazdának tartja magát, annak a demokráciát mint életető levegőt kell fogadnia.

Gondoljunk csak a legelső magyarországi őszinte és nem kurzus-keresztényszocialistapárt nagynevű elnökének, néhai Giesswein Sándornak tiszta demokráciájára! Aki pedig igazán kisgazda, nem pedig laciipós, ezerholdas műparaszt, az mi is lehetne más mint demokrata? Az utódállamokban egyenesen a magyarság egyesítésének eszköze lehet a demokrácia. Ezért azt egy közös pártprogram alapjává kell tenni.

A Jugoszláviában most újraéledő Magyar Párt és a Romániában meglévő Magyar Párt kell hogy ezt az eddig is vallott alapelveiket folyton fentartsák, erősítsék, a gyakorlatban képviselék és megvalósítani törekedjenek.

Csehszlovákiában pedig az erős szervezetekkel és már parlamenti gyakorlattal rendelkező magyar polgári pártoknak erre a közös alapra volna kívánatos egy új egyesülésben helyezkedniük, amely egyesülési nem volna más, mint a »Csehszlovákiai Magyar Párt« vagy a »Csehszlovákiai Magyar Demokrácia Pártja«.

Egy ilyen egységes és őszintén demokratikus magyar párt nemcsak az államhatalom és ennek pártjai felé jelentene erőt, de fokozott vonzással hatna más nemzeti kisebbségek pártjai irányában is. Már pedig ezeknek a magyar kisebbségekkel éppen a demokrácia közös platformján való együttműködése és szövetsége a közös sors diktálta parancs és a jobb jövő megteremtésének eszköze.

E. SZÉCSI
PHILATELIA
bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb arany Michel 1924—25. albumok minden országban raktáron. Bélyeggyűjtőknek választékot megkeresésre küldök. — Megvételekre keresek használt jegeslív bélyegeket.

Olcso és jó butorokra van szüksége? Keresse fel Zvekan és Madarsz Duličeva ulica 77. szám alatti asztalosműhelyét. Épület-, portál, butor-asztalosok.

JUGOSLAVIJA
ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
BACSMEGYEI FŐTELEPEI:
NOVISAD
Petra Zrinjskog 36
Telefon 55
SUBOTICA **SOMBOR**
Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 2367 Telefon 216

★PYRAM★PYRAM★
A drágaság, mely napról-napra mindig ijesztőbb méreteket ölt, készlet bennünket arra, hogy szükségleteink fedezésénél fokozottabb elővigyázattal legyünk. Különösen vonatkozik ez a cipőkrémek vételeire, mert hiszen általában tudott dolog, hogy a legjobb cipőkrém a terpentines áru, mely leheletszerű réteget felkenve, a cipőnek sima tükörfényt kölcsönöz, a bőrt konzerválja és vízhatlanná teszi. A legjobb cipőkrém tekintetben a »Pyram« amely minden üzletben kapható.
★PYRAM★PYRAM★

TERE-FERE

Hogy van, király ur? Amerikai ügyvédek nemrégiben csoportosan járultak az angol király elé, hogy kifejezzék iránta való tiszteletüket. Ezen a fogadtatáson bohókás epizódok játszódtak le, melyeket az angol lapok is följegyeztek.

A Buckingham-palota sohasem látott vendégül olyan embereket, kik ennyire megfélemlítettek volna a formaságról. Amerikai jogtudorai nem hoztak magukkal ünnepi ruhát s eszük ágában sem volt, hogy a király fogadja őket: ennél fogva a palotába sokan tulontul demokratikus ruhában mentek, csak némelyik kapott fel átabatában egy kúrtókalapot, vagy egy szalónkabátot.

Anglia királyát körülvevők a közvetlen és közlékeny amerikaiak, kik barátilag nyújtották feléje kezüket. Ilyesforma kijelentések történtek az amerikai ügyvédek részéről:

— Hogy van király ur? Nagyon örvendek, hogy Önt látom.

— Már régóta szerettem volna megismerni Önt.

— Igazán kedves, hogy fogad bennünket.

Néhányan meg sem várva, hogy lord Cromer, ami illendő, bemutatja őket a királynak, maguktól mutatkoztak be:

— Untól ügyvéd vagyok, Illinois városából s méltóztassék talán megengedni, hogy bemutassam barátomat, Smith ügyvéd urat is, aki Misujban lakik.

A küldöttség nőtagjai különösen a király családi élete iránt érdeklődtek: az egyik hölgy egy paszomántos inastól megkérdezte, vajjon a király az élete párját, az angol királynét családi asztalnál Mary-nak nevezi-e. A királyi kert egy pavillonjánál a nők váltig csodálkoztak a királynő munkakosarán s a nevezetes látogatás emlékéül egy melegház minden rózsáját letépdették és elvitték magukkal.

*

Napoleon — tüdővész. Napoleonról eddig már mindenféle körleletet mondtak ki az orvosok. Lombroso szerint nyavalyatorós. Antonie Tebaldi elmeorvos szerint kötni való bolond. Cabanos szerint több izületi gyuladásban szenvedett, legtöbb orvos pedig azon a véleményen van, hogy az örök leles rák-betegségét már fiatalkorában magában hordozta.

Most új megállapodást tesz egy olasz orvos, Elaso De Paoli, ki Napoleon utolsó orvosának véleményében osztozik és igazolja Anton Narchi megállapításait, kit a francia törvényszék okatlanul lebecsült. A francia császár boncolása kiderítette, hogy nemcsak gyomrában voltak nagy elváltozások, hanem tüdejét is ellepték a gümők.

Anton Marchi orvosi naplója gyötrelmes köhögésről számol be, valamint arról, hogy a száműzött imperátor bal mellkasában fájdalmat érzett és folytonos láz gyötörte őt, rázó hidegséggel. »Mikor utolsó hónapokban« ki akart menni a házból »heves köhögés fogta el és kilelte a hideg«.

Napoleon azonban száműzetése előtt is hajlamos volt a hűlésre. Fiatalkorában külseje egy tüdővészre emlékeztetett, mellhártyagyulladás is kapott, amelynek nyomát megtalálták a boncoláskor.

Érdekes, hogy Napoleon az utolsó orvosának kifejezetten lelkére kötötte holttestének felboncoltatását, mert meg akarta menteni fiát attól a betegségtől, melyet ő örökölt.

Csak hogy fia szintén tüdővészbe esett, két részről örökölte a veszedelmes betegséget. Apjától: Napoleontól és anyjától: a habsburgi főhercegnőtől. A Sasfiók úgy halt meg, mint a Sas.

*

Az első apróhirdetés. Londonban most világgylást tartanak a reklámról s hozzáértő tudósok tanulmányozzák az apróhirdetés keletkezését.

Régi újság az, hogy a falragaszok már az ókorban divatosak voltak, amiről Pompei romjai közt található, vörös és fekete

betűkkel rótt hirdetések tanuskodnak, melyek gladiátor-mérkőzésekre hívják a járókelőket, vagy bizonyos fürdőket ajánlanak a nagyérdemű közönség figyelmébe.

Hol keletkezett az első apróhirdetés? Schol másutt, mint Angliában, a XVII-ik században. 1649-ben jelent meg az apróhirdetések őse, mely még kezdetleges, dadogó, gyermekes s szótól-szóra így hangzik:

— Ó nyájas olvasó, nagyon kérlek téged azonnal foglalkozz egy kis vasderes lovacska sorsával. Orra, lába, oldala fehéres s farkán fekete folt található. A farán pedig len egy forradás. Szilaj és csupa tűz. Magassága körülbelül tizen-négy arasz és hat esztendő. John Rotterdamtól lopták el, mikor a lovacska legelőszett Londontól tizenhat kilométernyire. Aki fölvilágosítást ad róla, vagy visszahozza, annak olyan jutalom úti a markát, hogy nem bánja meg fáradságát.

Ugyancsak ebből a korból származik egy másik apróhirdetés is, mely ugy viszonylik a maihoz, mint az ekhos szeker a repülőgéphez.

Károly, Anglia királya, elvesztette kedvenc ölejét. Az udvari szertartásmester egy újságba közzétette a kutya pontos leírását azzal a megjegyzéssel, hogy a becsületes megtaláló illendő jutalomban részesül. De az apróhirdetés végére az alábbirt elmélkedést függesztette:

— Az, aki megleli az ölebet, adjon hirt a Whytehallban, hol ezt a kedves állatot jobban ismerik, mint az, aki elrabolta a kutyát. Csak nem lop kutyát valaki a királytól? Ó Felségének talán nincs joga kutyát tartani? Nyugodt lehet az illető, hogy a kutyának jó helye van s ez volt az egyetlen hely, melyért nem versengtek a királyi udvarban lebzselő ingyenélők, tényérnyalók, udvaroncok...

*

A szent év nőruhái. Hirt adtunk már arról, hogy a Vatikánban, a pápai látogatások alkalmával milyen szigorúan ellenőrzik a nők ruháját. Már XV-ik Benedek uralkodás kénytelen volt kiadni a szertartás-mester egy rendeletét, mely szerint a pápai kihallgatáson a hölgyek kizáróan fekete ruhában tartoznak megjelenni a főpap előtt.

Most az egyre növekvő kihallgatások miatt a pápai szertartás-mester egyenesen a meghívójegyekre nyomtatja az alábbi utasítást különböző nyelveken:

— Öszentségéhez csakis azok a hölgyek bocsáttatnak, kik fekete ruhában, zárt nyakkal, hosszú ruhaujjakkal jelennek meg.

Ezt a szöveget már pár nap mulva minden kihallgatásra szóló meghívón ott látni. Most pedig, minthogy a pápa szent évét hirdetett, a Vatikán azzal a gondolattal foglalkozik, hogy hivatalosan és részletesen is megadja annak a női ruhának a modelljét, mely a Vatikánban udvarképes.

Nem kell azt hinni, hogy ezen a ruhán nem lehet változtatni, mindössze arra szolgál majd, hogy a szabónők tudják milyenre kell szabniok a nyakat és ajjat. A mintát, mint olvassuk, a pápának is bemutatják, hogy megkapják a pápa hozzájárulását.

Erről az új ruháról sokat beszél most az olasz sajtó s a hölgyek is igen érdeklődnek iránta. Mindenesetre egy ruhájukkal több lesz.

*

Wagner megölt egy papagályt Különös történet, de a római Monde fogadkozik, hogy igaz.

Tudósok bizonyították be utóbb, hogy a növények nagyon érzékenyek a zene iránt és a hangok rezgése, a szakadatlan muzsika, skálázás árt fejlődésüknek.

A madarak ezzel ellentétben élénken érdeklődnek az emberi hangok iránt, az egyiket a másiktól pontosan meg tudják különböztetni. Csak hogy minden szabály alól van kivétel.

Egy angol énekesnő most kedves papagályt siratja, ki a zene miatt pusztult el. Ez a papagály nemcsak szerette a zenét, hanem értett is hozzá, valóságos

zenekritikus volt. Mikor urnője gyakorolt, minden alkalommal közölte a véleményét az énekről, anélkül, hogy megkérte volna rá. Néha azt mondta: »éljen néha pedig ezt: »csapnivaló, Beatrix«.

Beatrix, az énekesnő azt is élbeszéli az újság munkatársának, hogy papagálya csak a régi mestereket kedvelte, erősen konzervatív volt. A modern muzsikától egyenesen fázott, az Aidáért lelkesedett.

Az énekesnő utóbbi hetekben vett grammofont és első este Wágnert játszott. A papagály közönyösen hallgatta, tartózkodott minden tetszésnyilvánítástól. Másnap reggel azonban holtan találták meg kalitkájában. Nem bírta ki a zenei forradalmat.

*

Miért átkozták ki Tolsztojt. Most tudjuk meg hiteles okmányok alapján, hogy a legnagyobb író miért átkozta ki az egyházat.

Birjukov, a hírneves orosz újságíró, Tolsztojt egykori bizalmasa most közzéteszi Tolsztojnak a cári cenzurától eltűnt minden irását, megjelenti azt a levélét is, mely jaszna-ja-poljanai remetének kiátkozását okozta. Ime a levél legerősebb részlete:

— Felséges uram, Nikolajevics Alexan-

drevics! Ön bizonyára nem tudja, hogy nevében micsoda borzalmas, kegyetlen bűnököt követnek el. E bűnök, melyek minden becsületes ember megvetését kel- tik föl leginkább a Szent Szinódus főnökének a lelkét terhelik, ki valóságban egy második Rettenetes Iván. Kergesse el ezt a hitvány és kegyetlen Pobjedonove- cevet. Vegye fontolóra, hogy ez az ember rosszhírbe hoz bennünket Orosz- szág, Európa és a történelem előtt. Rendelje el, hogy azok a törvények, melyek a felekezeti üldözéseket lehetővé teszik, azonnal eltöröltsenek. Az ön kötelessége, hogy véget vessenek ezeknek a lehetetlen állapotoknak. Ha nem hallgat lelkiismerete szavára, gondolja meg, hogy cinkos lesz mindazokban a bűntényekben, amelyeket elkövettek: ezáltal pedig arról tesz tanuságot, hogy nem ismeri az emberi érzést s a családi szeretetet. Gondoljon arra, hogy így nem emelheti többé szemét az Istenhez, mert Isten nem bocsát meg ilyen bünt. Felséged alázasat szolgálja Tolsztoj Leó.

Amint ismeretes, Miklós cár semmibe sem vette Tolsztoj Leó atyáskodó levelét, azonnal elküldte a Szent Szinódus főnökének, ki pár nap múltán a jaszna- poljanai bölcslet átkokkal sujtotta.

A magyarországi nemzetiségi mozgalom aktaiból

II.

1905 május 5-én, a koalíció idején, Mihályi Tivadar, a nemzetiségi párt nevében a következő deklarációt küldte Ferenc Józsefhez:

»Parlamentari zilált viszonyaink arra késztették Felségedet, hogy az 1901—1906. évekre összehívott országgyűlést 1905 I. 4-én feloszlassa és új választások kiírása által kísérletet tegyen az irányban, hogy lehetőséget nyújtson a választóközönségnek arra, hogy a felszínen levő fontos közjogi és politikai kérdések tekintetében véleményét kinyilatkoztassa.

1. Kivánják az általános választójogot és a választókerületnek minden szeparatistikus érdektől ment, igazságos beosztását.

2. Az egyesülési és gyülekezési jog törvénybe foglalása szándékosan elmulasztott. A sajtó- és szólás- szabadság a lakosság túlnyomó többségeire nézve hatályon kívül helyeztetett. Országos sérelemnek kuforrása az a tény, hogy a nemzetiség egyenjogúsítása tárgyában hozott 1868. évi XLIV. törvénycikk nem hajtott és nem hajtatik végre. A nemzetiségeket még abban is megakadályozzák, hogy saját pénzükhöz iskolákat tarthassanak fenn.

3. Ugyancsak az 1868. XLIV. törvénycikk szellemével ellentétben a tolmácsi intézmény alkalmazása által a közvetlenség és szóbeliség illuzóriussá válik. A két évi katonai szolgálat behozatalát az egész ország lakossága kívánja. Eredményes katonai oktatás csak az, ha az a legénység saját anyanyelvén történik. És éppen ezért az ezredék keretében a legénység anyanyelvére nagyobb súly fektetendő. Gazdasági szempontból kívánatos, hogy az Ausztriától esetleg bekövetkezendő különválás csak az előfeltételek megteremtése és a kellő előkészületek megtétele után fogantosszassék, nehogy országunknak és népének agrárérdekeit veszélyeztesse.

Alattvalói hűségünkben folyó kötelességünk kijelenteni, hogy a jelen országgyűlés főfeladatának fogja tekinteni oly parlamentreform létesítését, mely az általános választójog alapján állva, a választókerületek arányos beosztása, a választások szabadságának és tisztaságának fokozottabb intézményes biztosítása által a népképviselet az

igazi nemzeti akarat letéteményesévé teszi, mivel az alkotmányon és parlamentárizmuson rágódó kór gyökeres orvoslása, és a felszínre került közjogi és gazdasági kérdések megnyugtató megoldása csakis oly népképviselettel várható, mely a nemzet egészétől nyervén megbízatást, minden jogos érdek képviselést lehetővé fogja tenni.

Kik egyéiránt mély hódolattal vagyunk Magyarország, Horvát- és Szlavonországnak országgyűlésileg egybegyűlt képviselői: dr. Mihályi Tivadar, Russu Sirianu János, Novacu Aurél dr., Vlad Aurél dr., Comsa Miklós dr., Suciú János dr., Pop Cs. István dr., Damian Vazul, Pavlovics Ljubomir, Hodzsa Milán.

*

A nemzetiségi párt nevében Mihályi Tivadar 1910 július 11. napján a következő felirati javaslatot terjesztette elő a magyar képviselőházban:

Az alkotmány ujjaszervezését az általános, egyenlő és titkos szavazati jog megalkotásával kell megkezdeni. Ennek az eszmének minden meghamisítása csak késlelteti az ország konszolidációját. A nemzet, ha igazi szükségleteit kielégíti, örömmel adja meg az eszközöket a korona tényének és az állam hatalmának növeléséhez. A nemzetiségi párt elvárja, hogy az országgyűlés a legsürgősebb állami szükségletek elintézése után azonnal a választási reformmal foglalkozzék. Reméli a nemzetiségi párt, hogy az uralkodó meg fogja akadályozni olyan választójog megalkotását, mely a nemzetiségeket az alkotmányos jogokból továbbra is kizárná vagy amely reform a nemzetiségeket érdekükben sértené. A nemzetiségek mindenkor rendíthetetlen hívei voltak az uralkodóházak és ezért kulturális és gazdasági fejlődésük érdekében követelik a nemzetiségek egyenjogúságáról szóló 1868-ik évi törvénycikknek a haldéktalan végrehajtását.

A LEGUJABB ZENEMŰSLÁGEREK:

Jó esztét kívánok, megjöttek a temesvári huszárok
A létező legjobb csárdás 12 Din.
Ahogy engem ver az Isten. Várad Aladar leg-
nagyobb sikerű dala 12 Din.
Meghílok utánnad, Kálmán-Györi szenzációs
operettje. 2 füzetben 18 Din.

MORAVETZ KIADÁS, MINDENÜTT KAPHATÓK

Giardinetto

Kölcsonvett könyv

Egy barátom — nagyon jóra való és közbecsülésben álló uriember, tette nekem, mikor könyvekről volt szó, a következő vallomást:

— Egy kollégámtól kölcsönkaptam egyszer egy gyönyörű könyvet, amelybe valósággal beleszerettem, de (mert rég elfogyott s már csak szédületesen magas áron volt kapható) meg nem vehettem. Közben, amíg a könyv nálam volt, a kollégám súlyosan megbetegedett, s állapotáról az orvosok igen vigasztalanul nyilatkoztak. Azt mondták, több ok van félni a halálától mint reménykedni, hogy életben marad. Rajtakaptam ekkor magam azon a spekuláción, hogy ha az én barátom — istenmentsen! — meghal, a könyv valószínűleg az enyém marad, mert a családjánál nem is tudja, hogy az nálam van, s ha tudja is, elkérhetem azt tőle mint emléket a »megboldogult«-tól. Amint ezen a gondolatán rajtakaptam magam, azonnal siettem visszaadni a könyvet, amelyet még végig se olvastam. Ezzel büntettem meg magam az önző és kegyetlen gondolatért... Később megnyugodtam, mert eszembe jutott, hogy hasonló helyzetben a legtöbb ember bevárta volna nyugodtan, míg a barátja meghal s egészen jogosnak, sőt természetesnek találta volna, hogy »öröklé« tőle azt, amit csak kölcsönkép kapott. S az az örömem is megvolt, hogy a barátom fölépült a betegségéből. Ki tudja, örültem volna-e ennyire, ha akkor a könyv még nálam van?

Fénélon barátja

A »Télémaque« írója rendkívül szerencsés ember volt. Nagyon kitűnő barátokra tett szert. Ezek közül egyet, Destouches lovagot — aki pedig könyvnyíró, kalandos és korhelytermészetű hírében állott — különösen kedvelt, mert a lovagnak nemes tulajdonságait is ismerte. Ezt írta egyszer hozzá Fénélon:

— Ha valaki olvasná az én bizalmas leveleimet önhöz, bizonyára így kiáltana föl: »Ugyan mit szerethet ez a vén pap (Fénélon püspök ekkor már hatvanon túl volt) egy ilyen profán emberen mint ön, kedves lovagom? Belátom, hogy ez nagy botrány, de nem tehetek róla. Én két embert találok önben, egy rosszat és egy jót. Ön rossz a maga számára és — mert aljában igaz, nemes és lovagias — jó másoknak.

Nagyon boldog férfi volt Fénélon. Mások nagyjából olyan emberekkel találkoznak és barátkoznak az életben, akik maguknak jók és másoknak rosszak.

Egy kritikus albumából

Van egy neme az ostobaságnak, amely már nem szerencsétlenség, hanem bűn. S van egy fajtája az okosságoknak, amely már nem áldás, hanem végzetes szerencsétlenség.

Tehetség kell hozzá, hogy valaki okosan legyen bolond. S akiben ez a tehetség megvan, könnyebben boldogul, mint ha úgynevezett okos ember lenne.

Az ostoba ember belát mindent és

nem kételkedik semmiben, s csak legfeljebb abban, ami olyan világos, mint a nap s olyan törvényszerű mint az, hogy kétszer-kettő: négy.

Az írók jobban szeretik az ostobákat és a bolondokat mint az okosokat. Amazokból — hiszen őket rajzolják! — élnek, az utóbbiakról éhen veszhetnének.

Az örülteknek vannak olykor világos időközök; a legokosabb embernek is van néha egy bolond momentuma; az ostoba mindig, állandóan, rendületlenül, megszakítás nélkül ostoba.

A számárnak sok észre van szüksége, okos ember kevéssel beéri.

Reformok

Báthory István lengyel király programjával tüzte ki: eltörölni az embertelen testi fenytékeket s azokat pénzbüntetéssel helyettesíteni. Amint e tervéről a lievlendi parasztok értesültek, küldöttséget menesztettek hozzá azzal a kérelemmel, hogy ő Felsőge ne bolygassa a »tiszteltemeltó hagyományok«-at, hagyja érvényben a »jól bevált« régi rendszert és ne hozzon be kétesértékű, még ki nem próbált reformokat. Jellemző történelmi adat a parasztok fukarságára. Ma is van köztük nem egy — s valószínűleg nemcsak Lengyelországban —, aki szívesebben tűri el a testi fenytéket, mint a pénzbírságot.

Optimizmus

Egy optimista, aki régóta beteg és valószínűleg sohase lesz egészséges, így nyilatkozott:

— Alapjában mi betegek boldogabbak vagyunk mint az egészségesek. Mert mi időnkint jobban érezzük magunkat, míg az egészségesek — szegények! — olykor rosszabbul vannak.

Könyvek

Valaki azt mondta, s ez nem nő volt: — Nem értem, hogy mért irnak még mindig könyveket? Hiszen már annyi van!

Egy asszony pedig így nyilatkozott: — Az uram egészen derék ember, s van néhány jó tulajdonsága is. Csak ne volna annyi könyve!

Egy író felesége pedig így szólt: — Ha az uram jót akar olvasni, akkor ír valamit. A többi író nem ér semmit.

Ez az ur lehet, hogy nem volt nagy író, de mindenestre jó és boldog férfi volt.

Szerkesztői üzenet

Egy magyar lap valamikor nagy súlyt vetett a szerkesztői üzenetek rovására, sportszerűleg »üzent«, s a népszerűségének egy részét is e rovának köszönhette. Nemcsak kíváncsi kérdéseket intéztek akkoriban ez újsághoz, de az élet fontosabb problémáinak a fölvetésénél is a szerkesztőséghez fordultak tanácsért.

Levél jött egyszer, amelynek beküldője tanácsot kér, hogy mit csináljon, mert »szeretne az élet harcaiban tevékeny részt venni«.

A szerkesztő azt felelte: — Házasodjon meg!

A gyógyító növények titka

A népies gyógynövények és a népies gyógymódok

A falun nincs mindig orvos, csak »vajakos« asszony. Ha beteg lesz valaki, utánaküld, hogy segítsen rajta. És minden beteg meg van gyógyítva arról, hogy a »boszorkány« kigyógyítja őt. Természetes a falu népének ez a gondolkodása akkor, amikor 25—35 kilométer távolságban orvost találni nem lehet. Háziszerekre vannak utalva és a háziszerekről gyakran — okkal vagy ok nélkül — egész legendák szövődnek. E sorok írójának nagyatyja, aki földbirtokos volt, hűen őrizett egy Lipsében megjelent könyvet, amelyet az 1600-as évek végén nyomattak ki és amelyből a bereseit gyógyította különböző betegségek ellen. Nem végzett tehát főlegesen munkát az a botanikus, aki összeszedte a népies gyógynövényeket és irodalomba foglalta a hozzájuk fűződő gyógyeljárásokat.

A népies gyógynövényekkel és gyógyeljárásokkal sem az orvosok, sem a botanikusok eddig nem sokat törődtek. Pedig nem lehetetlen, hogy az orvosi tudomány is hasznot huzna belőle, ha a szemében kuruzslásként szereplő falusi gyógyeljárásokat figyelemre méltatná. A németeknek hatalmas irodalma van a népies gyógynövényekről, már pedig ez a praktikus nép nem karolja föl azt, aminek hasznát nem látja.

A népies gyógynövények összeállítására, illetve az adatok gyűjtésére természetesen orvos volna hivatott, mert hiszen elsősorban azt a betegséget kellene megállapítani, melyre a növényt a nép alkalmazza, erre pedig a botanikus nem alkalmas. Legfeljebb a szervet, a testrészt, vagy a betegség tüneteit nevezheti meg felületesen. Mert hiszen a fülfájás, gyomorfájás, köhögés általános elnevezése alatt igen sokféle betegség szerepelhet.

Bármilyen furcsának látszik is olykor a népies gyógyszer, nincs kizárva, hogy utólag beigazolást nyer az alkalmazása. A nép a füsttel erősen átjárt szalmás házfödélből kihuz egy marék zsopot, a levét megfőzi és a tüdőbajossal ezt a levét itatja. Nagy a valószínűség, hogy az első beteg, aki ezt a gyógyszerrel feltalálta, füstölt szalonnát evett és megkönnyebbülést érezve, folytatta a szalonnaevést, míg a füstölt szalonna tartott. Ekkor a nem füstölt szalonnát kezdte enni és mert ennek semmi hasznát nem látta, rájött, hogy nem a szalonnában, de a füstben van a hatóanyag. És mert füstös szalma volt bőven a házfödélben, ezt kezdte használni. Az orvosok eleinte megmosolyogták ezt a füstös szalmalékvást, de később, mikor a kreozotot használni kezdték mint hathatós gyógyszert a tüdővész ellen, mégis kénytelenek voltak elismerni, hogy a nép helyes nyomon járt, mert a kreozot a füstös szalmában bőven lerakódik.

A nadragulya gyökere szeszben vagy borban áztatva reumás és csuzos részekre elsőrendű orvosság. A cikkarak leveleit apróra összevagdálva, zsírral és hájjal keverve sebek gyógyítására alkalmasak. A naddlytő csontbántalmaknál, csontpedéseknel, törésnél vagy csontzuzódásnál jó orvosság. A nép tréfásan azt szokta mondani, hogy »ennek a növénynek a reszelt gyökerével bekötik az eltörött székletet és még azt is összeforrasztja«.

A fehértök gyökérgumóit megreszelve köszvény ellen használják. A mezei zsurió főzött levét vesebajások, hólyagbajások isszák. A hasznos tisztessű forrázott levében gyermekeket fürösztönek. A csipős és a kéttaki csalánt fülzugással, fejfájással járó olyan fülbaj ellen használják, amely léghuzástól származott. A szárított csalánt forró vízzel leöntik és a fejet letakarva, a fület párolják. Főzött levét számarhurutos gyermekekkel itatják. A vadgesztenye leveleit köszvény ellen használják. Termését étvágytalan sertéseknek adják. Forrázatában fagyos lábat áztatnak. A farkasalma leveleit megdagadt köszvényes lábakra, ujjakra forró vízbe mártva rákötik. A levél a köszvényes részeket hólyagokat huz, melyeket tüvel felszurkálnak. A beteg ezzel egyidejűleg megnyhül. A körte aszalva és megfőzve erős gyomorhurutot gyógyít. Az apró bojtortján főzetét köhögés ellen isszák.

A kakukkfű teáját nehéz köhögéssel és nehéz lélekzéssel járó légszobajok ellen használják. A kimarjult és megdagadt lábakat is ezzel mosogatják. A vesszőfagyal virágjának és levelének főzetét az állatok száj- és körömfájása ellen használják. A libapimpót gyomorgörcsben szenvedőkkel itatják. A tormát megreszelve tüdőgyulladásban szenvedők mellaksára teszik borogatásul. A kék szarkaláb teáját erős meghülésben itatják. A petrezselyem levele teának használva vizelethajtó.

A dióta főzetét lábizzadás ellen használják. A barkájából készült teát hasmenés és vérhas esetében használják. A libatoppot sebek tisztítására, a földi bodzát tyukok alá rovarellenzésre, a vadrózsabogyó teáját hülés és hasmenés ellen, a nagy utiút nyílt sebek beforsztatására használják. A kutyatejjel szemölcsöket pusztítanak el, a konyhakömményel kólikát szüntetik meg, a vastű főzetét sárgaság ellen isszák. A pástortáska borban főzve fájdalmat csillapít, a fekete dínya érelmeszesedésre jó, a lagyöngy teáját vérköpés ellen isszák, a boróka bogója erős vizelethajtó, a fehér üröm gennyet sziv, a fenyőtoboz levélét égett sebeket mosnak, a fekete obszóló levele megnevesítve kelésekre kitűnő és elsőrangú genyentisztító.

A fehér orgona virága tejszinnel összekeverve pattanások, kiütések ellen bedörzsölve elsőrangú gyógyszer. A beléndekmagvat fogfájás ellen az odvas fogba teszik, a gyöngyvirág borecetben ájulás ellen jó szer. A sziv táját dörzsölik vele. A jegenyefa és a fűzfa levele hajhullás ellen gyógyít. A szamóccával nyáron a fagyott lábakat kenik be. A komló virágából készített tea álmatlanság ellen jó szer. A pemeletű teáját asztmás elnyálkásodás ellen isszák, a papsajt köszvény ellen használják, a lósóka vérhas gyógyít, a fehér nyár levelének teáját érelmeszesedés ellen tartják jó orvosságnak. A tarka kemderű garat- és gégebántalmak ellen jó, míg az erdei turbolya vérméregzésnél fellépő daganatnál gyógyító hatása.

Az orvostudománynak több figyelemben kellene részesíteni a nép tapasztalatait. Tegyenek kísérleteket ezekkel a házi gyógyszerekkel. Megérdemlik a fáradságot, mert könnyen lehet, hogy sok jó származhatik a kísérletekből.

110 HOLD

prima szántóföld teljes felszereléssel, vagy anélkül egynegyed órányira Bogaras állomástól, kellemes fekvésű modern tanyaépületekkel és kerttel, 1 évre vagy több időre méltányos feltételekkel haszonbérbe kiadó
Részletes felvilágosítást ad
IFKOVITS tanító
Starakanizsán

8 év óta
SARG-FÉLE
KALODONT
FOGKREM
mindig náccal tanult jó

Kőfaragó

ügyes, szakképzett
márvány munkásokat
felvesszünk.

Jelentkezni lehet:
Schomann és Bauer
Srbobran, szerbtométó

Nem akarok lakó lenni...

Családi lakás építésének terürajza és költségvetése

II.

A megelőző cikkben vázoltuk azokat a főbb szempontokat, amelyek egy nagyobb szabású kertváros-telepítésénél irányadók lennének. Az alábbiakban konkrét példa kapcsán — számszerű képet is nyújtunk az építkezés mikéntjéről és költségeiről.

Kettős családi lakóház-típusok

Az itt adott rajzok egy kettős családi lakóház felét, tehát egy lakást mutatnak be. Egy-két lakást takarékosági szempontból építenék szerkezeti- teljesen

Kivánsághoz képest a pincebejárát a házban kívül is elhelyezhető lenne a feljáró alatt. A földszinten egy nappali-ebédlő szoba, egy konyha, mosogató fülkével és kiöntő medencével, klozett és éléskamra volna. Ha a jövődöbéli lakónak jobban megfelel, lehet az éléskamra helyébe egy kis dolgozószobát vagy cselezőszobát tenni, akkor a konyha kisebb lenne és a mosogatófülke helyére jönne egy kis éléskamra. A helyiségek méretei elég bőségesek; az előtérben, amelyet aránylag a legjobban csökkentettünk, szintén elfér egy fogas, tükör, pad, virágállvány stb.

lyenként esetleg mélyebbre is lemehtünk; ha pedig magas a talajvíz, a pince elmarad. Kis költség-többlettel műhelyt, raktárt, sőt lakást is tehetünk a pincébe, ha feljebb emeljük a földszint padlóját legalább a konyha és kamra alatt.

Szerkezeti részletek és elterések a helyi sablonoktól

A falak vastagságánál az érvényben levő előírásokhoz képest keveset engedünk a szokásos méretekből. Nagyobb-mérvű takarékoskodást jelent a faméretes csökkentése, általában pedig az előírt terheléseknek a tényleg előforduló minimumra való redukálása. Ez azonban inkább a szakemberek dolga. Remélhető, hogy közérdekű, nagyszabású építkezés esetén a könnyítések elé egy fórum sem fog akadályokat gördíteni.

ben a minden egyes házban külön-külön létesítendő kut, szivattyu és motor aránytalan költség-többletet jelentene.

A házi szennyvizek egy kis beton emésztőgödörbe jutnának, innen csak a folyékony része menne az utcai csatornahálózatba, az emésztőgödör tartalmát időnként kellene kiüríteni, mint ahogy ez ma is szokásos Subotican, azzal a különbséggel, hogy a helyszínen lehetne felhasználni a kert trágyázására.

Némi áldozattal ugyancsak beton esővizeskutat lehetne csinálni, amely a mosókonyhát látná el vízzel.

Építő anyagok

A falak anyaga téglá, a járdától egy méter magasságig vakolatlanul, hogy ne verődjék, azontul egyszerű sima, dísz nélküli mészkövek. A homlokzatot ugyanis élénknek teszik a színes zsaluk, esetleg lécrácsra felfuttatott kuszóvirág-féle és az égőpiros cseréptető, kis cserépekből, amelyek legjobban zárnak. Az emeleti válaszfalak rabicból vagy élére állított üveges téglából lehetnek.

Az ebédlő padlója parkett, a többi szobáké hajópadló, a mellék-helyiségeké egyszerű cementlap, vagy színes beton.

A pincét vasgerendák között téglalabattal fedjük.

A szobák belsejében egyszerű szobafestés lenne. Azon a kis helyen, ami az emeleti fal és a tetőhéj között marad, a szükséghez képest 5-6 faliszekrényt is elhelyezhetjük; helyet nem foglalnak így a szobából és olcsóbbak, mint a külön szekrénybutor.

Építési költség

A mai árak alapján kiszámítottuk a fent körülírt lakásépítés költségeit, amelyek száznolcvanezer dinár körül mozognak. Hozzávéve a 200 □-öles telek árát: mintegy 15-20.000 dinárt, keréken kétszáz ezer dinárba kerülne a családi otthon, teljesen készen a beköltözkedésre. Tömeges építés mellett ebből a nagyban való anyagbeszerzés, a munkálatok egységesítése és tervezési, építési-felügyeleti, szóval rezsiköltségek megosztása folytán mintegy 8-10 százalékot még meg lehetne takarítani. A minimumot tehát, amelyért egy háromszobás komplett családi lakóházat, saját telken létesíthetünk száznolcvanezer dinárra tehetjük.

Kétségtelen, hogy ezt az összeget a mai kereseti viszonyok között éppen az, akinek ilyen lakásra sürgős szüksége lenne, tehát hivatalnok, a tanító, az iparos nem tudja egy summában előteremteni. Azt sem lehet vitatni, hogy a lakásépítés ma nem tartozik a rentabilis befektetések közé. Hiszen a 180.000 dinár szerény 20% kamata is 36.000 dinárt tesz ki, ennyit pedig ma kevesen fizetnek lakbér gyanánt. De mindenestre vitán kívül áll a tény, hogy nincs legendó lakás és hogy a lakásrendeletek és lakáshivatalok utján sem lehet, lakásokat építeni. A rendeletek szükségrendszabályokat léptettek életbe, de csak az elosztás terén; a kötelező építésközl általában nem lett semmi.

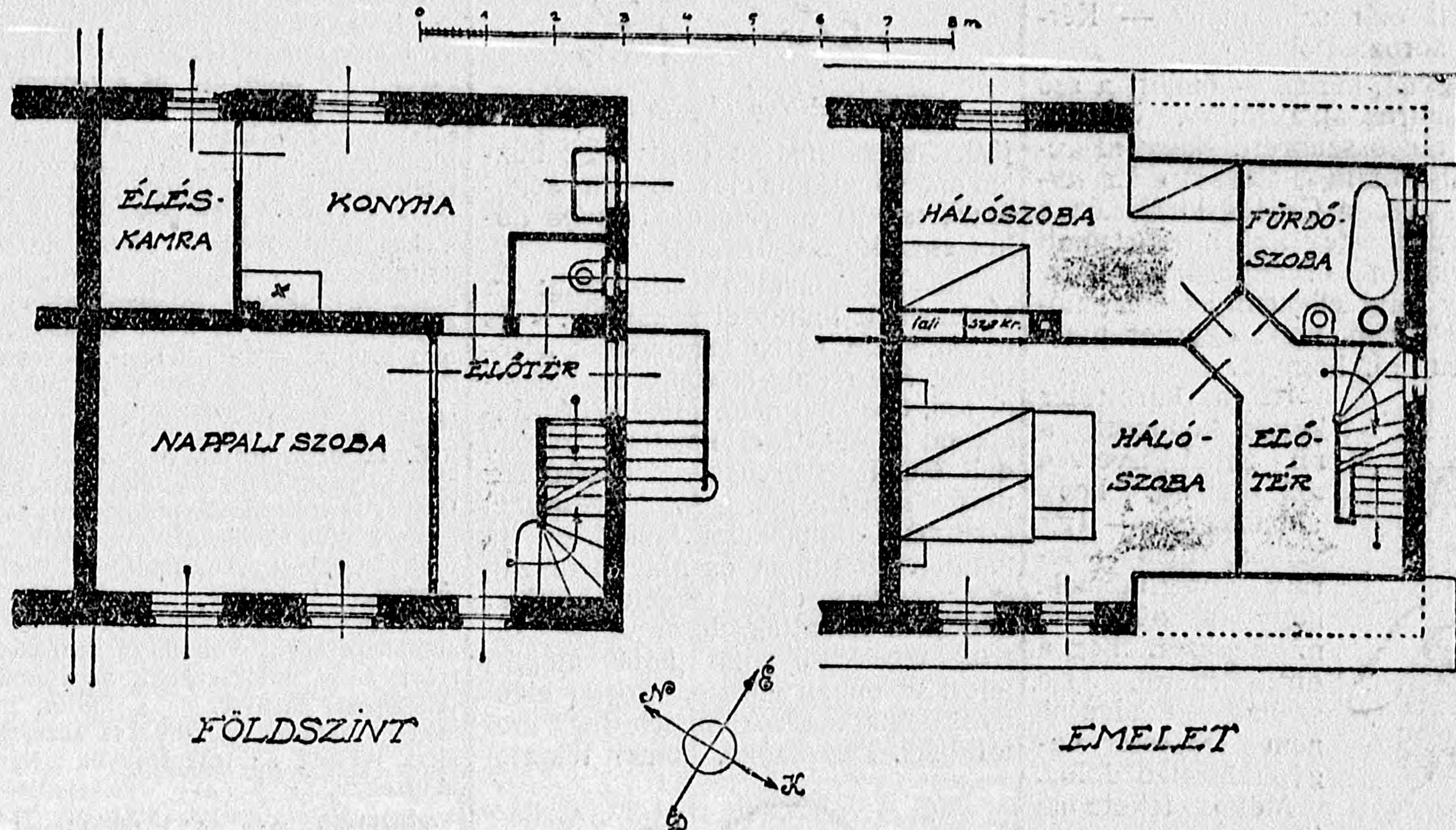
A megoldás egyetlen módja tehát az önkéntes építés maradt.

Építési tőke

Az építést magánérdekeltségnek kell kezdeményeznie, nem lukratív, hanem közérdekű célra való társulás formájában, amelynek tehát csak a költségek fedezéséért és nem osztalékért kellene dolgoznia. Megfelelő vezetőség és hatósági ellenőrzés nyújtana garanciát a kölcsön helyes felhasználására, amely építési tőkéül szolgálna és csakis hosszú lejáratu lehetne. Az építést előjegyzésre és előleges nagyobb részletbefizetésre, tehát ugyszólván rendelésre kellene megszervezni, nem pedig spekulációra, vagyis utólagos eladásra, ami drágítaná, vagy éppen ellenkezőleg, esetleg üthetne ki. Haszonra nem számítva, felesleges rizikót sem szabad vállalni.

A hosszulejratu kölcsön megszerzése a lakáskérdés legnehezebb részlete. Kétségtelenül sikerül majd megszerezni, az államtól, várostól, vagy a külföldről-e, ez a jövő tilka. De a lakáshányon csakis így lehet komolyan segíteni.

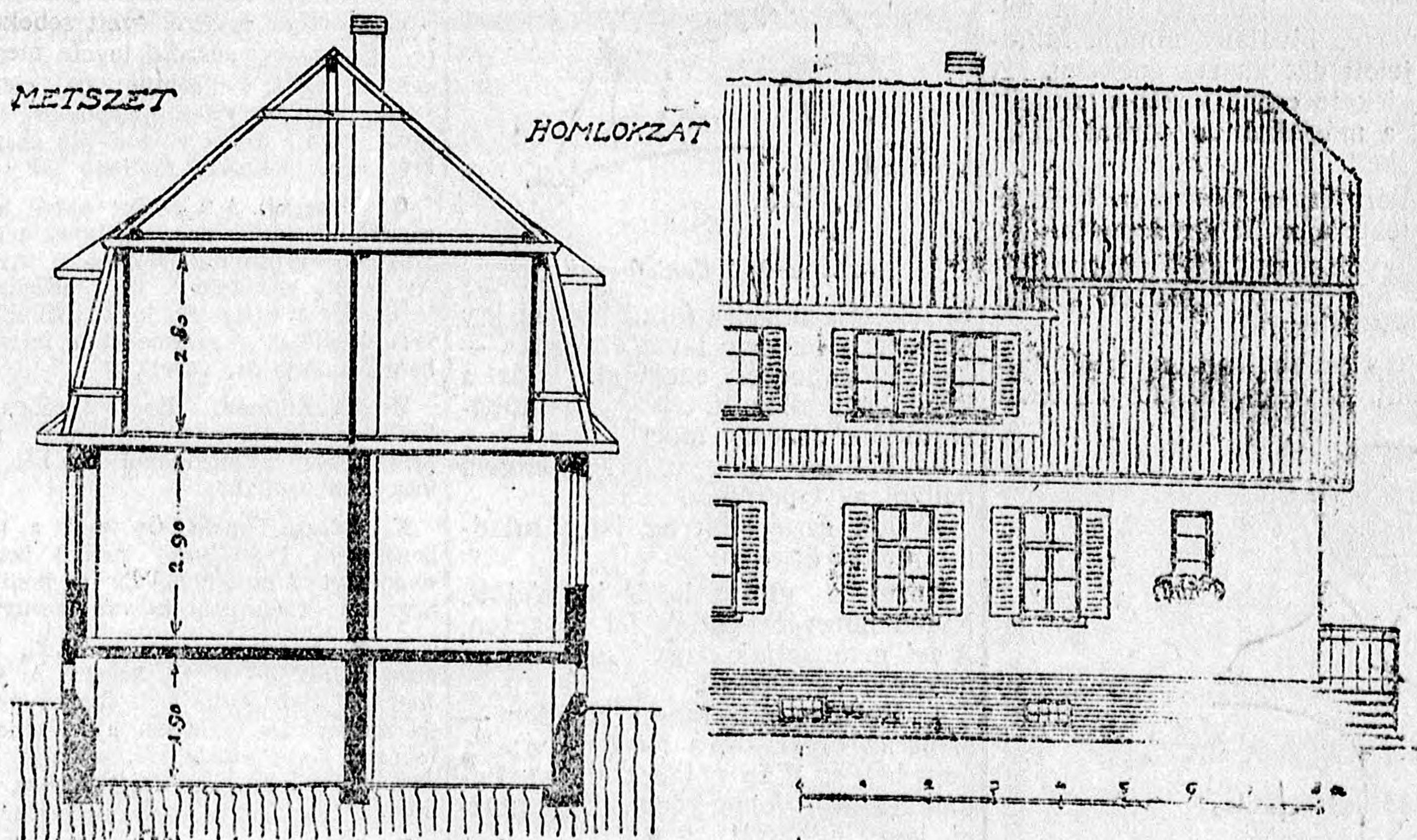
Az itt elmondott programot nem nevezhetjük a megszokott jelszóval »olcsó

egybe, ahogy a rajz mutatja. Az egyéni kivánsághoz képest, vagy ha a kéréssel-teljesen építési szabályrendelet követelné, szerkezeti-egymástól függetlenné is tehető a két lakás. Határvonaluk a közös meszgye, amelyen téglakerítést emelnének a szomszédok között végig, hogy biztosítsuk a családi otthon teljes zavartalanságát. 200 négyzetöles telket vesszük ala-

Az emeleten tulajdonképpen manzárd-szobák vannak, de ferde falfelületek nélkül. Éppen ezért keskenyebbek is valamivel a helyiségek, mint a földszinten. A válaszfalak vékonyak, s a tető felüli részen kettősek lennének, jobb hőszigetelés végett. A nagy hidegtől és melegtől nem kell jobban tartani mintha rendes emelet volna, a védekezés ellenük tökéletes

Használatban főleg az a nagy megtakarítás mutatkozna, amit a fűtés egyszerűsítése jelent. Tervünkön egy kémény szolgálna a lakószobák és konyha kályháit. A tüzhely füstgázait a szobák fűtőtesteibe lehet bevezetni, mielőtt a szabadba jutnak. Enyhe hidegben az emeleti hálószobáknak nem is kellene ennél több fűtés.

pul lakásonként, 19 méter frontszélességgel és 38 méter telekmélységgel. Az épület az utcai fronttól mintegy 6-8 méterrel kerülne beljebb, ez a csik maradna bejárónak és virágos kertnek. Az épület háta mögött 22-24 méter mélységű gazdasági udvar és konyhakert kapna helyet.

Alaprajzi beosztás

Lakóházunk egy kisebb családnak volna megfelelő. 5-6 lépcsőn megyünk fel a földszintre. Az előtérből nyílik az emeletre vezető falépcső, ez alatt foglal helyet a pincelépcső, amely ajtóval van lezárva. Így nem hat zavarólag, hiszen napközben alig néhányszor használják.

lehet. A nagyobb hálószoba a szülőké, a kisebb pedig a gyermekszoba, de lehet alkalmazott szobája is, vagy kiadható alnapos szoba, az egyéni kivánságok szerint.

Padlásnak is maradt helye a tetőnk alatt, ide az emeleti lépcső keskenyebb folytatása vezet fel. A pincét az egész ház alá bevezetjük. Itt lenne egy előtér, ebből nyílna egy mosókonyha és egy zöld-séges pince meg fűskamra. Ha a házat csak részben pincézzük alá és mosókonyhát meg a fűskamrát udvari melléképületben helyezük el, drágábban építünk és kevésbé higiénikusan. A pincével csak 1-1.20 méterre mentünk a járda alá, nehogy talajvízbe jussunk. He-

A takaréktűzhellyel kombinálható egy kis központi melegvízfűtés is, amelyről már megemlékeztünk.

Az ablakokra zsalutáblákat tennénk. Olcsóbb és jobban szigetel, mint a gördülő redőny. Nyáron nappal besötétíthetjük vele a szobát és amellet szellős.

Az ajtók mind egyszárnyúak. Közlekedésre a kétszárnyú ajtónak is csak a felét használják, de költözködéshöz sem kellenek a túl nagy ajtóméretek.

A vízellátást nagyobb házcsoporthoz vagy az egész telep részére központosítva gondoltuk, egy közös szélmotorral és víztoronnyal. Ezek létesítése persze tömeges építkezéshez van kötve. Máskülön-

lakásépítési akciónak. Ez csakis politikai programbeszédre és spekulációk prospektusaiba illik, akik a nincstelenek fantáziáját akarják kamaoztatni a maguk céljaira. Mi az átlagos jövedelmű, bérben lakó, középosztálybeli kisembereknek akartunk képet adni a csa-

ládi otthonalapítás módjáról és lehetőségeiről, abban a meggyőződésben, hogy a szükség nyomása alatt, meg egy kis takarékoskodó igyekezettel a nyomászó lakásinséget kell és lehet orvosolni és hogy ez az orvoslás már nincs messze.

F.

Felvételi vizsga, ahol a lábának is vizsgázni kell

— A Bácsmegeyi Napló budapesti munkatársától —

A napokban hirdetés jelent meg a budapesti lapokban, amely szerint a Király Színház a kórusba alkalmazható jómegjelenésű, csinos hölgyeket keres. Budapestben minden második nő színésznő akar lenni és minden nő csinosnak tartja magát és így érthető, hogy a felvételi vizsga délelőttjén nagy csoport nő szállta meg a Király Színház udvarát. Első pillanatra konstataálni lehetett, hogy feltűnően sok hölgy elfogult önmagával szemben: az objektív szemlélő a legliberálisabb mértékkel mérve is, csak a megjelent hölgyek kis percentjét találhatta jómegjelenésűnek vagy pláne csinosnak.

Közben megérkezett a színház igazgatóságából összeállított zsüri és egy emeleti helységben megkezdte a jelöltek vizsgáztatását. A kép a sorozásra emlékeztetett. A színház vezérigazgatója: a sorozási elnök, a karmester és a rendező: az orvosok és a titkár: a jegyző. A hölgyek majdnem úgy le voltak vetkőzve, mint a sorozáson. A bátrabbak és csinosabbak az előtérbe nyomulbak hátul álltak meg. Egy nagyon molett delnő a kályha mögé bujtak, a csunyabés onnan várta a fejleményeket. — Rossz nyelvek szerint az udvarias kályhával telt alakjának egy részét igyekezett eltakarni.

Szerényjelölt a kályha mögött

Feltűnően szép hölgy állott elsőnek a bizottság elé. Irult-pirult, szörnyű zavarban volt, a kezeivel különösen nem tudta, hogy mit csináljon. A karmesternek átnyújtott egy kottát és igen kellemes hangon énekelni kezdett.

— »Arva a ház, nincs kacagás...«
A harmadik sornál a karmester félbeszakította:

— Elég! Skálázzon egy kicsit!

A soron következő nő a Toscából énekelt. Felvették.

Most virgonc, ugynevezett rutinos nő következett. Régi operettből adott elő kuplékat.

— Volt már színpadon? — Kérdezte a sorozási elnök.

— Hogyne, kérem — ömlött a szó a karminpiros ajkáról —, vidéken voltam, táncoszbrett. Nagy szerepeket játszottam, a Bessyt a Leányvásárból és a Csárdáskirálynét, a címszerepet, de az intrika miatt nem tudtam érvényesülni, nagy kampány folyt ellenem, az igazgatóné pikkelte rám, mert egyszer megjegyeztem rá, hogy...

Itt a karmester kettőt kopogott, a mi zenei nyelven azt jelenti, hogy abbahagyni. — Így, sajnos, nem sikerült megtudnunk, hogy a művésznő mit jegyzett meg a direktornéról. Ha szabad találgatni, nem lehetett nagyon hizelgő dolog. Magas, fekete nő jött sorra.

— Kottát nem hoztam — szölt —, talán tudja a karnagy ur: »Szeretnék május éjszakáján...«

A karnagy ur tudta. Ésettől kezdve ez az émelegő hallgató lett a felvételi vizsga hivatalos nótája. Mind-egyik jelölt ezt akarta énekelni. A magas, fekete egyik kezében ritikült tartott, a másikkal a torkát fogta. Így énekelt.

— Miért fogja folyton a torkát? — kérdezte a zsüri egyik tagja.

— Nagyon meg vagyok hülve, kérem — felelte —, különben sokkal erősebb a hangom.

Ebben a pillanatban a jelölt bukásra állt. A vezérigazgató ránézett

„Szeretnék május éjszakán“

Egy kis skálázás

Önagysága skálázott. A g-nél már megállott.

— Pardon — mondta —, nem nagyon megy, kérem, mert nekem tulajdonképpen mezzoszoprán hangom van.

A karmester nem nyugodott bele: — Próbálja csak!

Megpróbálta. Kiténően sikerült. Felvették. Boldogan mondta be a nevét és a lakáscímét és a kolleganők irigy pillantásaitól kísérve kilebezett a teremből.

a karmesterre. Ez vonogatta a vállát, mint aki azt mondja: az én felelősségemre nem, én mosom a kezeimet. A zsüri láthatóan habozott. A jelölt kétségbeesetten drukolt. Megesett rajta a szíve a rendezőnek. Adott neki egy mentő kérdést:

— Nem görbe a lába? — kérdezte.

Önagysága sértődötten megemelte a szoknyáját. Átment a vizsgán. Az utána jövő nő mündjárt a lábát mutatta meg először. Feltűnően fiatal bakfis volt.

— Hány éves maga? — kérdezte az elnök.

— Alig 16 éves vagyok — felelte a jelölt. Átment. Csupa csinos nő

Ez a kislány alig 16 éves

jött. Megtudtuk az okát: egy buzgó alkalmazott az előszobában selejteztetett és először a szebb nőket engedte a zsüri elé.

Most egymásután felhangzik a »Szeretnék május éjszakáján...« és egymásután sorba megbuknak a jelöltek. Kis fekete bakfis csak táncolni tud, énekelni nem. Megbukik. Másik nő a »Styitu« kezdetű román dalt énekl. Szerencsére az első sor után megállítják. Az ilyesmi könnyen diplomáciai konfliktus támadhat Románia és Magyarország között. Egy erős, fekete hölgyet majdnem felvettek, de az egyik zsüritag véletlenül a nő háta mögött állott és onnan jelezte, hogy bizonyos vonatkozásokban felesleg mutatkozik. Egy szöke, komor tekintetű

Akit még hallani fogunk

tü jelöltet, akiről a költő hajdan így énekelte: »Kenyere javát megette« — nem is engedték énekelni. Már a külalagnál elhízott. Nagyon megsértődött, dacosan mondta:

— Fognak még az urak engem hallani az Operában.

Amitől egyébként az Isten mindnyájunkat őrizzen.

Ezzel a vizsga be is fejeződött. Nyolc hölgyet vettek fel összesen. A fel nem vettek nagy csoportja az udvaron zugolódott.

— Protekcióra megy minden — szölt az egyik —, a felvételi vizsga nem helyes. Egy pillanat alatt a Fedák Sári se volna képes megmutatni, hogy mit tud!

Az erős, fekete hölgy, aki, mint ismeretes, azért bukott meg, mert igen széles látókörrrel rendelkezett, rezignáltan zárta le a vitát:

— Ismét csak Vázsonyinak van igazsága — mondta. Ő már régen kijelentette a parlamentben, hogy el kell törölni a felvételi vizsgát...

(stella)

VASHORDÓK spiritusz és benzin részére, bevált kivitelben, minden nagyságban kaphatók
MELKUSZ KÁROLY NOVISAD, a selyemgyárral szemben. 6284

Szerkesztői üzenetek

A. V., Szentá. 1. Az új nyugdíjtörvény alapján nyugdíjazható az új nyugdíjtörvény alapján, akinek a törvény életbeléptekor még nem volt háromévi szolgálata, mert megelőzőleg megyei vagy önkormányzati szerveknél működött. A minisztertanács engedélyre szükséges ahhoz, hogy az ilyen nyugdíjas az új tisztviselő-törvény alapján kapja illetményeit. A minisztertanács ezt csak abban az esetben engedélyezi, ha az illető tisztviselő teljes szolgálatképtelenségét igazolja. 2. A tisztviselőtörvény 138. paragrafusára szerint a nyugdíjasok is részesülnek drágasági pótlékban. 3. A tisztviselőtörvény 158. paragrafusának második bekezdése szerint kélheti nyugdíjának egy összegben való megváltását, ami nem lehet több, mint évi nyugdíjának háromszorosára. 4. A nyugdíjváltásot a minisztertanács engedélyezi tekintet nélkül a szolgálati évek számítására és a nyugdíjas korára. A nyugdíjváltásot a tényleges szolgálat megszakításakor szokták kérelmezni, de a nyugdíj élvezete folyamán is kérelmezhető. 5. A nyugdíjilletmények a törvény szerint a következők: alapfizetés, működési illetmény, lakbér után járó nyugdíj az új törvény szerint, minden egyéb illetmény (pótlékok) után a régi törvény alapján, ha a nyugdíjasnak nincs meg a teljes szolgálati ideje. Teljes számú szolgálati évek esetén a pótlékok után is az új törvény szerint jár a nyugdíj.

K. I., Szaribecsei. A szegedi mintavására vizummentes és féláru utazást biztosít a becskeréki kereskedelmi és iparkamara által kiállított igazolvány. A nálunk megjelent közlemény a becskeréki kamarától származó információ alapján, tehát kétségtelenül hiteles. A vizummentességre vonatkozó intézkedésekről a helyi hatóságoknak nem szükséges tudomással bírniok, az a fontos, hogy a magyar határon az illetékes közegek utasítva vannak az igazolványok figyelembevételére.

Érdeklődő, Ada. A katonaságnál eltöltött évet nem számítják be a kötelező kórházi gyakorlatba.

O. D., Pivnica. Megbíztuk noviszádi szerkesztőnket, hogy ügye iránt az egészségügyi főnökségnél érdeklődjék. Az eredményről értesíteni fogjuk.

A. Gy., Szobotica. — M. Gy., Szombor. A Magyar Jogvédő Iroda el fog járni ügyünkben. Mihelyt az eredmény tudomásunkra jut, azt közölni fogjuk önökkel.

Szülő. A szülőnek természetesen fáj, ha gyermeke megbukik a javítóvizsgán, de ez a szubjektív érzés inkább a szülő, mint a vizsgálobizottság elfogultságát jelenti. Ilyen súlyos vád csak konkrét bizonyítékokra építhető föl.

G., Beograd. A válópört annál a bíróságnál indíthatja meg, amelynek területén legutóbb együttélt a feleségével. Az, hogy ön kapott hozományt, nem házasságbontó ok. Ha a válást az ön hibájából mondják ki, akkor a gyermeket a feleségénél hagyják nevelés végett.

B. M., Kikinda. Hogy ügyében eljárassunk, szükséges tudnunk, melyik igazgatóság nyugdíjazta és hol kapta meg a nyugdíjat.

K., Bácska-Topola. Ön csak a magyar kontingens keretében kaphat beutazási engedélyt Amerikába. Ez a kontingens azonban ezidősztrint ki van merítve.

B. F., Bácskogradiste. — S. F., Banat-szka-Topola. — B. F., Szentá. A Magyar Jogvédő Iroda érdeklődni fog ügyük iránt és megteszi a lépéseket a kedvező elintézésre. Az eredményről, mielőtt az tudomásunkra jut, értesítést fogunk küldeni.

F. J., Szentá. Zsidóvallású tanulónak csak a szerb-horvát tagozaton adnak engedélyt magánvizsgára. Magyarországon megadják a vizsgaengedélyt, de az itteni hatóságok erre a célra nem adnak kiutazási engedélyt.

Bánatos. Ez a nehézség kellő tapintattal és a célt szentesítő taktikával könnyen áthidalható. Kétségbeesésre nincsen ok. Az élet joga sokkal súlyosabb akadályokon is diadalmaskodik. Fogadja el a helyzetet úgy, amint van és ne komplikálja rémlátásból eredő aggodalmakkal.

R. A. Az a tényállás, amelyet ön velünk közöl, olyan természeti, hogy abból az igazság csak bírósági utat látható meg.

„ZORKA“

Első Jugoszláv Vegyipar Rt. Subotica
VASUT ÁLLOMÁS — SUBOTICA-FABRIKA

Városi iroda: Aleksandrova ul. 6.
Telefon: Gyár 3—18. Telefon: Városi iroda 3—17.

Az idei őszi időnyre a következő legjobb minőségű műtrágyáinkat ajánljuk a t. gazdaközönségnek:

16%-os SUPERFOSFAT

18%-os SUPERFOSFAT

CSONTLISZTES SUPERFOSFAT

40%-os KÁLISÓ

AMMONSULFÁT

MÉSZNITROGÉN

CSILLISALÉTRON

6698

és mindennemű műtrágya-keveréket, melyek a legkülönbözőbb növényeknél kitűnő eredményeknek bizonyultak. — Szakszerű felvilágosítással mindenkor szívesen szolgálunk. REZGÁLIC buzapárolási célokra a legkitűnőbb minőségben kapható.

Szabadalmazott husvágógépeket

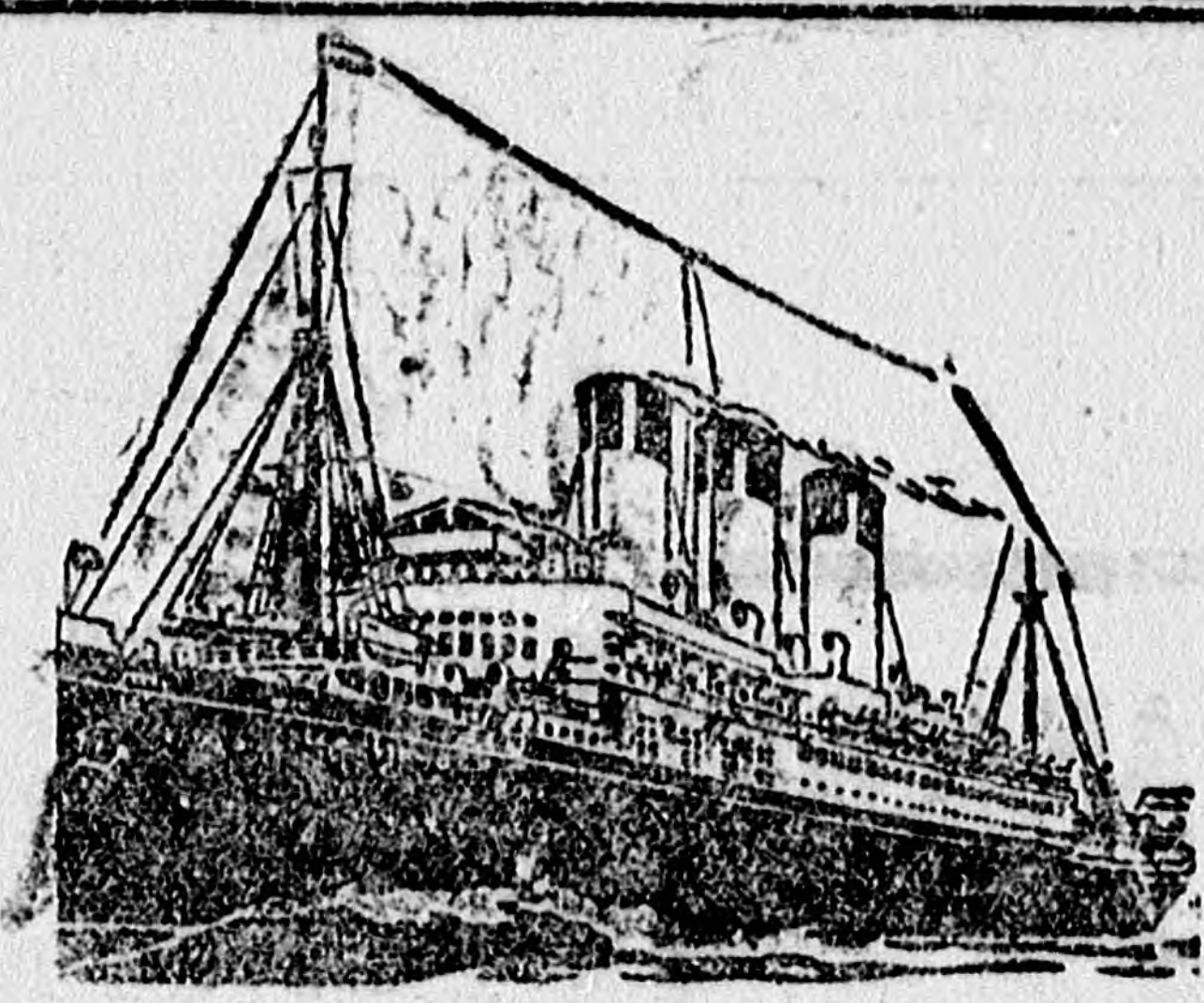
körfűrész tengelyeket,
tábori tüzhelyeket készít:

Osijek-i vasöntőde és gépgyár r. t.

Osiječka ljevaonica željeza
i tvornica strojeva d. d. Osijek.

Vezérképviselőt és mintalakat a Vojvodina részére:

Mavro Heinrich Novisad
Šafarikova ul. 13. Telefonszám: 416.
6740

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II. és III. osztályú fizető, valamint ingyenutasok részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentínába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senoina ul. 30 1734

Az általam kiírt rejtőnév pályázat megfejtése:

VIDOVDAN

Helyesen megfejtették 7612-en s így csak a 3 első nyermény és 97 vigasznyermény kerül kiosztásra.

A huzás szeptember 3-án a zagrebi I. ker. kir. közjegyző vezetésével, egy ügyvéd és egyik alkalmazottam jelenlétében tartatott meg. A huzási jegyzőkönyv hivatalos másolatát a zagrebi rendőrigazgatóságnak adtam át.

Az I. díj nyertese:

Albahari Olga Beograd

Dušanova ul. 11/b.

A 2. díj nyertese:

Harapat Zdenka Sarajevo

Miss Irby 15. sz.

A 3. díj nyertese:

Zajc György Beli-Monastir

cukorgyár.

A 97 vigaszdíj nyertesét levélileg értesitem. A szappan szétküldése 1924. szept. 14-ig tart.

Azok a megfejtők, akik a 10 dinárt nem küldték be, a sorsolásban nem vehettek részt. Levélbeli kérdézőkérde-
sekre nem állt módomban válaszolni.

A rejtőnév beküldőknek ezúton fejezem ki legőszintűbb köszönetemet. Teljes tisztelettel

Antun Kalčić, Zagreb

szappangyáros

Zavrtnica 33. — Draškovićeva 58

6752

A novisadi 1923. iparkiallítás aranyéremmel kitüntetve

ZSÁKOK

juta, len és kenderből, minden méretben, liszt, korpa, só, cukor, szilvának sít - Gyapju- és tollzsákok, szálmazsákok kikészítő telepe - Jutahessianok és lenszövetek minden minőségben Használt zsákok nagyban eladása

PONYVÁK

vason, cséplőgép és egyéb cétra rendelésre 24 óra alatt elkészülnek

Olcsó beszerzési forrás minden vastagságu és minőségű

ZSINEGEKBE

kötélárak, halászati cikkek, kerti- és tűzoltó-tömlők, malomhevederek, takarók, speciális külföldi zsinegek és fonalak

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, zsinor- és ponyvaszövetkereskedő, ponyva- és zsákkülönböző intézet

NOVISAD, FUTAKI-UT 4. SZÁM

Telefonszám: 403 Sürgőnycim: JUTEŠIP

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ul. 21., a hajóállomással szemben

Telefonszám: 29-25 Sürgőnycim: KANAPIA

Fiókok: Bécs, Budapest, Zagreb

Kívánatra külön árjegyzékkel szolgálunk! 1090

KÉPVISELET és
OEHLER-BLATTMANN
cégnél Novisad

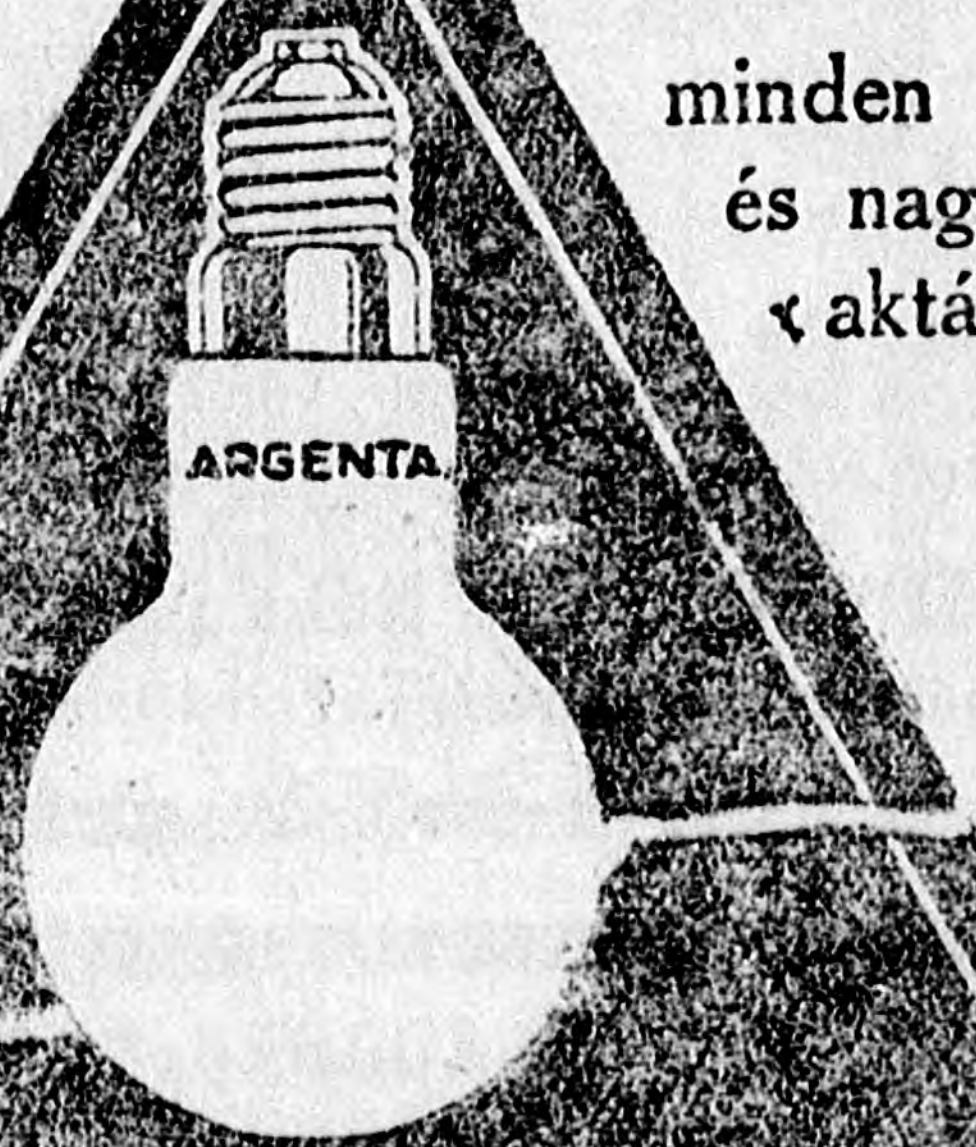
Lámpák
minőségben
állandóan

Csak
vizsont-
eladóknak

GYÁRI LERAKAT
Tulajdonos A. MEIER
a Limanon

minden
és nagyságban
raktáron

Csak
vizsont-
eladóknak

PHILIPS-ARGENTA

6386

dynamógépek, (áramfejlesztők), villany-
motorok, ventilátorok (szellőzte-
tők), áramszámlálók, főző- és
fűtőkészülékek, vasalók,
szerelési anyagok,
porcellánok, ká-
belek és
vezeté-
kek

„OSRAM”-Izzólámpák kaphatók:
Novisad, Dunavska ulica
Telefon 552 Postafiók 56

5212

MARIOLA ARCKRÉM, POMÁDÉ, PUDER

a világ legkitűnőbb szépítő szerei! Ha szép arcszint, finom arc- és kézbőrt, vakító fehér, bársonyosan sima testet akar, csak MARIOLÁT használjon. 1 tégely vagy egy doboz ára 10 dinár. Kapható mindenütt vagy a főleraktnál: NOVAKOVIĆ GYÓGYSZERTÁRA SOMBOR. Óvakodjék értéktelen utánzattól.

Ha ki akarja próbálni, úgy küldjön be 30 dinárt ajánlott levélben a gyárnak

≡ ZETA D. D. SOMBOR, BÁCSKA ≡

MARIOLA

ZETA SOMBOR

Weitzenfeld és Társa

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon 190 sz.
Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK
PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERT.
TÖMLŐKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBÓL, MINDENNEMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

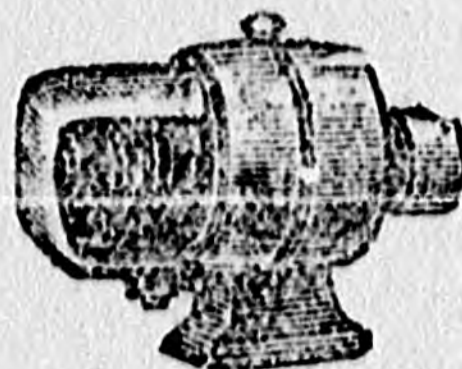
Plisszirozást Gouvrozást
Gombáthuzást

GÉPAJOURT

gyorsan, pontosan, olcsón vállalunk
S. AD. ENGL varrógépüzletben

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyfelszerelési vállalata, Suboticán
Paje Kujundžića ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágítási és erőátviteli berendezések jótállás mel-
let. Szállodai csengőberendezések, jelző csengők. Művészi
kivitelű selyemernyők rendelés után.

Villanyfelszerelési cikkek és villanylámpák minden feszültség-
ben és nagyságban a legolcsóbb nappalban kaphatók.
Tervezést és költségvetést díjmentesen készítenek.

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
vagontételben és hajórakományonként
prima egészséges bükk, gyertyán, vegyes-
hasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-
lázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi
árak mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

Grifatong Péter, Vel. Kikinda

Állandóan tart nagybani raktárt

Üveg-, porcellán- és lámpa-
áruban. Nagy választék
villamoscsillárokból és a leg-
szébb luxustárgyakban alkalmi
és lakodalmi ajándék céljaira.

Ugyanott képherezések és ablak-
üvegezések pontosan eszközöltetnek

ŐSZI VÁSÁR FRANKFURTBAN (A/M)

1924. szeptember 21-27

Németország ipari termékeinek mintakiállítás.

VÁSÁR: textil-, bőr-, gép-, fém-, vegyi-, optikai-, fotografiai-
és minden egyéb németországi ipari termékből.

A londoni konferencia megállapítása értelmében a német
iparnak van legnagyobb jelentősége a jugoszláviai piacon.

50% engedmény a jugoszláv vasutakon.
50% engedmény a Duna Gőzhajózási Társaság hajóin Bécsig, Linzig
vagy Regensburgig.
Utleveálltatózás csak 5 (arany) márka.

Felvilágosítással és
igazolványokkal szolgál: **DEMAJO & Co.** BEOGRAD,
Knez Mihajlov venac 14.
TELEFON 28-12

6633

Vojvodinai

kereskedők figyelmébe!

Mindennemű adóügyet a beográdi pénzügyminisz-
teriumban, adófizetési halasztást sikeresen elintézek,
képviseletet vállalok a beográdi közigazgatási
biróságnál.

6633

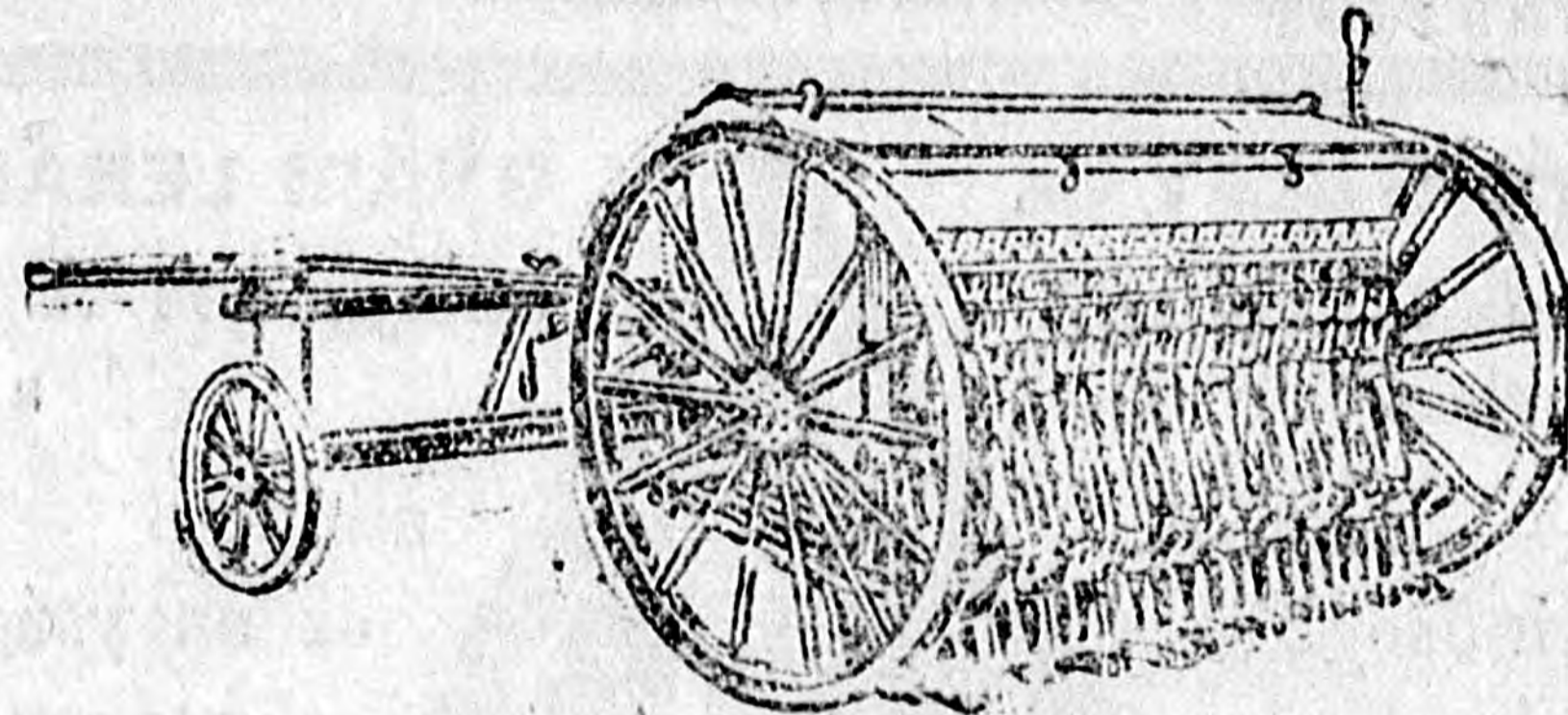
Živorad Nikić ügyvéd Beograd, Zeleni venac 2.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár

RECORD DRILL VETŐGÉPEI

egyszerűek, erősek és könnyűek

6319

Egyszerű és műtrágyaszóróval kombinált vetőgépek minden nagy-
ságban raktáron. Régi képviselőink jelentkezzenek

„RECORD“ R. T. NOVISADI FIÓKTELEPE
A MÁV Gépgyár vezérigénysége NOVISAD, Temerinska ulica 8.

„GREINITZ”

VASIPAR- és KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
NOVISAD

RAKTÁRON:

VASGERENDA, BETONVAS,
RUD-, ABRONCS- és IDOMVASAK,
PLÉH, FEKETE és CINKEZETT,
SODRONY és SODRONYSZÖG,
WINTER-FÉLE TENGELYEK,
„GARANTIE“ TRÁGYAVILLA,
GYALUÁRU és CSAVARÁRU,
KERESKEDELMI ÖNTVÉNYEK,
ÖNTÖTT és EMAILIROZOTT
EDÉNYEK,
VALAMINT MINDENFÉLE VASÁRU

5802

ENGROS és DETAIL ELADÁSRA ÁLLANDÓAN RAKTÁRON
MINDENFAJTA

BENZIN, I-a MOTORIN (NAFTA)

Dieselmotorok részére I-a különféle GÉPOLAJ
VERSENYKÉPES ÁRAKI

Mielőtt bevásárol, saját érdekében kérje mintáimat és árait, melyeket
6559 kívánságra szívesen küldök.

ISAKOVIĆ J. EXPORT-IMPORT, NOVISAD
Streljačka ulica 5. Telefon 148. Sürgönycím: Isaković Novisad.

BENZ kompressornélküli

malmok, villanytelepek, hajók stb. meghajtására.

4781

DIESELMOTOROK

Vozérképvislet: NOVISAD, Željeznička ulica 105/107.

Postafiók: 159.

Egy ágy matraccal
egy éjjeli szekrény
márványlappal, egy
plüchesezlon és két
ruha és fehérnemű
szekrény teljesen
jókarban jutányos
áron eladó.

Ugyanott egy
2 részből álló
lisztes láda
ELADÓ

Cim
a
kiadóban

MEGÉRKEZTEK!

a párisi és bécsi őszi és téli divatujdonságok,
modellek kabátokban, szövet- és selyemruhákban,
kosztümökben, bluzokban és jumperekben.

Óriási választék mindenfajta szőrme-
kabátokban és boákban. 6716

HEGYI FÜLÖP

női konfekció áruháza Suboticán
Kralja Aleksandra ulica 7.

„PILOT“

építőanyag ipari részvevő társaság
Iroda: ZAGREB
Marovska ulica 24. sz.
Cserép- és samottkályha gyár:
Na Kanalu 12. — Telefon 2-50.

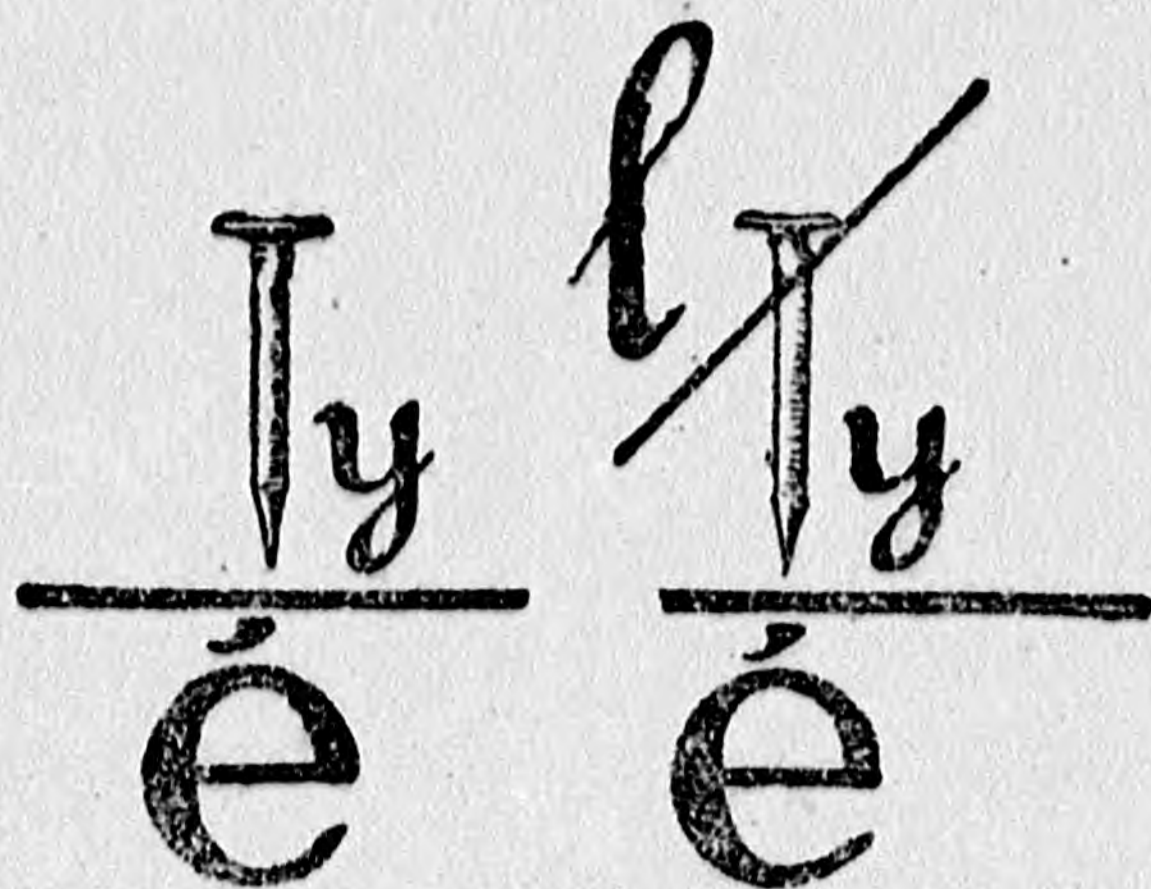
Kályhák
takaréktüzhelyek
cserépek
kürtök
faburkolatok
padlólemezek
nagy választékban

Keresek mielőbbi belépésre
vaskereskedő segédet

ügyes kiszolgálót, alapos szakismerettel, szerb,
német és magyar nyelvismerettel. Ajánlatok
eddig működés és referenciák megadásával
alanti címre küldendők:

KUSZLI GYULA vaskereskedés NOVISAD
Temeriska ul. 8. 6702

Rejtvény.

A múlt vasárnapl számban közölt rejtvény helyes
megfejtése:

„Fedák Sári“

Helyesen megfejtették 945-en.
Kön jutalmat nyertek: 1. Lévay Emus, V.-Bečke-
rek, 2. Kallós Pál Sombor, 3. Szalai Rózi Mol, 4.
Gernács József Bajša, 5. Krausz Miksané Osijek Jela-
šićeva trg, 6. Róza Goldberger Vršac, Kralj Aleksand-
rova ul. 13. 7. Varga Antal Subotica, 8. Schwalb Endre
Palić Postaház. 9. Sipos Lajos Subotica.

INGYEN

kaphat mindenki
1 husvágógépet

2 késsel

aki megrendeli az alant
felsorolt **40 praktikus
konyhafelszerelési
cikket:** 6 kávéskanál, 6
evőkanál, 6 villa, 6 főző-
kanál, 6 tésztagazgató, 4
birsalmasajtforma, 1 re-
szelő, 1 muskátreszelő, 1
leves- és tejszűrő, 1 tea-
szűrő, 1 habverő, 1 ezü-
stözött borotvakészülék. A
negyven tárgy és a hus-
vágógép minimális értéke
225 dinár.

Reklámár bérmentve
csak 125 dinár.

Nem tetszés esetén, kivá-
natra a pénzt visszaadjuk.

BOŽIDAR PETROVIĆ

zománcdény és konyha-
felszerelési cikkek külön-
legességi áruüzlete
BEOGRAD 2.
Balkanska 16/a. 6505

**KORONA
KÉRITŐ
ÉS
TINTÁK**

a Müller Testvérek
budapesti vegyészeti
gyár világhírű
gyártmányai újlag
beszerezhetők

Vojvodnai kizárólagos
képviselet
STEINFELD ÖDÖN
SOMBOR 6267

Cserépkályhák

és tüzhelyek átrakását
javítását, meteor kály-
hák shamot bélelését,
legszakszerűbben ju-
tányos árban készít:
Takács Mihály
cserépkályhás
Rudićeva ulica 1. szám
Új cserépkályhák
olcsó árban kaphatók.

TISZAMENTI

nagyközségben hajó-
rakodó és nagy ga-
bonatermő vidékkel
ház, uri lakással, nagy
kerítél, magtárral, el-
költözés miatt eladó
és azonnal átvehető.
Cím a kiadóban. 6711

ZONGORÁK

pianinók dus választék-
ban gyári áron, hang-
szerek és alkatrészei
nagyban és kicsinyben
2469 kaphatók
PRÁGAINÁL
VEL-KIKINDÁN.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvénytársi palota mellett.
TELEFON 329 760

ÚJ HORDÓK

minden nagyságban
3000 literig kaphatók
KRIX LAJOS
kádármesternél
Subotica, V. kör. Ma-
zuranićeva ulica 19. sz.
(Zombori-ut mentén) 6302

Testliei Retorta Faszén

Bácskai vezérképviselet:
Ludwig Hubert
Novisad
Željeznička ulica 19
3067

**TÖLGYFA
PARKETTÁT**

ajánl nagyon jutányos
áron
ATLAS D. D.
NOVISAD 6498

Jegygyűrűket

kinaezüst ridikűlöket
és ébresztőórákat
a legolcsóbban vásárolhat
ÁDÁM
ókszerésznél, Rudić ul. 6.
Sugár-ház

Gazdák figyelmébe!

Melichar-féle **UNICUM-DRILL**

vetőgépek, ekék, csöves kukorica-
morzsolók, répavágók, szecskavágók,
borotvák, szőlőprések és szőlőszúrók

jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer-Franc Melichar
egyedüli sombori képviselője

Szlávy Oszkár vaskereskedése

Telefon 15 Sombor Telefon 15

Valódi, kézzel csomózott

PERZSASZÖNYEG

minden méretben raktáron, még pedig:
ebédlő, háló, uriszoba és összekötő
SZÖNYEGEK

FÜGGÖNYÖK

speciális gyártmány, kézzel csomózott,
olcsóbb mint a szövetfüggöny

JAVÍTÁSOK

perzsa, szmirna, argamanszönyegetek szak-
szerűen javítunk és tisztítunk vidéken is.

LEGOLCSÓBBAN
szerezheti be és javíthatja szönyegeit

MEKKA

Keleti Szönyegetszövő Subotica
Aleksandrova ulica 9. szám.

Perfekter, vollkommen selb-
ständiger über vorzüglichen
Zeugnissen u. Referenzen
verfügender deutsch-unga-
rischer

6767

KORRESPONDENT

sucht Verwendung. Ist flotter Stenotypist, gewandter
Diktatkorrespondent, auch in Buchhaltung, Kalkula-
tion etc. versiert und in jeder Hinsicht befähigt die
kaufmännische und administrative Leitung eines
Unternehmens zu bestreiten.

Gefällige Anträge unter
„W. J. K.“ an die Adminis-
tration dieses Blattes erbeten

HAVRE PARIS NEW YORK FRANCE

FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

Gyors- és postahajók

utasok továbbítására Amerikába.
Felvilágosításért és hajójegyért forduljon
az SHS. királyságbeli vezérképviselethez:

ZAGREB
Mihanovićeva ulica 4.
BEOGRAD BITOLJ LJUBLJANA
Karajorgjeva 101. Kolodvorska ul. 61.
Vezérképviselet:
SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB
Sürgénycím: TRANSAT.

Kádárt keresek

állandó foglalkozásra

Bergel Leo Senta

TRAFIKANT GÁBOR ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65.

a „ZORKA“

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőjében:
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgalic, Vasgalic, Glaubersó,
Calcionalt Sulfat

a „SHELL-COMPANIE“ képviselőjében:

„SHELL“ gépolaj, „SHELL“ hengerolaj,
„SHELL“ padlóolaj, „SHELL“ nyersolaj (motorolaj)
„SHELL“ benzín, „SHELL“ petroleum.

„VASKO“

kereskedelmi és bizományi Iroda

Városi bérpalota Subotica Városi bérpalota

Közvetít, vesz és elad bel- és külföldi ingó és ingatlan vagyontárgyakat

Elvállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését, felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készítését

Elfogad a biztosítás minden ázatára kiterjedő biztosításokat

Átvész kereskedelmi, pénzügyi, ipari és egyéb vállalatok képviselői és ügynőseit

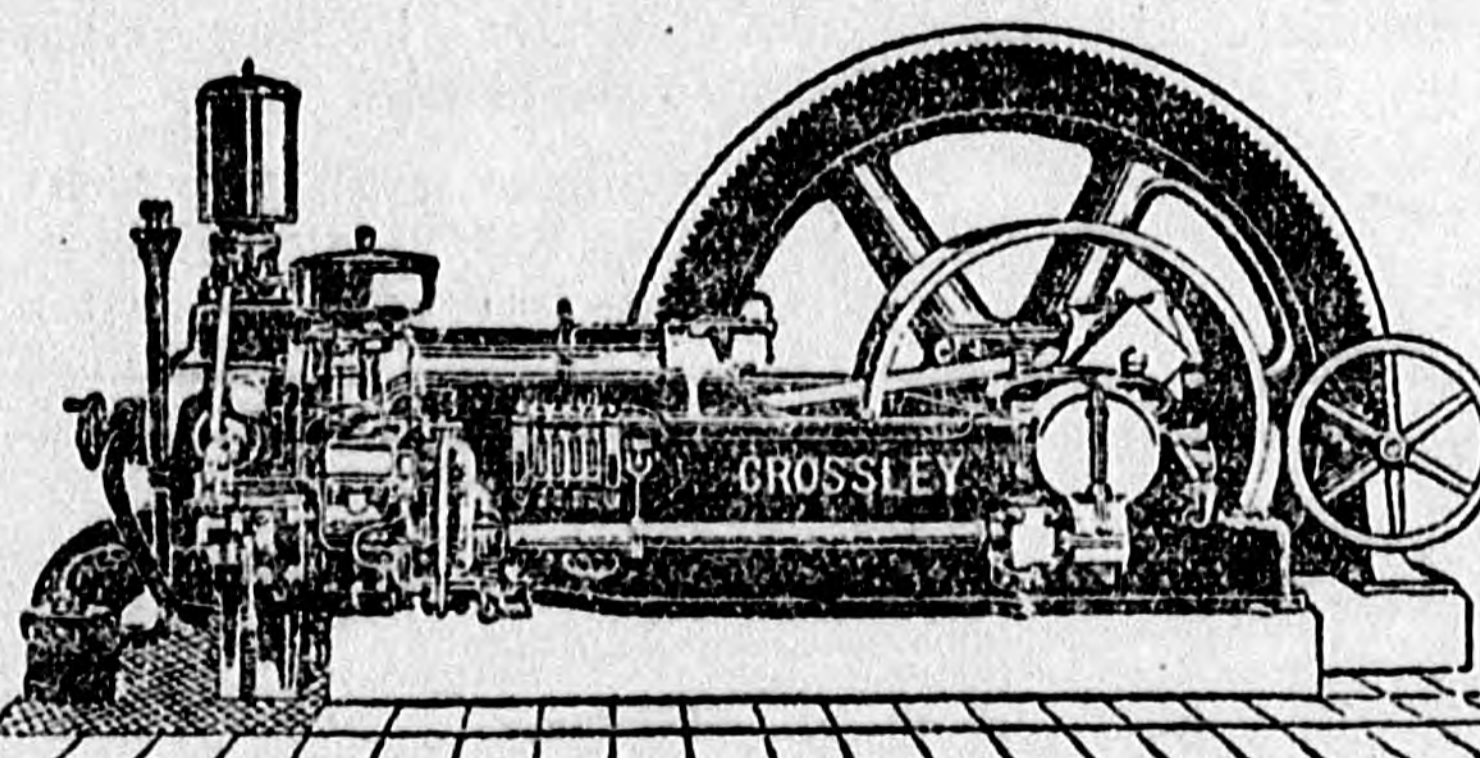
Érvényesít bel- és külföldi követeléseket és azoknak perenkívüli vagy peres behajtásáról gondoskodik

Ad pontos és megbízható információkat a helyi piacra vonatkozólag

Foglalkozik a fizetésektelen cégek kiegyezése körüli összes munkálatokkal

CROSSLEY Openshan Manchester Englane

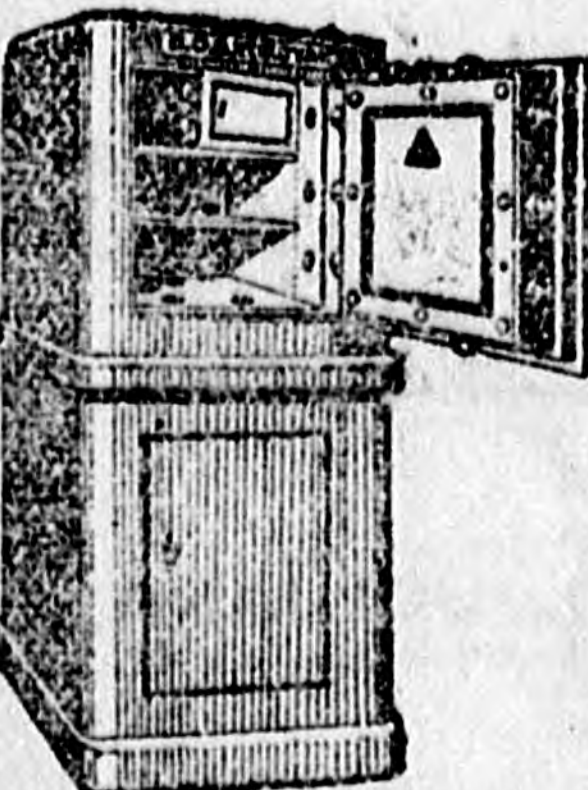
Alapítva 1887. MOTORGYÁR Telefon 35-92.

Modern Dieselmotorok kompresszorok nélkül, szivógázmotor szivógázfelszereléssel faszén, fa, faforgács vagy lignit tüzelésre stb., kátrányszervizsel motorok, amelyek mint Diesel vagy szivógázmotorok funkcionálhatnak. — Szállítottunk több mint 100.000 motort 2 millió felüli löerősséggel a világ minden részébe. Kedvező árak és fizetési feltételek. Rövid szállítási idő.

Képviselet:
Gyorgyevitsch Bozsidar mérnök, Beograd
Knez Mihajlo Venac 36.

Logóbb szab. találmány! Kiváló újdonság!

B. O. B. BETON PÉNZ-SZEKRÉNYGYÁR R. T. VUKOVAR

Táviratelm BOB Vukovar Int. tel' on 56

Gyárt és szállít minden kivitelben ACÉLBETONPÉNZSZEKRENYT AKTASZEKRÉNYEKET TRESSORAJTÓKAT STB.

a legjobb és legszolidabb kivitelben Vezérképviselet és egyedárúsítás Jugoszlávia részére:

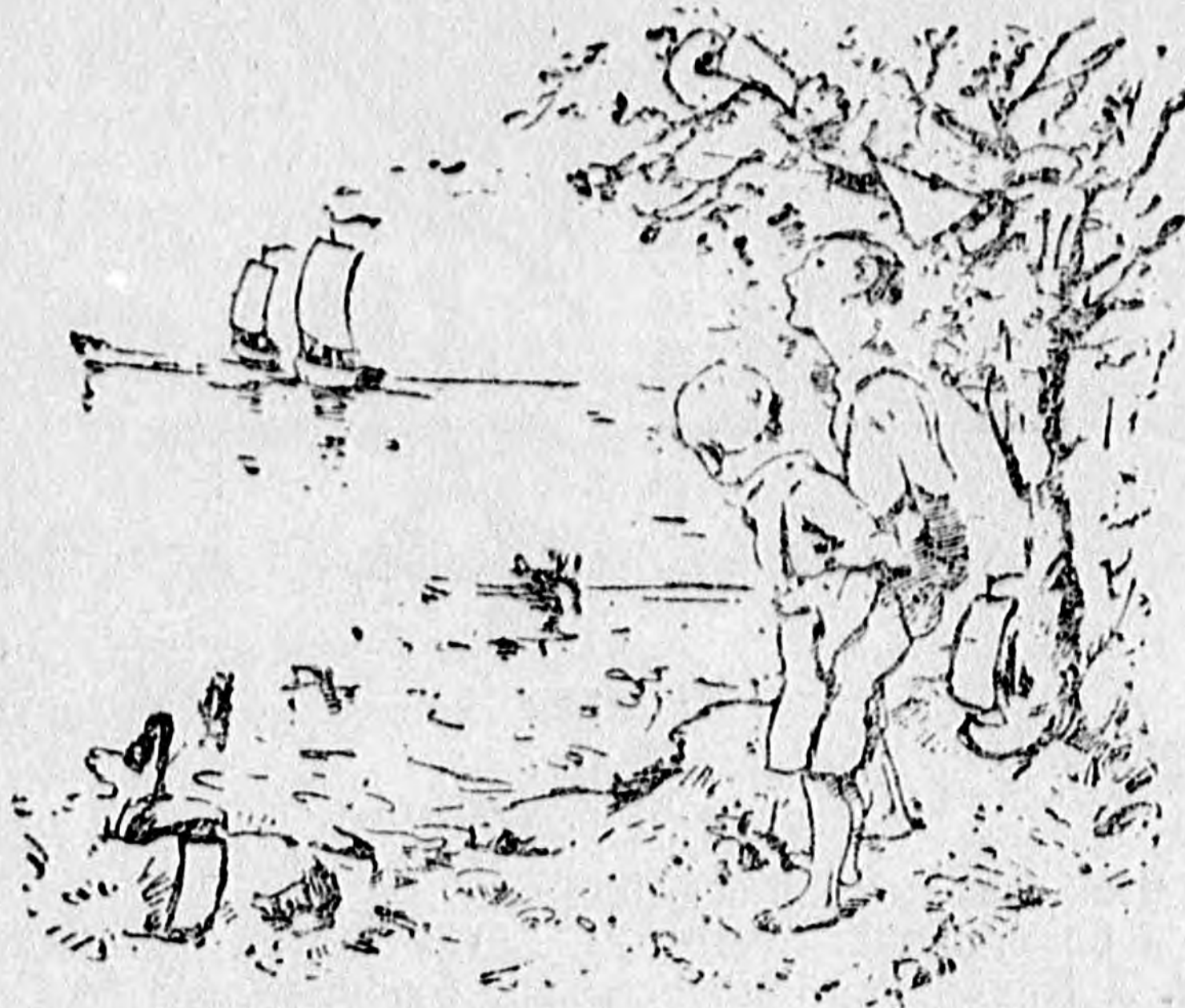
GOLDSTEIN ÁRMIN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR

Képviselet és bizományi raktár:
KRAUSZ EDE butorkereskedő, NOVISAD
„REKA“ ügynői iroda, NOVI-VRBAS
K. PANIC, BEOGRAD, TOPLICIN VENAC 19

Feltétlenül tűzbiztos!
Teljesen betörésbiztos!

Rejtettkép.

Hány hajót látsz?

A múlt vasárnapi számba közölt képrejtvényen a feleséget megtalálták 420-an.

I-ső díjat, a Beck Jenő kötött szövöttáru gyárában észült divatjumpert megnyerte Ripp Kató Subotica, Milos Obiliceva 1.

II-ik díjat a nagyított fényképet megnyerte Munyinné Keszler Etelka Srebbran, ki küldjön be egy fényképet a kiadóbivatalba.

Fényképészek!

Droguisták!

Olcsó bevásárlási forrás. Friss Hauff, Verax és Agfa lemezek, Mimosa, Satrop, Weber, Cellofix és Neptun papírok állandó raktára. Vegyszerek, olajfestékek, ecsetek, kartonok, fényképészeti gépek a legolcsóbb árban. Kérjen árajánlatot, esetleg próbarendelést.

ZSEITLIK BÉLA fényképészeti cikkek nagykereskedése VEL.-KIKINDA

5365

VILÁGHIRŰ OLASZ

AUTO-GUMMIK

ÁLLANDÓ LERAKATA
BORY BÉLA gépműhelye
SUBOTICA I. Štosova ul. 7.

6331

SZÖVETEK

kamgarn és sevjott férfi és női ruhára, továbbá különböző kézműárakat feltűnő olcsó áron szállít **R. Stermecki** nagykereskedése Celje, 339. sz. (Szlóvenia) Aki kötelezi magát, hogy a küldeményt nyolc napon belül visszaküldi, vagy 150 dinár megfizetésére, annak a cég megküldi teljes mintakollekcióját. Képes nagy árjegyzék ingyen! Kereskedőknek nagybeni árak!

6144

WEISZ JENŐ keféárugyára

Subotica, Telefonsz. 188

AJÁNLIJA

KITŰNŐ MINŐSÉGŰ VERSENYEN KÍVÜLI KEFÉ, ECSET, SEPRÓ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

Használt autó

„Majola“-gyártmány eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál!

KARLO AXMANN és TÁRSA
OSIJEK, PRISTANIŠTE 7

Kereskedelmit végzett nő

ki horvát, német és magyar nyelvben és írásban jártas, állást nyerhet.

Ajánlatok
BOSKOVITZ ANTAL SOMBOR,
Jazevačka ulica 5 küldendők. 6713

I.-a MESZET

SZÁLLIT

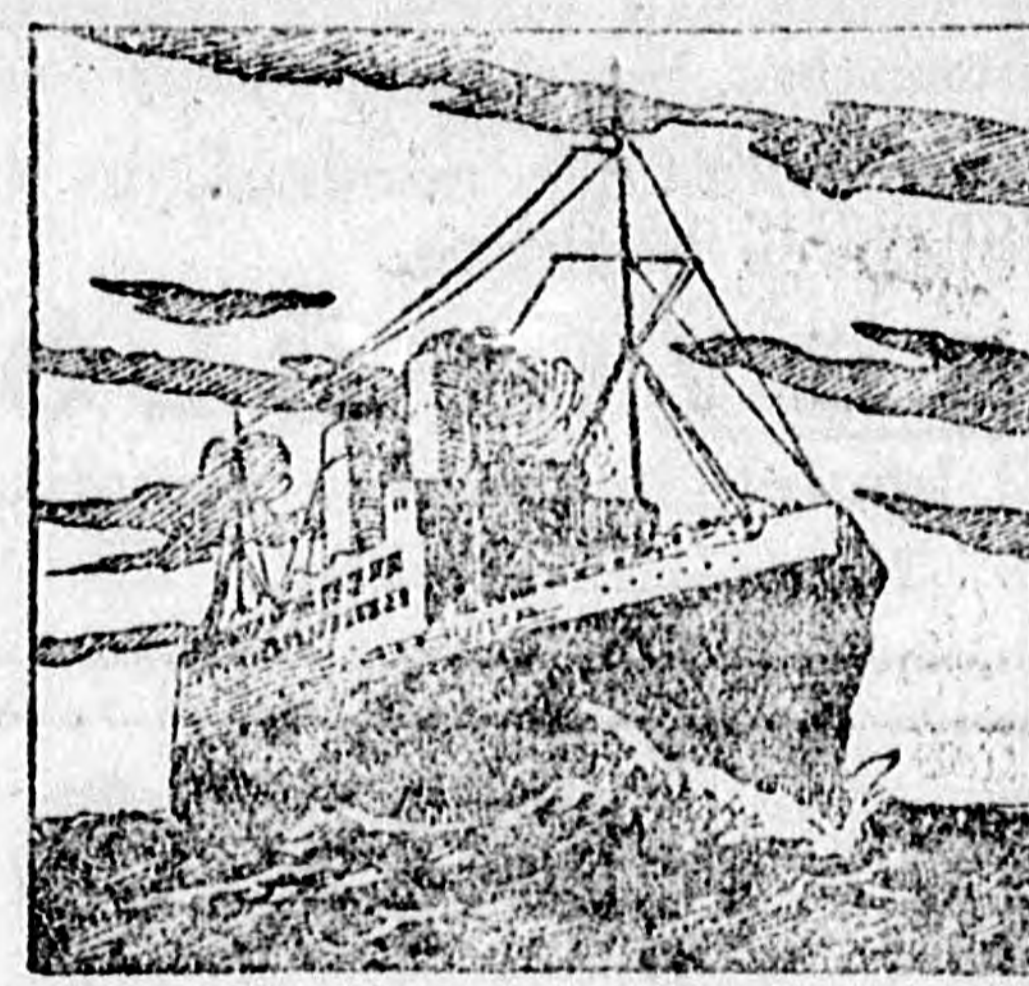
SJEDINJENE KREČANE D. D.
EGYESÜLT MÉSZMŰVEK R. T.
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 40. SZÁM
TELEFON 69 és 21-30.

novi-marofi és očurai modern berendezésű mészműveiből. Trágyameszet poralakban. Havi teljesítmény cca 150 vagon. 5043

A Vajdaság legforgalmasabb városában a főutcán, a város központjában, egy jól menő

parfumeria

más üzlet miatt eladó. Fiatal drogeristának, akik önállósítani akarják magukat, nagyon alkalmas. Csakis komoly reflektánsok érdeklődjenek. — Leveleket a kiadóbivatal „Parfumeria“ jellege alatt továbbít. 6562

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton-ből
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ből Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágygal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelvezés minden nyelven
JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

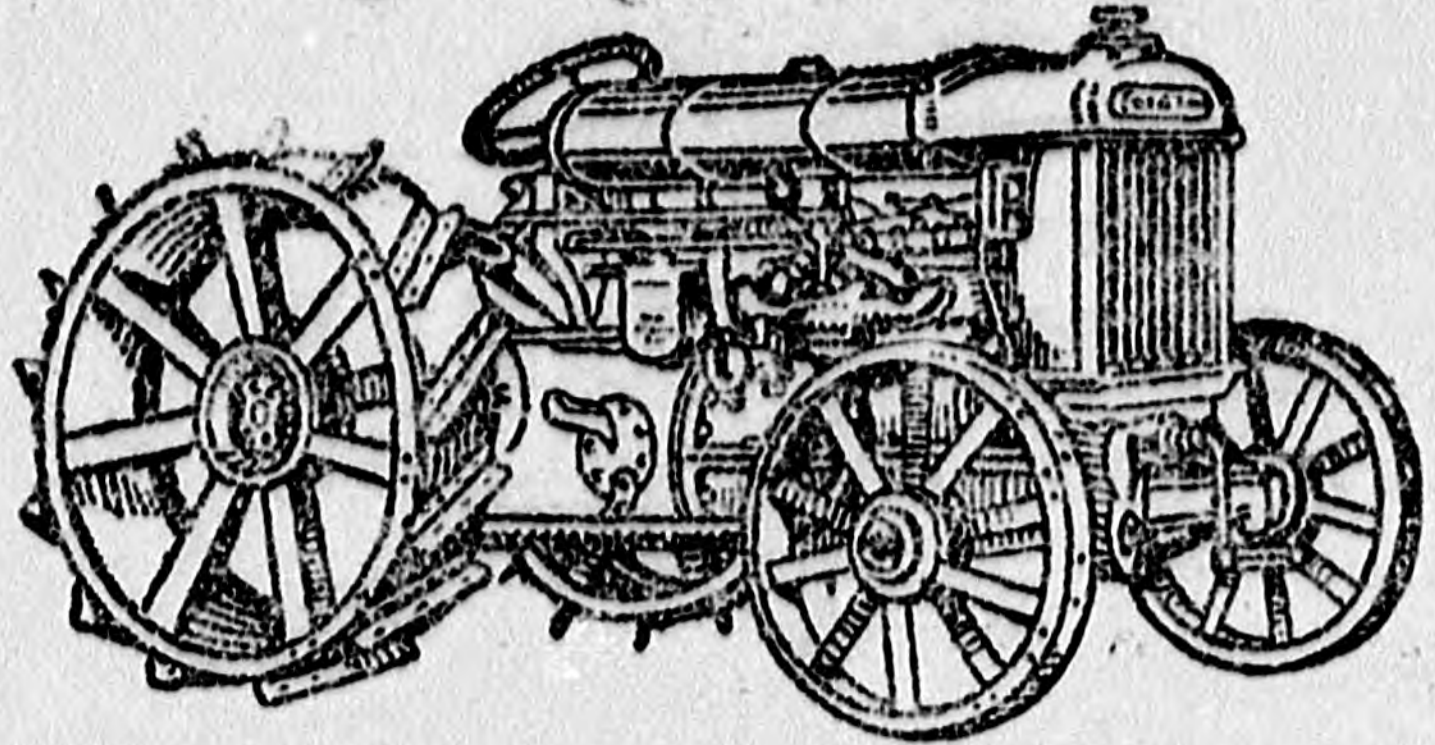
Alképviseletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek:
Kralja Aleksandra 4. Sürgőnycim: „Roymailpac“
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgőnycim:
„Prometna Banka“ 3145

PENZIO BEOGRADBAN

KITŰNŐ HÁZIKOSZT

legolcsóbb árban, az egyetem közelében
FISCHBEIN, Visokog Stevana 24.

Fordson

Traktorok eredeti Oliver ekékkel
valamint

FORD AUTÓK

azonnal kaphatók

LÖBL SAMUEL és FIA-nál,

Autorizált Lincoln, Ford, Fordson képviselő
BAČKA-PALANKA 5898

WEISS S.

ÜVEG- ÉS PORCELLÁNKERESKEDŐ
SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 7

UJ! „RESISTA“ UJ!

Tűzálló üveg főzőedény, u. m.: fazék, lábas,
kuglófsütő, omletsütő gömbölyű és ovál

Higienikus és tiszta

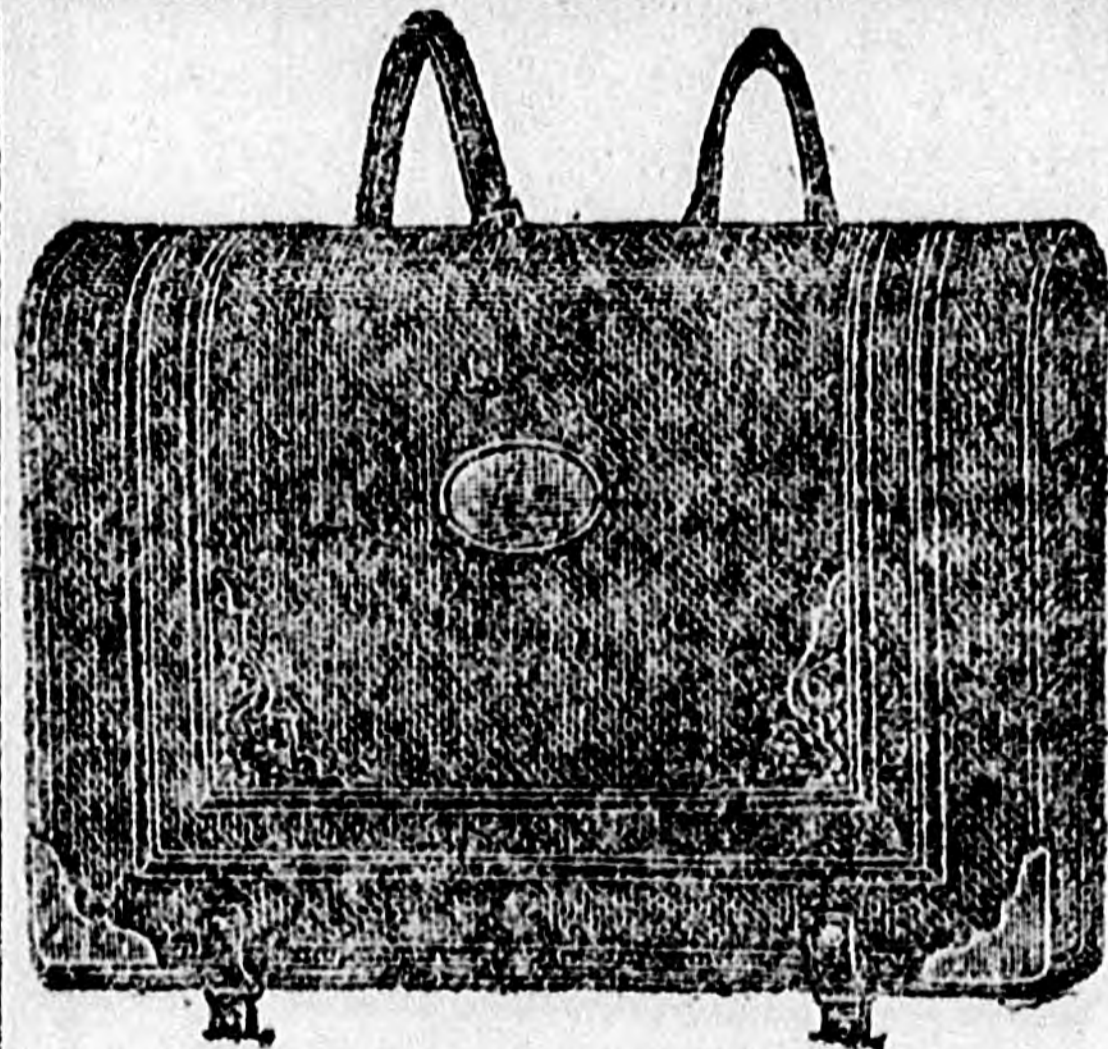
Egyedüli gyárikerakat Vojvodina és Szerbia részére
Viszonteladónak árengedmény!

Nagyban! 4367 Kicsinyben!

Nagyobb szőlő- és pincegazdasághoz megfelelő
szakképzettséggel bíró, a szőlőgazdaságban
tökéletesen jártas

pincemester

ki a szerb nyelven kívül lehetőleg magyarul és
németül is beszél, esetleg azonnali belépésre
kerestetik. Ajánlatok „BECSÜLETES“ jelige
alatt bizonyítványmásolatokkal együtt a kiadó-
hivatalba intézendők. 6012

Bőröndök, neseszerek
saját készítményű blank és díszítő
ISKOLATÁSKÁK
A LEGOLCSÓBBAN

Schlagerbőröndősnél Subotica Aleksandrova u. 1

Kézikötőgépek (Handstrickmaschinen)
német gyártmány

Körkötőgépek (Rundstrickmaschinen)
automatikus amer. gyártmány

Gombolyítógépek (Spulmaschinen)
német gyártmány

Gyapjufésülőgépek (Raumaschinen)

és minden rendszerű TÜKBEN állandó raktár

ALFRED KOZMA, OSIJEK

I. Županjska ulica 42.

A Fellks Lederer Wien-i cég vezérképviselője

„ATLAS“ d. d. butorgyár, Novisad,
a gyár átalakítása miatt jelenlegi hálószoba
és ebédlőbutorkészletét előállítási áron eladja
nagyban és kicsinyben elsőrendű kivitelben.
6095

Felveszek
ügyes
kőfaragókat

márványmunkára

Uj. Schomann János

Novisad 6749

BIRTOK

egy nagyobb város
mentén, 10 percnyi
járásra a város köz-
pontjától, mely áll 16
holdból, gazdasággal
együtt, eladó. Bővebb
felvilágosítással szolgál
Schmolka hirdetőiroda
Novisad, Futoški put 2
„1030“ jelige alatt.
6746

ÉDER KÁLMÁN

MŰBUTORASZTALOS

LAKÁSBERENDEZÉSI

VÁLLALATA

MŰHELY és BUTORRAKTÁR:

VILSONOVAUL. 40. A KÉPEZDÉVEL SZEMBEN

ERDÉLYI ANTAL

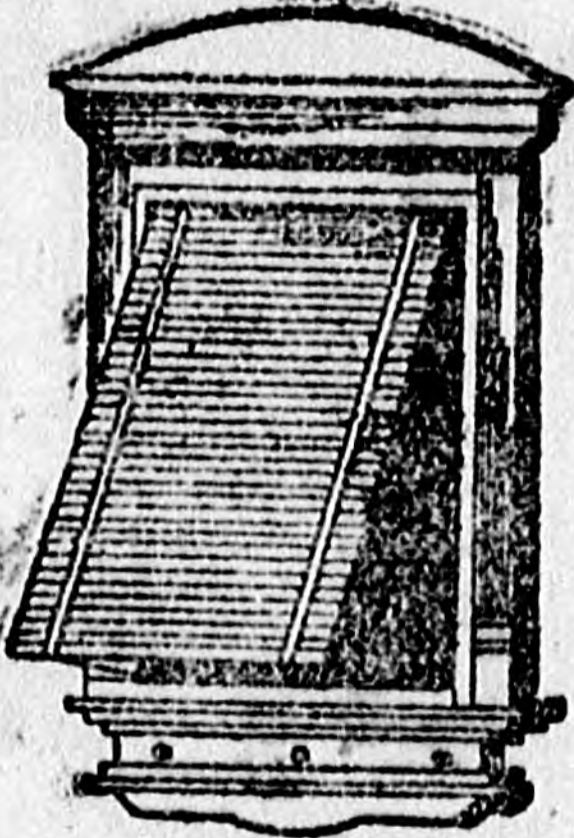
műbutor asztalos és lakásberendezési
vállalat Subotica

Üzlet: Sudarevičeva ul. 4. — Műhely: Litka
mozi udvarában.

REDŐNYÖK

minden nemben ugymint
ACÉL

„Esslingen“-féle fa
zsaluablak és vászon
továbbá az összes mű- és
lakatosárak valamint
TEHERFELVONÓK gyártása
BERNOLD SZILVOSZTER
NOVISAD, gázgyárral szem-
ben. Alap: 1885. Telef.: 234.

GYAPJUIPAR R. T. VEL.-BEČKEREK

KÉSZIT KÉZZEL CSOMÓZOTT

SMYRNASZŐNYEGEKET

MŰVÉSZI KIVITELBEN

Képviselő: Novisadon Krausz Ede cégnél
Suboticán: Hoffmann Mihály özvegye cégnél

Szépirodalmi könyvujdonságok

A. MAMUŽIĆ könyvesboltjában kaphatók

Benett: A kísértet (regény)	Din. 70.-
Holtész: Laknak-e a másvilágon (sat.)	Din. 35.-
Horváth L.: A Rádió (ism. ter.)	Din. 56.-
Klár István: Emberek (regény)	Din. 42.-
Wolf Ludwig: Hannibál fia (reg.)	Din. 42.-
Möricz Zsigmond: Tündérkert (reg.)	Din. 142.-
„Légy jó mindhalálig“ (reg.)	Din. 112.-
„Jó szerencsét“ (reg.)	Din. 56.-
Meresskovszky: Na-y Péter (reg.)	Din. 140.-
Első Sándor (reg.)	Din. 81.-
Jack Sándor: Kobor csillag (reg.)	Din. 105.-

Vidékre a pénz előzetes beküldésével vagy utánvétellel szállítok.

Évek óta fenálló jömenetelű üzlet
Novisad főutcáján átadó. Ajánlatot
„Kevés tőkebefektetés“ jelige
alatt Schmolka hirdetőiroda, Novi-
Sad, Futoški put 2. szám továbbit.
6619

Kereskedők és ügyvédek figyelmébe!

Van szerencsénk közölni a kereskedő és ügy-
véd urakkal, hogy irodánk bármely beográdi vagy
vidéki lapba felvesz és elhelyez hirdetéseket. Kül-
önösen ajánljuk, hogy a „Službene Novine“
részére szánt hirdetményeket szíveskedjenek iro-
dánkunk beküldeni, minthogy a közvetlenül a —
Službene Novine részére küldött hirdetések igen
gyakran csak hónapok után közöltenek. A nekünk
beküldött hirdetéseket a legrövidebb idő alatt meg-
jelentetjük. Irodánk elve a szoliditás és pontosság.

Reklam-Biro Igazgatósága
Beograd, Knez Mihajlova 11.

6248

ZSÁK

PONYVA

ZSINEG

Tűzoltó és kerti tömlők, hevederek, len,
lisztes, gabonás és szalmazsákok.

GAZDASÁGI KÖTÉLÁRU
prima bácskai kenderből. Torna felsze-
relések, hintaágyak. Gerebenezett 6-os
kender kötelesek részére.

SZILÁGYI és TÁRSÁNÁL
Subotica I., Senoe ulica br. 10.

SVÁJCI SZITASELYMEK
SVÉD GÖLYŐSCSAPÁGYAK

Kaphatók:

Kemény Gyula műszaki cégnél Subotica
TELEFON: 29. 2240

SZŐNYEGET

ne vásároljon addig, míg meg nem tekintette a
sarajevói állami szőnyegműhely készítményeit a
KURIR műkereskedésben Suboticán
Mile-ics palota.

Elsőrendű készítmények! — Feltűnő olcsó árak!

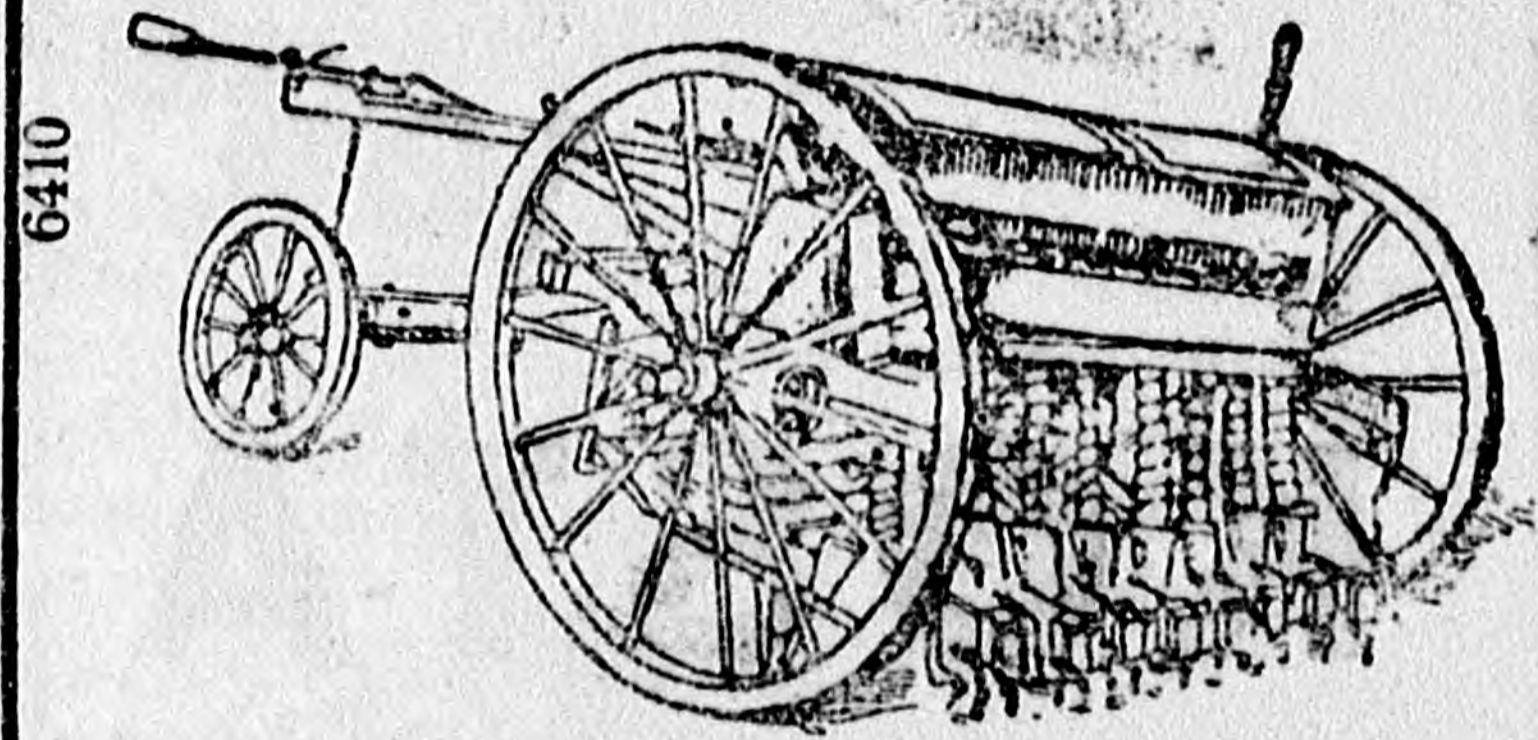
VILÁGHIRŰ

PRATZNER-VETŐGÉPEK

MŰTRÁGYASZORÓK,

RÉPAVETŐGÉPEK

ÁLLANDÓAN RAKTÁRON

Olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek!

ZENTAI JÁNOS és FIA

SUBOTICA, VOJVODINAI VEZÉRKÉPVISELŐK

VISZONTTELADÓKNAK NAGY ENGEDMÉNY!

Domovinska proizvodnja
drva d. d.

Zagreb, Račkoga ulica 8.

Telefon 18-74. Táviratcim: Dombois. Telefon 18-74.

Gőzfűrész: Čakovec

Erdőtermelések: Belimanastir, Šumarina, Bar-
Petrovoselo és Dolnja Lendava.

Ajánl baranyai termelésből mindennemű
száraz hasáb-, dorong- és galy-

TÜZIFÁT

6038

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Táviratcim: Hessian
 Telefon: 531 — 932

Szlávy Oszkár
 vaskereskedő
SOMBOR
 Telefon 15 — Telefon 15

Rudvas, abroncs, tengely, sodrony, sodronyszeg.

Fekete-, horgany-, horgonyzott- és fehérlemezek.

Butorvasalás és épületvasalás

Háztartási és konyhafelszerelési cikkek.

Mindennemű vas- és vasszerszám lakatosok, kovácsok és szatolások részére.

Mezőgazdasági cikkek.

ELISMERT JÓ MINŐSÉGI JUTÁNYOS ÁRAKI
HÁLÓK
EBÉDLŐK
URISZOBÁK

DUS VÁLASZTÉKBAN
Czigler, Káic és Társa butorgyára Suboticán
 a Barátok temploma mellett.

Saját gyártmányu legmodernebb uj gépekkel felszerelt
 kötöttáru üzememben eredeti gyári áron kaphatók

GEMČIĆ VASILIE
 Subotica, Sienkieviceva (Grézi)
 ul. 3. (a kenyérgyár közelében)

Sportruhák, leánykosztümök, női garnitúrák stb.; gyapju fonás és fésülés!

Kötött gyapju női kabát	— — — —	D 220
Női és férfi kötött mellények	— — — —	D 150
Női divatjumper minden színben	— — — —	D 70
Leányruha	— — — —	D 70
Fiuszvetter	— — — —	D 70
Női selymjumper	— — — —	D 200
Leány- és fiusapka	— — — —	D 15
Gyapjukendők	— — — —	D 200-250
Gyapjufonal kimérve dekája	— — — —	D 1'70

PAPLANOK

ROUGE
 CLOTTE
 SATIN
 MODEN

Különleges paplankészítmények tollal töltve.

Zagrebačka Industrija
 POPLUNA

M. Jungwirth i Drug
 Zagreb, Čajeva ul. 23.
 6022

Cipő-

különlegességek

mérték után

legolcsóbban kaphatók

Markottnál

Novisad,
 Miletićeva (Kenyér) u. 15
 4275

Olcsó árak! **A Vajdaság** **Dus választék!**
legszebb és legnagyobb üzlete

KOSTA DODIĆ, SOMBOR

(A nagy szerb-templommal szemben)

Üzletemet a nyár folyamán egyik leghíresebb műépítész tervei alapján átalakítottam, úgy hogy ma az nemcsak Sombor és környéke, hanem az egész Vajdaság valóságos látványossága. — Állandóan raktáron eddig még itt nem látott választékban:

angol női- és férfiszövetek
 francia divatujdonságok
 női fehérnemű
 nyers selyem
 iskolai és internátusi kelengyék
 mindennemű damasztáru
 vásznak, zefirek, sifonok,
 delin, krepp de chine
 krepp georgette
 ágygarnitúrák

A tanév elején Somborba jövő szülőket kérem, hogy üzletemet feltétlenül látogassák meg.

6254

Bächer: acéleke, acélborona és mindennemű modern talajművelő eszköz „WESTFALIA“ műtrágyaszórók

BÄCHER RUDOLF-MELICHAR FERENC

Eredeti Melichar: vetőgépek, „UNICUM DRILL“ és kombinált „IMPERATOR“

Mindennemű mezőgazdasági gépek!

Főlerakat: NOVISAD, kis Limán. Telefon 522